

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 9.11.2010
KOM(2010) 660 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**

Strategie rozšiřování a hlavní výzvy v období 2010–2011

{SEK(2010) 1326}
{SEK(2010) 1327}
{SEK(2010) 1328}
{SEK(2010) 1329}
{SEK(2010) 1330}
{SEK(2010) 1331}
{SEK(2010) 1332}
{SEK(2010) 1334}
{SEK(2010) 1335}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Strategie rozšiřování a hlavní výzvy v období 2010–2011

1. ÚVOD

Od chvíle, kdy Komise schválila poslední zprávy o dosaženém pokroku, získal proces rozšiřování EU novou dynamiku bez ohledu na všechny ostatní výzvy, jimž Unie čelí. Díky vstupu Lisabonské smlouvy v platnost může EU plnit svůj program rozšiřování a zároveň zachovat tempo evropské integrace.

Jednání s Chorvatskem vstoupila do poslední fáze, což všem kandidátským zemím ukazuje, že splní-li nezbytné podmínky, může se přistoupení stát skutečností. Žádost o členství podalo Srbsko. Komise dnes vydává stanoviska k žádostem Černé Hory a Albánie. V červenci zahájil jednání o přistoupení Island. V jednáních s Tureckem byly otevřeny nové kapitoly a země zahájila podrobný přezkum ústavy, jehož cílem je přiblížit se evropským standardům. Pokročilo uvolňování vízového režimu pro země západního Balkánu. Došlo k významným průlomům v dlouholetých dvoustranných sporech mezi Slovinskem a Chorvatskem a připravuje se dialog mezi Srbskem a Kosovem¹. Pokročilo usmíření po skončení konfliktů a země začaly přijímat větší odpovědnost za regionální spolupráci.

Mnoho výzev nicméně přetrvává. V některých přístupujících zemích se zpomalilo tempo reform. Všechny tyto země se potřebují zaměřit na řádnou správu věcí veřejných a na zlepšení právního státu, zrychlit hospodářské reformy a zlepšit svou kapacitu přijímat a provádět *acquis*. Ve většině zemí vzbuzuje obavy zajištění svobody slova. Stále nebylo vyřešeno několik složitých problémů, například správa Bosny a Hercegoviny a otázka názvu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie. Pokud jde o Kosovo, přetrvávají některé otevřené dvoustranné otázky a rozdílné názory na status Kosova brání regionální spolupráci. Jednání o komplexním řešení kyperské otázky sice pokročila, ale dosud nedospěla k závěru.

Oddanost EU procesu rozšiřování je odrazem přesvědčení členských států, že rozšiřování je v zájmu jak Unie, tak zemí usilujících o přistoupení. Je třeba předložit a vysvětlit toto přímočaré poselství veřejnosti jasným způsobem, tak aby se zvýšilo porozumění tomuto procesu a jeho podpora. Proces rozšiřování EU přispívá ke stabilitě v Evropě i k většímu bezpečí a blahobytu jejích občanů. V přístupujících zemích jedinečným způsobem motivuje k reformě politiky a hospodářství. V zájmu EU i těchto zemí je, aby diskuse o obtížných kapitolách jednání byly zahájeny již na samém počátku procesu přistoupení. Cílem tohoto procesu je, aby se přístupující země dostaly na úroveň standardů EU ve všech oblastech upravených evropskými smlouvami a tím pomohly EU dosáhnout jejích vlastních cílů. V současnosti mezi tyto cíle patří vyřešit hospodářskou krizi a správu ekonomických záležitostí, obnovit růst pracovních míst prostřednictvím reformní agendy 2020, zlepšit bezpečnost v Evropě a zvýšit naši váhu na světové scéně. Pracovní program Komise na rok 2011 obsahuje řadu iniciativ, které dosažení těchto cílů sledují.

¹ Podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244/99.

Rozšiřování si musí u všech zúčastněných stran zachovat důvěryhodnost. Země usilující o přistoupení a jejich občané by měli mít po splnění podmínek jasné vyhlídky na přistoupení a během celého procesu by měli pociťovat hmatatelné výhody. Členské státy a veřejné mínění v EU musí mít jistotu, že díky splnění přísných podmínek jsou nové země na přistoupení dobře připraveny. Aby bylo rozšiřování úspěšné, je třeba pevného politického závazku všech zúčastněných stran. Obnovená shoda v oblasti rozšíření, na níž se v prosinci 2006 dohodla Evropská rada, nadále představuje rámec pro dosažení těchto cílů. Tato politika je založena na zásadě upevnění závazků, na spravedlivých a přísně vymezených podmínkách a dobré komunikaci s veřejností spolu se schopností EU integrovat nové členy.

Proces rozšiřování, jehož vyvrcholením je členství, obsahuje mechanismy a pobídky, jejichž cílem je podpořit přistupující země ve spolupráci s EU na dosahování společných cílů. Nyní, kdy došlo k posílení správy ekonomických záležitostí v rámci EU, se také zintenzivní dialog o hospodářství s přistupujícími zeměmi, což nám umožní společně se zaměřit na překonání krize a vytvoření nových pracovních míst. Globální konkurenceschopnosti EU prospívá užší integrace se zeměmi, které mají řadu komparativních výhod. To je jeden z trvalých přínosů pátého rozšíření, které v letech 2004 až 2007 zvýšilo počet členských států EU z 15 na 27. Obchod mezi „starými“ a „novými“ členskými státy se od roku 1998 do roku 2008 ztrojnásobil z přibližně 150 miliard EUR na 450 miliard EUR. Proces rozšiřování poskytl EU finanční prostředky k tomu, aby v době krize mohla společně s mezinárodními finančními institucemi případně zasáhnout s cílem udržet hospodářskou stabilitu. Malé a střední podniky, které v EU vytvářejí dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru a jsou hlavním hybatelem inovací, těží z rozšířeného vnitřního trhu a získávají významnou část předvstupní pomoci.

Užší integrace prostřednictvím procesu rozšiřování pomáhá EU dosáhnout jejích cílů v řadě oblastí, které jsou klíčové pro hospodářskou obnovu a udržitelný růst (např. energetika, doprava, ochrana životního prostředí a úsilí o vyřešení dopadu klimatických změn). Země západního Balkánu jsou ze všech stran obklopeny členskými státy. Turecko sousedí s Evropskou unií na zemi a na moři. Výstavba transevropských dopravních koridorů, diverzifikace zdrojů energie, zmírnění změn klimatu a přizpůsobení se jim, omezování přeshraničního znečištění vzduchu a vody, to jsou jen některé z cílů, jejichž dosažení vyžaduje plné nasazení přistupujících zemí.

Tyto země mají z pokroku v uvedených oblastech také prospěch a vyhlídka na přistoupení je motivuje k tomu, aby se prioritně zaměřily na dosažení cílů sdílených s EU. Granty z nástroje předvstupní pomoci (IPA) a půjčky od Evropské investiční banky a jiných mezinárodních finančních institucí, které IPA pomáhá získat, poskytují praktické prostředky podpory. Nejnovější kandidát, který zahájil jednání o přistoupení, Island, je světovým vůdcem ve využívání různých forem obnovitelné energie a může velmi přispět k úsilí EU o inovaci v této i jiných pokročilých oblastech.

Na předním místě agendy EU vymezené Stockholmským programem je zvyšování bezpečnosti v Evropě. Přistupující země musí převzít příslušné *acquis* Unie a prokázat svoji schopnost plně jej provést. Z tohoto důvodu Komise s dvojnásobným úsilím podporuje přistupující země v předcházení organizované trestné činnosti a korupci a boji proti nim a v posilování jejich schopnost prosazovat právo. Unijní státní zástupci, soudci a další odborníci na vymáhání práva, správu hranic a migraci nyní svým protějškům v přistupujících zemích pomáhají prostřednictvím sdílení znalostí a kontroly pokroku. Pro splnění kritérií určujících,

jakým tempem se kandidátská země blíží k členství v EU v přístupových jednáních, musí země dosahovat přesvědčivých výsledků v nezávislém a účinném vykonávání spravedlnosti.

Zkušenosti s uvolňováním vízového režimu pro země západního Balkánu ukazují, čeho lze dosáhnout kombinací přísných podmínek a poskytováním konkrétních výhod vázaných na pokrok směrem k členství v EU. Podtrhují též význam, jaký má vytrvalé úsilí dotčených vlád o zajištění toho, aby byly dodržována omezení a podmínky vázané na volnější pohyb osob.

Se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost EU získala prostředky pro zvýšení své váhy na globální scéně. Příkladem takového potenciálu je úloha, jakou hrála EU v přijímání usnesení Valného shromáždění OSN o Kosovu. Ve světě, kde nové velmoci hrají stále významnější roli, dává rozšiřování Evropské unii větší váhu a zesiluje její hlas na mezinárodních fórech. Páté rozšíření dalo nový impuls vztahům EU s jejími východními a jižními sousedy a přimělo ji hledat cesty k rozvoji iniciativ v oblasti Baltského a Černého moře. Přístupový proces zemí západního Balkánu a Turecka dává EU stále větší vliv ve Středomoří, oblasti Černého moře i v Podunají a díky němu se EU o tyto regiony stále více zajímá. Pokud se bude úloha Turecka v jeho vlastním regionu rozvíjet ruku v ruce s přístupovým procesem a v koordinaci s EU, může to zvýšit význam obou stran ve světových záležitostech, nejen na Blízkém východě a jižním Kavkaze. Budou-li jednat společně, mohou EU a Turecko posílit energetickou bezpečnost, řešit regionální konflikty a zabránit vytváření rozporů z etnických či náboženských důvodů. Island a EU mohou společně hrát významnou roli při řešení energetických, environmentálních, námořních a bezpečnostních otázek v Arktidě. Plného potenciálu takových synergií lze samozřejmě využít pouze na základě vzájemného závazku plnit důvěryhodnou strategii rozšíření.

Význam EU ve světě též ve značné míře závisí na přitažlivosti jejího regulačního modelu. Životaschopnost vnitřního trhu a přijímání evropských norem a standardů zeměmi na celém světě značně podporuje obchod, investice a růst. Akt o jednotném trhu předložený Komisí má za cíl odstranit všechny zbývající překážky a uvolnit nový růstový potenciál. V procesu rozšiřování přistupující země postupně přijmou *acquis*, čímž se rozšíří oblast, kde platí jediný soubor pravidel. To by mělo stimulovat nové investice, inovace a sociální soudržnost a zvýšit přitažlivost evropského regulačního modelu v sousedních zemích a v širším mezinárodním měřítku.

Pro EU i pro země usilující o přistoupení je v sázce mnoho. Způsob, jakým veřejnost vnímá význam této agendy, je zároveň ovlivňován každodenními starostmi, jež se často mohou jevit jako naléhavější. Letošní balíček zpráv obsahující závěry a doporučení ukazuje, že proces rozšiřování přispívá k řešení mnoha obav vyjadřovaných našimi občany, ať už se jedná o předcházení organizované trestné činnosti a korupci a boji proti nim či vytváření růstu a pracovních míst. Orgány EU a její členské státy musí společně pracovat na lepším porozumění procesu rozšiřování a na jeho podpoře a informovat, jak nám mohou pomoci v dosažení našich společných cílů. Díky úspěšnému zvládnutí dalšího rozšíření se EU bude moci lépe vypořádat s mnoha dalšími výzvami, jímž čelí.

2. HLAVNÍ VÝZVY

2.1. Překonání hospodářské krize

Hospodářská krize zasáhla všechny přístupující země. Její dopad se ovšem lišil v závislosti na struktuře hospodářství každé země. Nejméně byla dotčena Albánie, Kosovo a Bývalá jugoslávská republika Makedonie, protože poměrně málo závisí na vývozu a jejich domácí trhy se udržely v dobrém stavu. Chorvatsko, Srbsko a Turecko, jež jsou více integrovány do celosvětového trhu, byly zasaženy těžce. Černá Hora byla krizí vážně postižena kvůli své závislosti na vnějším financování a malému počtu odvětví. V Bosně a Hercegovině byl dopad krize znásoben procyklickými fiskálními politikami vyznačujícími se vysokým podílem dotací a sociálních transferů v rozpočtu.

V roce 2010 vykazuje západní Balkán skromné známky zotavení. V důsledku přísných úvěrových podmínek a trvající nezaměstnanosti je domácí poptávka stále slabá. K dobrému oživení se silnou mírou růstu dochází v Turecku, jež těží z fiskální konsolidace a restrukturalizace bankovníctví provedené na začátku tisíciletí. Island stále trpí následkem celosvětových finančních otřesů a zhroutením svého bankovního systému.

V mnoha těchto zemích trvá tlak na veřejné finance. I přes poměrně nízký průměrný veřejný dluh se z důvodu fiskální expanze v období prudkého růstu zvýšilo ohrožení přístupujících zemích celosvětovou finanční krizí (s výjimkou Turecka) a jejich zranitelnost. Většině zemí západního Balkánu chyběl manévrovací prostor ve fiskální oblasti i kapacita potřebná ke stanovení priorit ve veřejných výdajích, takže nemohly reagovat na krizi fiskálními stimuly. V těchto zemích byla přijata přísná fiskální opatření, včetně opětovného sestavení rozpočtu. Nepodařilo se však zabránit prohlubování rozpočtových schodků. Island, Srbsko, Kosovo a Bosna a Hercegovina využily pomoc od Mezinárodního měnového fondu.

EU přispěla spolu s mezinárodními finančními institucemi ke zmírnění dopadu krize. Pomoc z IPA byla přeměřována na podporu konkurenceschopnosti a investic do infrastruktury. Některým zemím byla poskytnuta rozpočtová podpora a makrofinanční pomoc. V mobilizaci prostředků pro velké infrastrukturní projekty hraje důležitou úlohu investiční rámec pro západní Balkán (*viz oddíl 3 níže*).

Aby bylo dosaženo udržitelného růstu a skutečného sblížení, bude třeba provést další strukturální reformy a uplatňovat obezřetnou fiskální politiku. Je třeba účinněji využívat domácích zdrojů růstu, aby se zlepšila výrobní kapacita, vytváření pracovních míst a konkurenceschopnost. Nyní je též nezbytné zvýšit objem domácích a zahraničních investic do projektů na zelené louce, zejména v činnostech zaměřených na vývoz. To přispěje ke zvýšení výroby a produktivity a následně povede k vyšší zaměstnanosti a udržitelnějším obchodním bilancím. Také to pomůže k řešení naléhavých sociálních problémů v regionu.

Ke zvýšení objemu zahraničních a domácích investic musí vlády zlepšit podnikatelské prostředí. Znamená to zvýšit účinnost veřejné správy a zlepšit nezávislost soudnictví, odstranit neformální překážky obchodu a posílit právní stát. Pro přilákání investic je důležitý fungující regionální trh na základě Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA) a další sladování právních předpisů s *acquis*. Růstový potenciál regionu dále zvýší plánovaná liberalizace obchodu se zemědělskými výrobky a službami v celém regionu a otevření trhu s veřejnými zakázkami.

Pro přistupující země je klíčové zajistit zdravé a udržitelné veřejné finance. Zároveň se jedná o klíčovou otázku při přípravě na členství v EU. Zkušenosti z nedávné doby ukazují provázanost evropských hospodářství a destabilizační potenciál velkých nerovnováh i v malých ekonomikách.

Komise bude nadále plně využívat předvstupních nástrojů a hospodářského dohledu ke sledování ekonomické a fiskální výkonnosti přistupujících zemí. EU vede s kandidátskými zeměmi pravidelně rozhovory, v nichž je seznamuje se systémem koordinace hospodářských politik a dohledu uvnitř EU. Podobný postup funguje pro potenciální kandidátské země. Ekonomické dialogy mezi Komisí a přistupujícími zeměmi v rámci dohod o přidružení jsou také využívány k dohledu nad hospodářskou politikou.

V současnosti jsou přijímána opatření k posílení správy ekonomických záležitostí v rámci EU. Jakmile bude tato zesílená koordinace makroekonomických, rozpočtových a strukturálních reforem plně definována a formalizována, Komise posoudí, jak by bylo možné uplatnit některé z jejích prvků v přistupujících zemích.

Kromě dialogu a dohledu EU aktivně podporuje též úsilí přistupujících zemí o obnovu hospodářství, makroekonomickou stabilizaci a fiskální konsolidaci. Značné prostředky z IPA jsou věnovány na lepší řízení veřejných financí, zlepšení kvality statistik a posílení dohledu v odvětví bankovníctví.

Proces rozšiřování přispívá k plnění cílů strategie Evropa 2020 tím, že rozšiřuje působení evropského regulačního rámce a vytváří nové obchodní příležitosti. Komise vítá snahu mnoha přistupujících zemí o promítnutí strategie Evropa 2020 do jejich priorit vnitrostátních reforem. Zapojí též tyto země do iniciativ na úrovni EU, aby byly splněny cíle inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, jež bude vykazovat vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. V oblasti vzdělávání Komise posoudí možnost začlenit všechny přistupující země do strategického rámce „Vzdělávání a odborná příprava 2020“ a zapojit je do vzdělávacích aktivit (tzv. *peer-learning*)².

Přistupující země se již účastní iniciativ v regionálních skupinách, kde mohou společně hodnotit dosažený pokrok a stanovovat konkrétní cíle pro svůj region. Příkladem takové iniciativy je „Small Business Act“ pro Evropu, což je soubor opatření na zlepšení podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky. Komise navrhne Radě pro regionální spolupráci, aby v souladu s prioritami strategie Evropa 2020 vytvořila platformy pro dialog a vzájemné hodnocení i v jiných oblastech. Při plánování pomoci z IPA Komise zohlední priority této strategie.

2.2. Sociální začlenění

Hospodářská krize má záporný dopad na sociální zabezpečení v přistupujících zemích. Zasaženy byly zejména zranitelné skupiny jako menšiny, znevýhodněné komunity a osoby se zdravotním postižením. Celý region se potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která postihuje zejména mladé osoby, s nízkou mírou účasti na trhu práce a chudobou. Zvláště zranitelnou komunitou jsou Romové, již jsou zasaženi chudobou a čelí diskriminaci a

² Chorvatsko, Turecko a Island se rámce „Vzdělávání a odborná příprava 2020“ již účastní.

segregaci v přístupu ke vzdělání, zaměstnání, bydlení a sociálním službám včetně zdravotní péče. Významný počet Romů stále není veden v systémech evidence obyvatelstva nebo nevlastní osobní doklady. V důsledku nedávných válek mnoho z nich nadále žije v táborech v postavení vnitřně vysídlených osob.

Komise je odhodlána pomáhat přístupujícím zemím při zlepšování životních podmínek zranitelných skupin, což zahrnuje i sociální a hospodářské začleňování Romů. Za tímto účelem poskytuje zranitelným skupinám značnou podporu z nástroje IPA na vzdělávání a posílení sociálních služeb a služeb zaměstnanosti. Cílem je začlenit znevýhodněné osoby do pracovního trhu. Financuje též modernizaci infrastruktury v romských osadách. Tato podpora bude posílena s cílem zlepšit životní podmínky v nejdotčenějších zemích, jimž má pomoci při vypracování komplexního přístupu k problémům sociálního začlenění. S Chorvatskem bylo již uzavřeno Společné memorandum o sociálním začlenění poskytující politický rámec pro tuto oblast. Přístupující země přijaly k vyřešení výše uvedených úkolů určitá opatření, ale zbývá toho ještě hodně vykonat. Komise je vyzývá, aby pracovaly na snížení chudoby a sociálního vyloučení v souladu s prioritami strategie Evropa 2020 a aby lépe využívaly příležitostí poskytovaných iniciativou Desetiletí romské integrace. Přístupující země by měly zvážit stanovení přesných a ambiciózních cílů, jakých chtějí dosáhnout v zaměstnanosti, vzdělávání a snižování chudoby znevýhodněných komunit, zejména Romů.

2.3. Posílení právního státu a veřejné správy

Posílení právního státu, zejména v oblasti soudnictví a boje proti organizované trestné činnosti a korupci, je hlavním úkolem většiny zemí účastnících se procesu rozšiřování. Pro vstup do dalších fází procesu přístupu k EU je důležité dosáhnout viditelných výsledků, které trvalým způsobemlepší právní stát.

Obnovená shoda v oblasti rozšíření, jež byla dohodnuta v roce 2006, vyzývá k řešení otázek týkajících se právního státu již na počátku přístupového procesu. Pro Komisi má vyřešení těchto otázek a využívání všech dostupných nástrojů vysokou prioritu. Používání kritérií v přístupových jednáních slouží jako důležitý katalyzátor reformy a dává jasně najevo, že otázkami právního státu je třeba se před vstupem vážně zabývat. Proces uvolňování vízového režimu prokázal účinnost přístupu, který stanovil konkrétní požadavky na reformu, a tak zemím umožnil lépe zaměřit své úsilí. Zintenzívnilo se vzájemné hodnocení i vysílání misí umožňujících soudcům, státním zástupcům a dalším odborníkům na vymáhání práva, správu hranic a migraci z členských států přímý kontakt s jejich protějšky. Intenzivnější justiční a policejní spolupráce v regionu, s členskými státy EU a Europolem, Eurojustem a Frontexem poskytuje v předvstupním období prostředky k boji s mezinárodní trestnou činností.

Vzhledem k této zkušenosti Komise dále zintenzivní svoji činnost a s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi prohloubí dialog o otázkách právního státu. Země by měly usilovat o dosažení konkrétních trvalých výsledků a přesvědčivě a důvěryhodně prokázat, že pracují na reformě soudnictví a bojují proti organizované trestné činnosti a korupci. Klíčové je dosáhnout stabilního právního rámce a provést jej. Rozšíří se využívání klasifikačních misí a referenčního srovnávání. Stanoviska Komise k žádostem Černé Hory a Albánie o členství v EU vymezují priority v oblasti právního státu.

Komise pozorně sleduje pokrok, zejména prostřednictvím hodnotících misí nebo smíšených subjektů zřízených dohodami o stabilizaci a přidružení nebo prozatímními dohodami.

Výsledky tohoto dialogu jsou popsány ve zprávách o pokroku. Právní stát je hlavním cílem pomoci z nástroje IPA. Na téma právní stát Kancelář pro technickou pomoc a výměnu (TAIEX) každoročně pořádá pro přístupující země více než stovku školení.

V současnosti byl zaznamenán pozitivní vývoj v soudní spolupráci v několika zemích západního Balkánu. Byly uzavřeny nové dvoustranné dohody o policejní spolupráci, např. mezi Srbskem a Albánií, o vzájemné právní pomoci a vzájemném uznávání rozsudků v trestních věcech. O krok dále šlo Chorvatsko a Srbsko, jež podepsaly dohodu umožňující v případech organizované trestné činnosti a korupce vydat jejich státní příslušníky za účelem trestního stíhání či výkonu trestu. Komise vyzývá ostatní země v regionu, aby tohoto příkladu následovaly. Soudní spolupráce by se ještě zlepšila, pokud by možnost vydávat své státní příslušníky byla rozšířena na veškerou závažnou trestnou činnost včetně válečných zločinů. Rada pro regionální spolupráci usiluje o prohloubení spolupráce mezi policií, státním zastupitelstvím a soudy.

Pro uplatňování zásad právního státu a zlepšení správy je naprosto nezbytná profesionální a nepolitizovaná veřejná služba. V přístupujících zemích, z nichž většina se nachází v různých fázích budování státu, je prioritou reforma veřejné správy. K udržitelnosti reformy je nezbytné, aby byly pevně začleněny do stávajících struktur státu a přihlížely ke konkrétní sociální situaci i situaci ve státní správě. Komise bude pokračovat v podpoře reformy veřejné správy v přístupujících zemích, a to v úzké spolupráci s programem SIGMA³.

2.4. Svoboda slova a sdělovacích prostředků

Svoboda slova a sdělovacích prostředků, jež je nedílnou součástí každého demokratického systému, nadále vzbuzuje obavy ve většině přístupujících zemí. V Turecku právní rámec dosud svobodu slova dostatečně nezaručuje. V několika zemích západního Balkánu jsou novináři stále vystavováni hrozbám a fyzickým útokům. V některých zemích je šíření pomluvy nadále trestným činem nebo jsou za ni udělovány nepřiměřeně vysoké pokuty. V několika zemích je problémem vměšování politiky do nezávislosti sdělovacích prostředků, a to i těch veřejnoprávních. Nezávislost vydavatelů je podkopávána nepřiměřeným politickým a hospodářským tlakem. Těmito otázkami se dotčené země musí urychleně zabývat.

Komise bude pokrok v této oblasti pozorně sledovat. Zaměří se přitom hlavně na oblasti, jako je právní rámec a jeho soulad s evropskými standardy, zejména pokud jde o šíření pomluvy, na odpovědnost orgánů za řádné postihování všech útoků na novináře, na vytvoření samoregulačních orgánů a jejich příspěvek k zvyšování profesionality, na úlohu veřejnoprávních sdělovacích prostředků v pluralitních demokraciích, a také na vytváření přeshraničních kontaktů v oblasti podávání zpráv, které přispějí k lepšímu vzájemnému porozumění. Na jaře roku 2011 Komise uspořádá konferenci o svobodě slova a sdělovacích prostředků v přístupujících zemích, která umožní zhodnotit pokrok v těchto oblastech. V případě potřeby bude na základě této konference poskytnuta podpora z nástroje IPA.

³ Krátkodobá pomoc v oblasti průřezových otázek týkajících se správy věcí veřejných a reformy veřejné správy se poskytuje prostřednictvím nástroje SIGMA (Podpora zlepšení správy a řízení veřejného sektoru), programu OECD podporovaného Komisí v souvislosti s rozšířením.

2.5. Usmíření, regionální spolupráce a dvoustranné otázky na západním Balkáně

V minulém desetiletí země západního Balkánu výrazně pokročily na cestě ke stabilitě a regionální spolupráci. Stále však zůstává otevřena řada otázek pramenících z konfliktů v tomto regionu, které ovlivňují fungování států i jejich vzájemné vztahy. EU pracuje se všemi stranami v regionu na překonání tohoto dědictví minulosti.

Proces usmíření je klíčovým prvkem stability v Kosovu, kde byla zahájena jeho nová fáze na základě poradního stanoviska Mezinárodního soudního dvora. Poté, co byla přijata rezoluce Valného shromáždění OSN, je EU připravena přispět k dialogu mezi Prištinou a Bělehradem s cílem podpořit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do EU a zlepšit život obyvatelstva. Pokrok v usmíření je zásadní též pro Bosnu a Hercegovinu, a to nejen kvůli fungování státu. Pro usmíření je důležité úplné provedení dohody z Ochridu v Bývalé jugoslávské republice Makedonii, respektování a ochrana etnických menšin v celém regionu, návrat uprchlíků, spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) a řádné vyšetření válečných zločinů u domácích soudů.

Pro trvalé usmíření je třeba vyvinout úsilí na všech úrovních – od vlád a soudního systému až po občanskou společnost. Musí být též spojeno s řešením chudoby a sociálního vyloučení. V současnosti se objevuje řada kladných signálů. Srbský parlament přijal prohlášení odsuzující masakr ve Srebrenici, které se odvolává na rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora o Srebrenici. Nevládní organizaci zahájily iniciativu k zřízení regionální komise pro zjišťování a odhalování pravdy. Tuto tzv. iniciativu RECOM podporují prezidenti Chorvatska a Srbska, černohorský parlament a náboženská společenství. K usmíření by přispěla širší podpora v regionu. V květnu 2010 se v Sarajevu konalo setkání Igmanovy iniciativy, jehož se zúčastnili prezidenti Srbska, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska a Černé Hory. Do této iniciativy je zapojeno více než 140 nevládních organizací s cílem podporovat a usnadňovat místní a regionální spolupráci. Toto úsilí v různých oblastech musí být doplněno trestním stíháním válečných zločinů prostřednictvím úplné spolupráce s ICTY a řádného a rychlého projednávání případů válečných zločinů u domácích soudů. Zásadní zůstává úplná spolupráce s ICTY, zejména ze strany Srbska a Chorvatska.

Dobrým směrem se ubírá záležitost návratu uprchlíků, kterou otevřel sarajevský proces. Na setkání ministrů konaném v březnu v Bělehradě byl obnoven dialog mezi příslušnými vládami. Komise je připravena zvážit zvýšení finančních příspěvků z EU tomuto procesu a podporu konání dárcovských konferencí (jakmile země dosáhnou dohody o konkrétních opatřeních na vyřešení přetrvávajících problémů). V důsledku ozbrojených konfliktů se v regionu stále pohřešuje 14 631 osob (údaj ze srpna 2010) a řešení zbývajících případů postupuje velmi pomalu. Dotčené země musí více usilovat o jejich vyřešení v přiměřené lhůtě.

Regionální spolupráce přispívá k usmíření, dobrým sousedským vztahům a vytvoření dobrého ovzduší pro řešení otevřených dvoustranných otázek. Na západním Balkáně je rovněž klíčová pro hospodářský rozvoj a přispívá k řešení společných problémů, jako je organizovaná trestná činnost, správa hranic, změna klimatu nebo znečištění životního prostředí. Má rovněž zásadní význam pro dosažení pokroku v programu integrace do EU v oblastech jako bezpečnost občanů, energetika či doprava.

Tento region přijal opatření k posílení struktur, za něž nese odpovědnost. Hlavní roli v řízení a kontrole regionální spolupráce hraje Rada pro regionální spolupráci. Tato rada přijala na

období 2011–2013 ambiciózní strategii a pracovní program, jež je nyní třeba provést. Zaměřují se na činnosti orientované na výsledek, kde může rada přinést skutečnou přidanou hodnotu. Pro dokončení regionální zóny volného obchodu je podstatná Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA). Energetické společenství pracuje na vytvoření regionálního trhu s energií a připravuje se na integraci do trhu EU. Dohoda o vytvoření společného evropského leteckého prostoru zlepšit standardy v oblasti bezpečnosti, ochrany před protiprávními činy a uspořádání letového provozu a vytvoří konkurenčnější prostředí, z něž budou mít prospěch cestující v letecké dopravě.

Komise poskytuje regionální spolupráci výraznou finanční podporu. V roce 2011 budou uvolněny prostředky z nástroje IPA na účast regionu v hlavních regionálních dohodách, jako je smlouva o dopravě. Regionální institut pro veřejnou správu (ReSPA) je nyní plně funkční a ročně pořádá asi 2 500 dnů školení. V červenci 2010 byla ratifikována mezinárodní dohoda, jež mu uděluje právní subjektivitu. Jeho sídlo v černohorském Danilovgradu má být oficiálně otevřeno 11. listopadu 2010.

Komise bude nadále podporovat obnovu kulturního dědictví v souvislosti s Lublaňským procesem. Rada pro regionální spolupráci zřídí pracovní skupinu pro kulturu a společnost, již bude nápomocen stálý sekretariát využívající předvstupní pomoci EU. Úkolem této skupiny bude ve spolupráci s Radou Evropy a Komisí řídit Lublaňský proces.

Komise právě dokončuje strategii pro Podunají, jež sdruží členské státy, přistupující země a země Východního partnerství. Pro úspěch této strategie je klíčové začlenění zemí západního Balkánu, které sdílí poříčí Dunaje se sousedy z EU, a jejich aktivní účast. Tato strategie je příležitostí k vzájemně prospěšným investicím do dopravy, energetiky a životního prostředí a k sociálnímu a hospodářskému rozvoji.

Překážkou regionální spolupráce jsou rozdílné názory na Kosovo. Brání zejména fungování CEFTA, rozšíření celoevropsko-středomořského systému diagonální kumulace a podpisu dohody o vytvoření dopravního společenství. V některých případech se nepodařilo uspořádat setkání za účasti všech regionálních hráčů. Komise důrazně vyzývá všechny zúčastněné strany, aby hledaly praktická a pragmatická řešení, jak docílit regionální spolupráce, aniž by byly dotčeny rozdílné názory v otázce statusu Kosova.

Slovinsko a Chorvatsko podepsaly a ratifikovaly dohodu o předání hraničního sporu mezinárodnímu rozhodčímu soudu, což otevírá cestu k jeho úplnému vyřešení. Dohoda prokazuje, že dvoustranné otázky lze vyřešit v duchu dobrých sousedských vztahů. Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Kosovo dokončily demarkaci své hranice. Zbývá však vyřešit mnoho dalších dvoustranných otázek, zejména ohledně hranic, a též spor o název mezi Řeckem a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie.

Otevřené dvoustranné otázky, včetně hraničních sporů, musí řešit dotčené strany v duchu dobré sousedské spolupráce a s přihlédnutím k celkovým zájmům EU. Zároveň je nutné, aby projevíly obnovenou politickou vůli. Komise očekává, že k vyřešení neukončených hraničních sporů vyvinou veškeré úsilí v souladu se zásadou mírového řešení sporů podle Charty OSN a v případě potřeby též podle jurisdikce Mezinárodního soudního dvora. Přístupový proces by neměl být dvoustrannými otázkami zdržován. EU je připravena přispět k vytvoření potřebného politického ovzduší umožňujícího nalézt řešení a podpořit související iniciativy.

3. PŘEDVSTUPNÍ NÁSTROJE VE SLUŽBÁCH POLITIKY ROZŠÍŘENÍ

Finanční pomoc – strategický přístup

Finanční pomoc v rámci nástroje finanční pomoci (IPA) je navržena tak, aby pomohla kandidátským a potenciálním kandidátským zemím splnit přístupová kritéria, dosáhnout souladu s politikami a standardy EU a podpořit sociální a hospodářský rozvoj. Taková pomoc z rozpočtu EU má jasný přínos. Pomoc přístupujícím zemím je investicí do budoucnosti EU, protože podporou svých budoucích členů v řádné přípravě na přistoupení bude EU v lepší pozici pro dosažení svých strategických cílů. Na tuto podporu je v období 2007–2013 z IPA určeno 11,6 miliardy EUR. Orientační rozdělení těchto prostředků je uvedeno v revidovaném víceletém orientačním finančním rámci na období 2011–2013.

Nástroj IPA umožňuje strategické plánování pomoci prostřednictvím tříletých víceletých orientačních plánovacích dokumentů. Tyto dokumenty stanoví hlavní priority pro poskytnutí pomoci v následujících letech a tvoří základ ročního či víceletého plánování. Vycházejí z potřeb zjištěných v dokumentech o partnerství a zprávách o pokroku.

Komise přijala řadu opatření ke zvýšení strategické povahy tohoto procesu a k posílení vazby mezi prioritami, které jsou stanoveny v přístupových či evropských partnerstvích a ve zprávách o pokroku, a plánováním pomoci. Pozornost se tedy rostoucí měrou soustřeďuje na klíčové oblasti, jako je řádná správa věcí veřejných a právní stát. Aby tento cíl byl jasnější a aby se posílila odpovědnost přijímajících zemí, bude se Komise při plánování předvstupní pomoci více zaměřovat na jednotlivá odvětví.

Přístupující země se proto vyzývají k vypracování podrobných strategických programů pro odvětví, jež byla vymezena pro pokrok na cestě k přistoupení k EU jako klíčová. Přístupové priority by měly být plně začleněny do těchto programů, za něž země odpovídají. Ve víceletých orientačních plánovacích dokumentech pro období 2011–2013 budou stanoveny cíle pro pomoc z IPA v rámci těchto odvětví.

Dalšími oblastmi, které budou zejména u kandidátských zemí nadále zahrnuty jako prioritní do těchto dokumentů, budou oblasti související s regionálním rozvojem, rozvojem lidských zdrojů a rozvojem venkova. Pokud se vlády přístupujících zemí naučí, jak řídit předvstupní pomoc efektivně a v souladu se zásadami řádného finančního řízení, dokáží se připravit na situaci, kdy budou jako budoucí členské státy EU hospodařit s evropskými fondy.

Účinnému provádění programů financovaných z nástroje předvstupní pomoci však stále brání problémy. Aby byla optimalizována schopnost absorpce dostupných předvstupních fondů, země musí vystupňovat úsilí o zajištění dostatečné správní kapacity a odborných znalostí s cílem vypracovávat a provádět udržitelné projekty zaměřené na výsledky. Komise poskytne příjemcům ke zlepšení kapacity podporu a bude sledovat finanční cyklus IPA, aby byly nedostatky zjištěny již v rané fázi.

Komise bude také více plánovat na víceletém základě, což umožní lépe stanovovat priority a určovat posloupnost plánovaných opatření a zlepší též předvídatelnost finanční pomoci pro přijímající země.

Odvětvový přístup usnadní spolupráci dárců s příjemci, zabrání zdvojování úsilí a povede k větší účinnosti a efektivitě. To by následně mělo umožnit všem zainteresovaným stranám, aby se více soustředily na dosažení očekávaných výsledků a na to, jaký bude mít naše spojené úsilí dopad.

Rozsah investic potřebných k přípravě přístupujících zemí na členství a ke skutečné konvergenci si vyžaduje značné prostředky z vnitrostátních rozpočtů, podporu ostatních dárců a mezinárodních finančních institucí a zapojení soukromých investorů. Zvláště cenným prostředkem pro spojení grantů z veřejných rozpočtů a půjček od soukromých bank jsou partnerství veřejného a soukromého sektoru. Dobrými příklady vyvážení vysokého přílivu kapitálu s omezenými veřejnými zdroji je investiční rámec pro západní Balkán (WBIF), Evropský fond pro jihovýchodní Evropu (EFSE) a fond „Zelenou energii k růstu“ (GGF).

WBIF byl vytvořen v prosinci 2009 jako společná iniciativa Komise a partnerských mezinárodních finančních institucí. Jedná se o klíčový nástroj pro směřování investic do infrastruktury v regionu, který kombinuje vysoké půjčky od mezinárodních finančních institucí s granty z IPA. Dosud bylo v grantech přiděleno 137 milionů EUR, jež by mohly přinést investice v odhadované výši 6,6 miliardy EUR. WBIF se zaměří na zvýšení počtu projektů v oblasti hospodaření s vodou a odpadními vodami v regionu, na podporu energetické účinnosti, urychlení investic do hlavních dopravních sítí a na podporu rozvoje malých a středních podniků, jakož i mechanismů pro podporu hospodářského růstu po finanční krizi. Projektů v rámci tohoto investičního rámce se účastní řada zemí západního Balkánu, což posiluje regionální spolupráci. WBIF je určen především pro velké investice regionálního významu, jako je hlavní regionální dopravní síť v jihovýchodní Evropě, kterou lze považovat za předvoj transevropské dopravní sítě (TEN-T) v regionu.

Cílem finanční pomoci z IPA v oblasti regionální spolupráce je zajistit regionální stabilitu, zvýšit obchodní toky uvnitř regionu a podpořit iniciativy a struktury regionální spolupráce v zemích západního Balkánu (mimo jiné prostřednictvím Rady pro regionální spolupráci a Regionálního institutu pro veřejnou správu). Důležitým úkolem Rady pro regionální spolupráci je sledovat, zda financování z prostředků IPA a od ostatních dárců odráží priority v oblasti regionální spolupráce.

Účast v programech a agenturách EU

Účast přístupujících zemí v programech a agenturách EU má za cíl prohloubit spolupráci s členskými státy a seznámit země s politikami a pracovními postupy EU. Kandidátské a potenciální kandidátské země se mohou účastnit programů EU na základě rámcových dohod a jednotlivě se podílet na činnosti evropských agentur. Jejich účast může být částečně financována z prostředků IPA. Země jsou podporovány v tom, aby svou účast zaměřily na programy či agentury, v nichž jejich zapojení přinese podporu klíčových reformním oblastem a z nichž budou co nejvíce těžit.

Šíření informací a komunikace

Pro úspěch politiky rozšiřování je nezbytná široká podpora veřejnosti. V informování a komunikaci s veřejností, jež mohou k udržování takové podpory přispět, hrají rozhodující úlohu členské státy a přístupující země. Komise je odhodlána zlepšit tok objektivních a

srozumitelných informací o procesu rozšiřování prostřednictvím všech sdělovacích prostředků, jichž lze v současnosti využít. Je zejména důležité, aby se tyto informace dostaly k mladým lidem, z jejichž životní zkušenosti dosud nemusí být patrné, jaký význam má podpora bezpečí a stability v Evropě. Je úkolem politických představitelů na úrovni EU i na celostátní, regionální a místní úrovni, aby tyto informace co nejsmysluplněji využili ve prospěch svých voličů.

Zkušenosti s pátým rozšířením prokazují, že každá mezera v komunikaci je rychle vyplněna zavádějícími informacemi. Tuto mezeru je třeba překonat poskytnutím široce dostupných a přesných informací. Má-li veřejnost plně chápat, co je v sázce, je to zcela zásadní. V roce 2010 se Unie potýká s novými výzvami v souvislosti s hospodářskou krizí, životním prostředím, zaměstnaností, bezpečností občanů, změnou klimatu a migrací. Tyto otázky se dotýkají veřejnosti jak v členských státech, tak v přistupujících zemích. Úkolem politických představitelů je vysvětlit, jak může program rozšiřování napomoci EU v dosažení jejích cílů v těchto klíčových oblastech, urychlit provádění reformního programu a zlepšit životní podmínky v přistupujících zemích. Nejlepší reklamou rozšiřování jsou hmatatelné a skutečné výsledky. Působivým příkladem je uvolnění vízového režimu pro západní Balkán.

Rozvoj občanské společnosti

Činnost občanské společnosti je zásadní pro vytvoření zralé demokracie, dodržování lidských práv a zásad právního státu. Taková činnost zvyšuje politickou odpovědnost, podporuje diskusi o směřování společnosti a vytváří pro ni prostor, a také zvyšuje shodu o významu pluralitní společnosti. Tím, že napomáhá otevřenější, účastnické a dynamické demokracii, živá a pulsující občanská společnost přispívá také k toleranci a usmíření. Zapojení organizací občanské společnosti do předvstupního procesu zvyšuje kvalitu reforem prováděných v souvislosti s přistoupením a jejich veřejnou podporu.

Aby se organizace občanské společnosti mohly účastnit efektivního politického dialogu, je třeba vytvořit takové ovzduší, v němž bude úloha občanské společnosti přijímána a oceňována. Obecnou zásadou by se mělo stát pořádání veřejných konzultací o politických iniciativách a návrzích zákonů. Občanská společnost často nemůže dosáhnout na podporu ze státní správy kvůli nedostatku transparentnosti a špatně vypracovaným kritériím pro přidělování prostředků

Finanční nástroj pro podporu občanské společnosti pomáhá organizacím občanské společnosti ve zlepšení kapacit a profesionalizaci a umožňuje jim účast na účinném dialogu s aktéry z veřejného i soukromého sektoru, jakož i sledování vývoje v oblastech jako právní stát a dodržování základních práv. Tento nástroj slouží k financování krátkodobých cest do EU a iniciativ na místní úrovni a k navazování kontaktů v regionu.

Komise tento nástroj upravila na základě zpětné vazby od organizací občanské společnosti tak, aby se více zaměřil na místní komunitní organizace. Komise se tak bude moci lépe soustředit na potřeby každé země a poskytnout nevládním organizacím dlouhodobější počáteční financování. Silnější a dobře fungující organizace by se mohly stát mentory a pomocníky menších organizací.

4. POKROK PŘÍSTUPJÍCÍCH ZEMÍ A PROGRAM NA ROKY 2010–2011

4.1. Směrování západního Balkánu k členství v EU

Na setkání ministrů ze zemí EU a západního Balkánu 2. června 2010 EU znovu potvrdila svůj jednoznačný závazek, pokud jde o evropskou perspektivu zemí západního Balkánu, a zdůraznila, že budoucnost těchto zemí leží v Evropské unii.

Země západního Balkánu se během uplynulého roku dále přibližovaly k EU a region dosáhl dalšího, i když nerovnoměrného, pokroku při provádění reforem a plnění stanovených kritérií a podmínek. Pokrok Chorvatska potvrzuje, že proces stabilizace a přidružení zemí západního Balkánu je politikou vedoucí k přistoupení do EU. Pokrok ostatních zemí západního Balkánu na cestě k členství v EU také závisí na tempu jejich politických a hospodářských reforem.

Výrazného pokroku bylo dosaženo v uvolňování vízového režimu. Během uplynulého roku EU zrušila vízovou povinnost pro občany Srbska, Černé Hory a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, jakmile prokázaly svou schopnost splnit kritéria stanovená v oblastech, jako je zajištění cestovních dokladů, správa hranic, migrace, azyl, veřejný pořádek a bezpečnost a dodržování lidských práv. Vízová povinnost bude zanedlouho zrušena pro Bosnu a Hercegovinu a Albánii, a to na základě jasných důkazů, že tato kritéria rovněž splnily. Je důležité, aby dotčené země zintenzivnily úsilí a informovaly občany o rozsahu bezvízového režimu a jeho omezeních. Kosovo přijalo zákon o zpětném přebírání osob a prohloubilo úsilí o znovuzачlenění repatriovaných osob, čímž připravuje půdu pro dialog o uvolnění vízového režimu.

Chorvatsko

Od zahájení přístupových jednání v říjnu 2005 Chorvatsko dosahuje trvalého pokroku na cestě ke splnění kritérií pro členství. Tato země splňuje kodaňská politická kritéria. Pokud jde o hospodářská kritéria, Chorvatsko je fungujícím tržním hospodářstvím. Mělo by být schopno vypořádat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, pokud bude odhodlaně provádět svůj souhrnný reformní program zaměřený na omezení strukturálních nedostatků.

Pokud jde o kritéria týkající se *acquis*, Chorvatsko dosáhlo v přístupových jednáních značného pokroku. Bylo otevřeno 33 kapitol a 25 bylo předběžně uzavřeno. Chorvatsko dosáhlo značného pokroku v plnění podmínek pro uzavření kapitol jednání s finančním dopadem (*zemědělství a rozvoj venkova, regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů; finanční a rozpočtová ustanovení*). Chorvatsko musí vyvíjet trvalé úsilí o vytvoření úplných správních struktur nutných pro správu a kontrolu prostředků z EU.

Chorvatsko musí splnit zbývající kritéria v oblasti *soudnictví a základních práv*, a zejména musí dosáhnout potřebných výsledků, co se týče nezávislosti a účinnosti soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, respektování a ochrany menšin, což zahrnuje i návrat uprchlíků, souzení válečných zločinů a plné spolupráce s ICTY včetně vyřešení přístupu ICTY k dokumentům. V oblasti *hospodářské soutěže* musí Chorvatsko přijmout plán restrukturalizace loděnic, který bude v souladu s *acquis*. Očekává se, že Chorvatsko bude nadále hrát aktivní roli v regionální spolupráci na západním Balkánu a pomáhat ostatním zemím v regionu na jejich cestě k členství v EU.

S ohledem na výsledky, jichž Chorvatsko dosahuje při plnění kritérií a závazků přijatých v přístupových jednáních, je země na dobré cestě ke splnění kritérií týkajících se *acquis*. Tuto skutečnost prokazují tabulky sledování pokroku, které země vypracovává pro předběžně uzavřené kapitoly.

Komise bude provádění závazků nadále sledovat, a to až do přistoupení, s využitím všech dostupných nástrojů včetně vzájemného hodnocení a struktur v rámci dohody o stabilizaci a přistoupení. Za tímto účelem bude předkládat monitorovací zprávy.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Bývalá jugoslávská republika Makedonie nadále v dostatečné míře plní politická kritéria. Po rozsáhlých reformách v roce 2009 bylo dosaženo dalšího, ačkoli nerovnoměrného pokroku, v reformě parlamentu, policie, soudnictví a veřejné správy a v oblasti respektování a ochrany menšin. Země musí učinit další pokrok ve vztahu k dialogu mezi politickými činiteli, v reformě soudnictví a veřejné správy, boji proti korupci a v oblasti svobody slova a zlepšování podnikatelského prostředí. Zásadní význam má provádění právních předpisů.

Země nadále plnila své závazky vyplývající z dohody o stabilizaci a přidružení. Komise navrhla na základě dohody o stabilizaci a přidružení pokročit do druhé fáze přidružení.

Rada zatím nepřijala stanovisko k doporučení Komise z října 2009 zahájit přístupová jednání.

V otázce názvu se stále nepodařilo vyjednat s Řeckem řešení. Obě země pod záštitou OSN vedou rozhovory o jejím vyřešení. Za tímto účelem se uskutečnila řada dvoustranných kontaktů, mimo jiné na úrovni ministerských předsedů, ačkoli tato snaha zatím nepřinesla konkrétní výsledky. Je třeba se zdržet všech činností a prohlášení, které by mohly mít nepříznivý vliv na dobré sousedské vztahy. Udržování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání vzájemně přijatého řešení otázky názvu země pod záštitou OSN, má zásadní význam.

Černá Hora

Současně s touto strategií Komise přijala stanovisko k žádosti Černé Hory o členství v EU. Závěry a doporučení v něm vyjádřené jsou uvedeny v příloze k tomuto sdělení.

Albánie

Současně s touto strategií Komise přijala stanovisko k žádosti Albánie o členství v EU. Závěry a doporučení v něm vyjádřené jsou uvedeny v příloze k tomuto sdělení.

Bosna a Hercegovina

Při provádění klíčových reforem pokročila Bosna a Hercegovina jen omezeně. Volby v říjnu 2010 se v podstatě uskutečnily v souladu s mezinárodními standardy. Neslučitelnost ústavy Bosny a Hercegoviny s Evropskou úmluvou o lidských právech nebyla navzdory rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva odstraněna. Dodržování demokratických zásad a právo na

rovné zacházení bez diskriminace, zakotvené v této úmluvě, jsou úhelným kamenem prozatímní dohody.

Zásadním prvkem nutným pro další pokrok země k členství v Evropské unii zůstává vypracování společné vize politických představitelů o celkovém směru, kterým se země bude ubírat, a o hlavních reformách souvisejících s EU. Země potřebuje vyvinout větší úsilí, aby dosáhla uspokojivých výsledků při uplatňování prozatímní dohody.

Bosna a Hercegovina by měly urychleně přijmout první kroky ke sladění své ústavy s Evropskou úmluvou o lidských právech a ke zlepšení účinnosti fungování svých orgánů. Země musí být schopna přijmout, provádět a prosazovat právní předpisy a pravidla EU. Pokud jde o mezinárodní povinnosti, je nadále zásadní pokročit v plnění stanovených cílů a požadavků, aby svou činnost mohl ukončit Úřad vysokého představitele (OHR). Posílením své přítomnosti EU pomůže Bosně a Hercegovině v plnění cílů evropské agendy.

Srbsko

Srbsko podalo žádost o členství v EU v prosinci 2009 a potvrdilo obnovený závazek splnit kodaňská kritéria. V říjnu 2010 Rada vyzvala Komisi, aby předložila k této žádosti stanovisko. V únoru 2010 vstoupila v platnost prozatímní dohoda a v červnu 2010 se členské státy dohodly, že předloží svým parlamentům k ratifikaci dohodu o stabilizaci a přidružení.

Srbsko pokračuje v provádění programu politických reforem. Některých pozitivních výsledků bylo dosaženo v boji proti organizované trestné činnosti. V reformě soudnictví a veřejné správy a v boji proti organizované trestné činnosti a korupci je třeba vyvinout větší snahu. Srbsko nadále dosahuje výsledků při provádění prozatímní dohody a je na dobré cestě k plnění požadavků stanovených v dohodě o stabilizaci a přidružení. Země podnikla důležité kroky na podporu usmíření v regionu, zejména s Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou. Nadále aktivně spolupracuje s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Dvě osoby stále hledané tímto tribunálem však zatím nebyly dopadeny. Úplná spolupráce s tribunálem je nadále podmínkou nezbytnou k členství v EU, jak je uvedeno v závěrech Rady z 25. října 2010.

Srbsko musí prokázat konstruktivnější postoj vůči účasti Kosova v regionálním obchodě a spolupráci. Mělo by uznávat kosovská celní razítka, o nichž UNMIK dvakrát prohlásil, že jsou v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1244. Je nutno posílit spolupráci s misí EU v Kosovu na podporu právního státu (EULEX) na severu Kosova. Na základě rezoluce Valného shromáždění OSN je EU připravena přispět k dialogu mezi Prištinou a Bělehradem s cílem podpořit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do EU a zlepšit život obyvatelstva.

Kosovo

V Kosovu se koncem roku 2009 řádným způsobem a za účasti všech komunit uskutečnily volby do místní samosprávy. Na severu Kosova byla velmi nízká volební účast. Významně pokročil proces decentralizace. Spolupráce s misí EULEX se prohloubila. Schopnost vlády provádět evropský program Kosova a reformní politiku se zlepšila. V oblasti reformy veřejné správy a právního státu, včetně soudnictví, však přetrvávají velké úkoly. Je třeba značně zapracovat na boji proti korupci, organizované trestné činnosti a praní peněz. Obavy stále vzbuzuje dialog mezi komunitami, jejich usmíření a začleňování menšin, zejména kosovských Srbů. Příslušné orgány musí zajistit konstruktivní přístup k účasti Kosova v regionálních fórech spolupráce, aby země dokázala udržet krok s vývojem v regionu.

V prosinci 2009 Rada uvítala sdělení Komise s názvem Kosovo – naplňování evropské perspektivy⁴. Rada vyzvala Komisi, aby v souladu s evropskou perspektivou regionu přijala nezbytná opatření na podporu Kosova na cestě do EU a aby o pokroku v tomto směru podala zprávu. Rada zdůraznila význam opatření v oblasti obchodu a víz, aniž by byla dotčena stanoviska členských států k statusu Kosova.

V únoru Komise navrhla prodloužení platnosti autonomních obchodních opatření pro Kosovo. V červenci vyslala misí odborníků s úkolem posoudit připravenost Kosova na plnění

⁴ KOM(2009) 534 v konečném znění, 14.10.2009.

požadavků důležitých pro uzavření případné obchodní dohody s EU. Bude potřeba vyvinout úsilí v oblasti technických norem a kontroly původu produktů, duševního vlastnictví, pravidel pro hospodářskou soutěž a zadávání veřejných zakázek. Komise vyvine větší úsilí, aby byla Kosovu nápomocna při řešení zjištěných nedostatků. Jakmile země příslušné požadavky splní, Komise navrhne směrnice pro jednání o obchodní dohodě.

Komise bude pokračovat v začleňování Kosova do příslušných programů EU. Ve spolupráci s kosovskými orgány zahájila v lednu dialog s Kosovem o procesu stabilizace a přidružení. Bylo dokončeno celé kolo schůzek.

Komise podporuje účast Kosova v programech přeshraniční spolupráce s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií a Albánií financovaných z IPA. Od roku 2011 bude též podporovat programy, kterých se bude účastnit Černá Hora.

V souladu se závěry Rady bude Komise pokračovat v rozvíjení iniciativ uvedených ve sdělení o Kosovu.

4.2. Podpora přístupových jednání s Tureckem

Turecko pokračuje v provádění politických reforem. Provedlo změnu ústavy, do níž začlenilo klíčové reformy politického a právního systému, které řeší řadu priorit v oblasti soudnictví a základních práv. Tyto reformy omezují pravomoc vojenských soudů, reorganizují ústavní soud, zvyšují počet členů vysoké rady soudců a státních zástupců, takže lépe reprezentuje celé soudnictví, posilují práva odborů ve veřejném sektoru, poskytují základ pro přijetí zvláštních opatření na ochran práv žen a dětí, zaručují ochranu osobních údajů a udělují právo odvolat se k veřejnému ochránci práv, čímž poskytují právní základ pro vytvoření úřadu veřejného ochránce práv.

Změny ústavy jsou důležitým krokem správným směrem. Aby se ústavní reformě dostalo větší podpory, je třeba provést širokou veřejnou konzultaci za plné účasti všech politických stran a občanské společnosti. Nyní je nezbytné zajistit řádné provedení těchto reforem příslušnými právními předpisy. Nová občanská ústava by poskytla dobrý základ pro další posilování demokracie v Turecku v souladu s evropskými standardy a kritérii pro přistoupení k EU.

Základní práva, svobodu slova a sdělovacích prostředků je nutno v Turecku posílit jak v právních předpisech, tak v praxi. Ve výkonu svobody náboženství je stále řada nedostatků. Pokroku je třeba dosáhnout také v oblasti práv žen a rovnosti žen a mužů a pokud jde o zajištění práv odborových organizací v plném rozsahu. Projekt „demokratické otevíření“, zaměřený zejména na řešení kurdské otázky, přinesl jen omezené výsledky. Na jihovýchodě země, kde teroristická organizace PKK/Kongra-Gel obnovila útoky, se zhoršila bezpečnostní situace. V boji proti korupci bylo dosaženo určitého pokroku.

Přístupová jednání pokročila, i když poměrně pomalu. Vstoupila do náročné fáze, kdy bude Turecko muset intenzivně pracovat na plnění stanovených podmínek. Postoupí-li Turecko v plnění kritérií a požadavků stanovených v rámci pro jednání, bude moci urychlit tempo jednání. V příštích měsících by Turecko mělo udělit zvláštní prioritu kapitolám *politika hospodářské soutěže, zadávání veřejných zakázek a sociální politika a zaměstnanost*.

Turecko začalo v širším sousedství vést aktivnější zahraniční politiku. Pro EU bude přínosem, pokud se bude rozvíjet jako doplněk přístupového procesu Turecka a v koordinaci s EU. V oblasti zahraniční politiky Turecko předložilo řadu návrhů pro užší spolupráci s EU. Značného pokroku bylo dosaženo v jednáních o dohodě s Tureckem o zpětném přebírání osob.

Turecko nadále vyjadřuje veřejnou podporu jednáním pod záštitou OSN mezi vedoucími představiteli řeckého a tureckého společenství na Kypru s cílem dosáhnout úplného urovnání kyperského problému. Nebylo však dosaženo žádného pokroku v normalizování dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou. Turecko neprovedlo dodatkový protokol k dohodě o přidružení v plném rozsahu a neodstranilo všechna omezení volného pohybu zboží ani omezení týkající se přímého dopravního spojení s Kyprem. Turecko musí neodkladně splnit svůj závazek zajistit úplné a nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě a musí pokročit při normalizaci dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou. EU bude nadále sledovat a kontrolovat pokrok v oblastech, na které se v souladu se závěry Rady (včetně závěrů z prosince 2006 a prosince 2009) vztahuje prohlášení ze dne 21. září 2005. Nebude-li v těchto oblastech dosaženo pokroku, pak Komise doporučuje, aby EU zachovala opatření z roku 2006, což bude mít trvalý vliv na celkový pokrok jednání.

Turecko musí zvýšit úsilí o vyřešení otevřených dvoustranných otázek se svými sousedy, včetně pohraničních sporů. Byly oživeny snahy o zlepšení vztahů s Řeckem. Řecko vzneslo mnoho formálních stížností na pokračující narušování svého vzdušného prostoru Tureckem, mimo jiné na přelety nad řeckými ostrovy. Stěžovalo si též na narušení svých výsostných vod. Protokoly o normalizaci vztahů s Arménií, podepsané v roce 2009, nebyly dosud ratifikovány.

4.3. Zahájení přístupového procesu s Islandem

Přístupový proces s Islandem byl zahájen. Na základě doporučení Komise, vyjádřeného ve stanovisku z února 2010, a rozhodnutí Evropské rady z jejího červnového zasedání byla v červenci 2010 zahájena přístupová jednání. V krátké době bude též ve spolupráci s Islandem zahájena prověrka *acquis* EU. Island má nyní nárok na pomoc z nástroje IPA určenou na podporu úsilí země, aby byla plně připravena na členství v EU.

Znatelně pokročilo zlepšování právního rámce týkajícího se konfliktů zájmů a financování politických stran. S cílem posílit nezávislost soudnictví byla pozměněna pravidla pro jmenování soudců. Bylo podniknuto důležité kroky ke stabilizaci hospodářství. Pokročila konsolidace veřejných financí a obnova finančního systému. Probíhá program Mezinárodního měnového fondu. Stále však přetrvává hospodářská nejistota a různé problémy. Island se bude muset zaměřit na plnění povinností, například těch, na něž poukázal Kontrolní úřad ESVO podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Je třeba vyvinout značné úsilí k zajištění toho, aby občané Islandu byli řádně informováni o obsahu členství v EU.

5. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Na základě výše uvedené analýzy předkládá Komise tyto **závěry a doporučení**:

1. Rozšíření posiluje mír a stabilitu v Evropě. **Strategickým zájmem EU** je pokračovat v procesu rozšiřování na základě dohodnutých zásad a podmínek a obnovené shody o rozšíření schválené Evropskou radou v prosinci 2006. Aby bylo rozšiřování úspěšné,

je třeba pevného politického odhodlání všech zúčastněných stran. Rozšiřování si musí zachovat důvěryhodnost u všech zúčastněných. Země usilující o přistoupení musí být díky splnění přísných podmínek dobře připraveny a jakmile tyto podmínky splní, musí mít jasnou a hmatatelnou evropskou perspektivu přistoupení.

2. Proces rozšiřování pomáhá EU, aby **lépe dosáhla svých politických cílů** v řadě oblastí, které jsou klíčové pro hospodářskou obnovu a udržitelný růst (např. sbližování předpisů a vnitřní trh, energetika, doprava, ochrana životního prostředí, úsilí o omezení dopadu klimatických změn a zvyšování bezpečnosti v EU).
3. Komise bude dále prohlubovat dohled nad makroekonomickými politikami v přistupujících zemích, přičemž přihlédně i k vývoji ve správě ekonomických záležitostí v EU. Komise **očekává**, že přistupující země provedou reformy související s EU a zlepší podnikatelské prostředí, což přispěje k překonání hospodářské krize a dosažení udržitelného růstu. Zapojí též tyto země do iniciativ na úrovni EU, aby splnily cíle **strategie Evropa 2020**. Komise přistupující země vyzývá, aby cíle pro rok 2020 promítly do národních politických priorit, zapojily se do regionálních politických uskupení za účelem pravidelného hodnocení výsledků těchto reforem a v případě potřeby aby stanovily konkrétní cíle pro svůj region.
4. Komise **vyzývá** přistupující země ke zlepšování podmínek pro zranitelné skupiny, což zahrnuje i sociální a hospodářské začleňování Romů. Komise je odhodlána jim v tomto úsilí pomáhat.
5. Pro Komisi bude nadále prioritou reforma soudnictví a veřejné správy, boj proti organizované trestné činnosti a korupci a další zintenzivnění dialogu o **otázkách právního státu** s přistupujícími zeměmi. Většina přistupujících zemí musí učinit výrazný pokrok v konsolidaci právního státu a zejména dosáhnout věrohodných výsledků v boji proti organizované trestné činnosti a korupci.
6. **Svoboda slova** a sdělovacích prostředků vzbuzuje ve většině přistupujících zemí obavy a zjištěné problémy musí být urychleně řešeny. Pokrok v této oblasti je zásadní a Komise jej bude pozorně sledovat. Komise bude nadále podporovat organizace občanské společnosti a plně využívat svého finančního nástroje pro podporu občanské společnosti.
7. **Regionální spolupráce** je základním prvkem procesu stabilizace a přidružení. Země západního Balkánu učinily v této oblasti významný pokrok, který by neměl být zdržován rozdílnými názory na Kosovo. Rada pro regionální spolupráci se musí zaměřit na provádění své strategie zaměřené na výsledky.
8. Výrazného pokroku bylo dosaženo v **uvolňování vízového režimu**. Byla zrušena vízová povinnost pro občany Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Černé Hory a Srbska. Vízová povinnost bude zanedlouho zrušena pro Bosnu a Hercegovinu a Albánii, a to na základě jasných důkazů, že rovněž splnily příslušná kritéria. Dotčené země musí vyvinout další úsilí, co se týče informování svých občanů o rozsahu bezvízového režimu a jeho omezeních, bedlivého sledování jeho uplatňování a v případě potřeby přijímání nápravných opatření.
9. **Dvoustranné otázky** musí dotčené strany řešit v duchu dobré sousedské spolupráce a s přihlédnutím k celkovým zájmům EU. Neměly by zdržovat přistupový proces. EU je připravena podílet se na hledání řešení a podpořit související iniciativy. Je čas,

aby tento region překonal dědictví konfliktů z minulosti a těžil ze současné pozitivní dynamiky napomáhající usmíření. Dobré sousedské vztahy mají nadále nejvyšší důležitost.

10. Komise připomíná, že kapitoly jednání, u nichž byly dokončeny technické přípravy, by měly být podle rámců pro jednání otevírány či předběžně uzavírány na základě příslušného *acquis* a měla by se na ně vztahovat opatření dohodnutá Radou. V zájmu EU je otevřít diskusi o problematických kapitolách již na počátku jednání. To platí i pro kapitoly o soudnictví a základních právech, které ale vyžadují předložení **přesvědčivých a věrohodných výsledků**, a proto budou pravděpodobně uzavřeny jako jedny z posledních.
11. Předvstupní **pomoc** je nedílnou součástí strategie rozšiřování a je navržena tak, aby přispěla ke splnění priorit uvedených v dokumentech o partnerství a zprávách o pokroku. Přijímající země musí posílit svoji kapacitu pro účinné využívání zdrojů z EU.
12. Komise **vyzývá** členské státy, aby ve spolupráci s orgány EU prohlubovaly porozumění a podporu procesu rozšiřování, a objasňovaly, jak nám může pomoci v dosažení našich společných cílů. Komise je odhodlána zlepšit tok objektivních a srozumitelných informací o procesu rozšiřování prostřednictvím všech sdělovacích prostředků, jež jsou v současnosti k dispozici.
13. **Chorvatsko** dosáhlo dobrého pokroku na cestě ke splnění kritérií pro členství a přístupová jednání dospěla do závěrečné fáze. Požadavkem pro pokrok této země v přístupovém procesu je v souladu s rámcem pro jednání úplná spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Komise zastává názor, že jednání by měla být ukončena, jakmile Chorvatsko splní zbývající kritéria, a to především v oblasti soudnictví a základních práv, včetně boje proti korupci. EU by tak nemusela zvažovat zavedení mechanismu spolupráce a ověřování po přistoupení této země. Komise bude pozorně sledovat pokrok Chorvatska v oblasti soudnictví a základních práv a vyhodnotí jej v prvním čtvrtletí roku 2011.
14. **Turecko** pokračuje v provádění politických reforem, zejména prostřednictvím reformy ústavy. Musí dosáhnout dalších výsledků, pokud jde o základní práva, projekt „demokratické otevření“ a účast všech zainteresovaných stran na reformách. Zvláště problematickým se ukazuje zajištění svobody slova v praxi. Přístupová jednání pokročila, i když poměrně pomalu. Postoupí-li Turecko v plnění kritérií a požadavků stanovených v rámci pro jednání, bude moci urychlit tempo jednání. Nyní musí neodkladně splnit svůj závazek zajistit úplné a nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení a pokročit při normalizaci dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou. EU bude nadále sledovat a kontrolovat pokrok v oblastech, na které se v souladu se závěry Rady (včetně závěrů z prosince 2006 a prosince 2009) vztahuje prohlášení ze dne 21. září 2005. Nebude-li v těchto oblastech dosaženo pokroku, pak Komise doporučuje, aby EU zachovala opatření z roku 2006, což bude mít pokračující vliv na celkový pokrok jednání.
15. Co se týče **kyperské otázky**, vedoucí představitelé řeckého a tureckého společenství na Kypru pokračují v jednání o celkovém urovnání sporu pod dohledem OSN. Komise jejich snahu podporuje a poskytuje oběma stranám odborné poradenství

v otázkách spadajících do působnosti EU. Vyzývá vedoucí představitele obou stran, aby zintenzívnili snahu co nejrychleji úspěšně ukončit rozhovory o urovnání situace, a opětovně vyzývá Turecko, aby přispělo k úplnému vyřešení kyperské otázky konkrétním způsobem.

16. Přístupový proces s **Islandem** byl zahájen. Na základě doporučení Komise, vyjádřeného ve stanovisku z února 2010, a rozhodnutí Evropské rady z jejího červnového zasedání byla v červenci 2010 zahájena přístupová jednání. V krátké době bude též ve spolupráci s Islandem zahájena prověrka *acquis* EU. Island se bude muset zaměřit na plnění povinností, například těch, na něž poukázal Kontrolní úřad ESVO podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Je třeba vyvinout značné úsilí, aby občané Islandu byli o obsahu členství v EU řádně informováni.
17. **Bývalá jugoslávská republika Makedonie** nadále v dostatečné míře plní politická kritéria a v klíčových oblastech reforem dosáhla dalšího, ačkoli nerovnoměrného pokroku. Musí vyvinout úsilí zejména v reformě soudnictví a veřejné správy. Komise **opakuje své doporučení**, aby s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie byla zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii. Zásadní význam má udržování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání vzájemně přijatého řešení otázky názvu země pod záštitou OSN.
18. Ve stanoviscích, jež byla dnes přijata, Komise **doporučuje**, aby byla zahájena přístupová jednání s **Černou Horou a Albánií**, jakmile tyto země v potřebné míře splní kritéria pro členství stanovená Evropskou radou na kodaňském zasedání v roce 1993. Obě tyto země musí především splnit hlavní priority konkrétně uvedené v každém stanovisku. Komise **doporučuje**, aby Rada udělila Černé Hoře status kandidátské země. Dále vyzývá Albánii, aby dále pracovala na prohloubení dosavadního pokroku. Zpráva Komise o pokroku obou zemí (součást balíčku pro rozšíření 2011) se zaměří především na provádění hlavních priorit, které je nutno splnit, aby mohla být zahájena přístupová jednání.
19. **Srbsko** podalo žádost o členství v EU v prosinci 2009 a v říjnu 2010 vyzvala Rada Komisi, aby k této žádosti předložila stanovisko. Srbsko pokračuje v provádění programu politických reforem a nadále dosahuje výsledků při provádění prozatímní dohody. Je na dobré cestě ke splnění požadavků stanovených v dohodě o stabilizaci a přidružení. Země podnikla další významné kroky k usmíření v regionu. V reformě soudnictví a veřejné správy a v boji proti organizované trestné činnosti a korupci je třeba vyvinout větší snahu. Nadále spolupracuje s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Dvě osoby stále hledané tímto tribunálem však zatím nebyly dopadeny. Úplná spolupráce s tribunálem je nadále podmínkou nezbytnou k členství v EU, jak je uvedeno v závěrech Rady z 25. října 2010. Srbsko musí prokázat konstruktivnější postoj vůči účasti Kosova v obchodu a spolupráci na regionální úrovni. Je nutno posílit spolupráci s misí EU v Kosovu na podporu právního státu (EULEX) na severu Kosova.
20. Na základě rezoluce Valného shromáždění OSN přispěje EU k dialogu mezi Prištinou a Bělehradem s cílem podpořit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do EU a zlepšit život obyvatelstva.
21. V **Kosovu** významně pokročil proces decentralizace a zvýšila se spolupráce s misí EULEX. Schopnost vlády provádět evropský program Kosova a reformní politiku se

zlepšila. Velké výzvy však přetrvávají v oblasti právního státu, včetně reformy veřejné správy a soudnictví, i pokud jde o boj proti korupci, organizované trestné činnosti a praní peněz. Obavy stále vzbuzuje dialog mezi komunitami, jejich usmíření a začleňování menšin, zejména kosovských Srbů. Příslušné orgány musí zajistit konstruktivní přístup k účasti Kosova v regionálních fórech spolupráce, aby dokázalo udržet krok s vývojem v regionu.

V souladu se závěry Rady z prosince 2009 bude Komise rozvíjet iniciativy nastíněné ve sdělení z října 2009 o Kosovu. Komise vítá pokrok, jehož v poslední době dosáhlo Kosovo přijetím právním předpisů o zpětném přebírání osob a vypracováním akčního plánu o znova začleňování navrátilců, na jehož realizaci vyčlenilo prostředky. Bude-li tento plán bude soustavně prováděn, Komise se zavazuje, že v nejbližší době zahájí **dialog o uvolnění vízového režimu**. Komise je nápomocna Kosovu při plnění podmínek nezbytných k uzavření případné obchodní dohody s EU. Jakmile země splní příslušné požadavky, Komise **navrhne** směrnice pro jednání o **obchodní dohodě**. Komise též navrhne, aby Kosovu byla umožněna účast v příslušných **programech Unie**, například v programech „Evropa pro občany“ a „Kultura“. Za tímto účelem Komise **předloží návrh** směrnic pro jednání o rámcové dohodě.

22. **Bosna a Hercegovina** potřebuje vytvořit vládu oddanou myšlence budoucnosti země v EU a zrychlit provádění příslušných reforem. Země by měla urychleně přijmout první kroky ke sladění své ústavy s Evropskou úmluvou o lidských právech a ke zlepšení fungování svých orgánů. Země musí být schopna přijmout, provádět a prosazovat právní předpisy a pravidla EU. Pokud jde o mezinárodní povinnosti, je nadále zásadní pokročit v plnění stanovených cílů a požadavků, aby Úřad vysokého představitele (OHR) mohl ukončit činnost. Posílením své přítomnosti EU pomůže Bosně a Hercegovině v plnění evropské agendy.
23. Celkově ze zpráv o pokroku za rok 2010 vyplývá, že proces rozšiřování EU postupuje vpřed tempem, které je do značné míry diktováno prokazatelnou schopností zemí usilujících o členství převzít závazky vyplývající z členství. To vyžaduje provedení **reforem s trvalým dopadem** a důvěryhodných a přesvědčivých legislativních a institucionálních změn. Jelikož dotčené země plní stanovené standardy, a to včetně těch spojených s demokracií, právním státem a základními právy a svobodami, EU se zavazuje s nimi spolupracovat na postupu do dalších fází procesu přistoupení.

PŘÍLOHA 1

Závěry a doporučení plynoucí ze stanovisek Komise k žádostem Černé Hory a Albánie o členství v EU

Černá Hora

Černá Hora učinila pokrok na cestě ke splnění kritérií stanovených Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a týkajících se dosažení institucionální stability, která zaručuje demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin, a plnění podmínek procesu stabilizace a přidružení. Je však třeba vyvinout další úsilí.

Co se týče hospodářských kritérií, Černá Hora dosáhla určitého stupně makroekonomické stability. Aby se však stala fungujícím tržním hospodářstvím v tom smyslu, jak stanovila Evropská rada v Kodani v roce 1993, musí se země vypořádat s vnitřní i vnější nerovnováhou i existujícími nedostatky, zejména ve finančním sektoru a ve fungování trhů práce, a posílit právní stát. Aby byla schopna ve střednědobém horizontu vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v Evropské unii, musí posílit svoji fyzickou infrastrukturu a lidský kapitál a pokračovat v provádění strukturálních reforem.

Výsledky Černé Hory při plnění povinností podle dohody o stabilizaci a přidružení jsou celkově pozitivní.

Černá Hora by mohla ve střednědobém horizontu přijmout závazky vyplývající z členství ve většině oblastí *acquis* za předpokladu, že bude pokračovat proces sbližování s *acquis* a že tato země bude vyvíjet značné a trvalé úsilí s cílem zajistit provádění a prosazování právních předpisů. Zvláštní pozornost je nutno věnovat těmto oblastem: volný pohyb zboží, právo duševního vlastnictví, zemědělství a rozvoj venkova, bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika, rybářství, statistika, sociální politika a zaměstnanost, regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů, soudnictví a základní práva, spravedlnost, svoboda a bezpečnost a finanční kontrola. Plného souladu s *acquis* v oblasti životního prostředí by mohlo být dosaženo pouze v dlouhodobém horizontu a vyžadovalo by to zvýšený objem investic, proto je třeba na tomto poli zvýšit úsilí.

Celkově by přistoupení Černé Hory mělo na politiku Evropské unie omezený dopad a neovlivnilo by schopnost Unie udržet a zesílit svůj vlastní rozvoj.

Komise zastává názor, že s Černou Horou by měla být zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii, jakmile v potřebné míře splní kritéria pro členství a zejména politická kritéria z Kodaně, jež vyžadují dosažení institucionální stability zaručující zejména právní stát. V tomto ohledu musí Černá Hora splnit zejména následující hlavní priority:

- zlepšit právní rámec pro konání voleb v souladu s doporučeními OBSE-ODIHR a Benátské komise, posílit zákonodárnou a kontrolní úlohu parlamentu;
- dokončit nezbytné kroky v reformě veřejné správy, včetně změny zákona o obecném správním řízení a zákona o státních úřednících a státních zaměstnancích a posílení úřadu pro řízení lidských zdrojů a státního auditního úřadu, tak aby veřejná správa byla odpolitizována a zvýšila se její profesionalita a aby jmenování a povyšování bylo prováděno transparentnějším způsobem na základě zásluh;

- posílit právní stát, zejména prostřednictvím odpolitizovaného jmenování členů rad soudců a rad státních zástupců a státních prokurátorů založeného na zásluhách, jakož i podporou nezávislosti, samostatnosti, efektivy a odpovědnosti soudců a státních zástupců;
- zlepšit protikorupční právní rámec a provést vládní protikorupční strategii a akční plán; dosáhnout dobrých výsledků v aktivním vedení vyšetřování, trestních stíhání a v počtu rozsudků v případech korupce na všech úrovních;
- zesílit boj proti organizované trestné činnosti prostřednictvím posuzování hrozeb a aktivně vedeného vyšetřování, prohloubené spolupráce s regionálními partnery a partnery z EU, účinného zpracovávání zpravodajských informací a posílení kapacit pro vymáhání práva a jeho koordinaci; dosáhnout dobrých výsledků v této oblasti;
- zvýšit svobodu sdělovacích prostředků, a to zejména dosažením souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva týkající se pomluvy a zvýšením spolupráce s občanskou společností;
- provést právní a politický rámec pro boj proti diskriminaci v souladu s evropskými a mezinárodními standardy; zaručit právní postavení vysídleným osobám, zejména Romům, Aškalům a příslušníkům egyptské komunity, a zajistit dodržování jejich práv. To zahrnuje i přijetí a provedení udržitelné strategie pro uzavření tábora Konik.

Vyzýváme Černou Horu, aby pokračovala v konstruktivním zapojení do regionální spolupráce a v prohlubování dvoustranných vztahů se sousedními zeměmi. Je potřeba zabývat se dosud nevyřešenými dvoustrannými otázkami. Je nutno pokračovat v hladkém plnění dohody o stabilizaci a přidružení a v této souvislosti je nutno věnovat patřičnou pozornost zjištěným mezerám v oblastech, jako je státní podpora a tranzitní doprava. Dále se Černá Hora důrazně vyzývá, aby pokračovala v celkovém zvyšování své správní kapacity. Musí být vyvinuto úsilí především o zvýšení účinnosti a nestrannosti státní správy v citlivých oblastech, například v ochraně životního prostředí. Je zapotřebí řádně stíhat násilí páchané na novinářích a aktivistech nevládních organizací a jejich zastrasování. Též se musí řešit otázky domácího násilí a špatné zacházení a nevyhovující podmínky ve věznicích.

S ohledem na pokrok dosud učiněný Černou Horou Komise doporučuje, aby Rada udělila této zemi status kandidátské země.

Komise bude sledovat postup nezbytných reforem v institucionálním rámci stanoveném dohodou o stabilizaci a přidružení a bude nadále poskytovat finanční podporu prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci. V roce 2011 předloží zprávu o pokroku Černé Hory v balíčku rozšíření pro rok 2011. Tato zpráva se zaměří především na provádění hlavních priorit, které je nutno splnit, aby mohla být zahájena přístupová jednání.

Albánie

Albánie učinila pokrok na cestě ke splnění kritérií stanovených Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a týkajících se dosažení institucionální stability, která zaručuje demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin, a plnění podmínek procesu stabilizace a přidružení. Musí však vyvinout značné další úsilí.

Co se týče hospodářských kritérií, Albánie dosáhla určitého stupně makroekonomické stability. Aby se však stala fungujícím tržním hospodářstvím ve smyslu stanoveném Evropskou radou v Kodani v roce 1993, musí země dále posílit řádnou správu věcí veřejných, zlepšit výkon trhu práce, zajistit uznávání majetkových práv a posílit právní stát. Aby byla schopna ve střednědobém horizontu vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v Evropské unii, musí posílit svoji fyzickou infrastrukturu a lidský kapitál a provést další strukturální reformy.

Výsledky Albánie při plnění povinností podle dohody o stabilizaci a přidružení jsou celkově pozitivní.

Albánie by mohla ve střednědobém horizontu přijmout závazky vyplývající z členství ve většině oblastí *acquis* za předpokladu, že bude pokračovat proces sbližování s *acquis* a že tato země bude vyvíjet značné a trvalé úsilí s cílem zajistit provádění a prosazování právních předpisů. Pozornost by bylo třeba věnovat zejména těmto oblastem: volný pohyb zboží, právo duševního vlastnictví, informační společnost a média, zemědělství a rozvoj venkova, bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika, rybářství, dopravní politika, sociální politika a zaměstnanost, regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů, soudnictví a základní práva, spravedlnost, svoboda a bezpečnost a finanční kontrola. Plného souladu s *acquis* v oblasti životního prostředí by mohlo být dosaženo pouze v dlouhodobém horizontu a vyžadovalo by to výrazný objem investic, proto by bylo třeba na tomto poli zvýšit úsilí.

Celkově by přistoupení Albánie mělo na politiky Evropské unie omezený dopad a neovlivnilo by schopnost Unie udržet a zesílit svůj vlastní rozvoj.

Komise zastává názor, že s Albánií by měla být zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii, jakmile v potřebné míře splní kritéria pro členství a zejména politická kritéria z Kodaně, jež vyžadují dosažení institucionální stability zaručující zejména demokracii a právní stát. V tomto ohledu musí Albánie splnit zejména následující hlavní priority:

- zajistit, aby parlament řádně fungoval na základě konstruktivního a trvalého dialogu mezi všemi politickými stranami;
- přijmout chybějící zákony vyžadující výraznější většinu v parlamentu;
- jmenovat veřejného ochránce práv a zajistit řádný postup slyšení a volby členů ústavního a nejvyššího soudu při jejich jmenování parlamentem;
- pozměnit právní rámec pro volby tak, aby splňoval doporučení OBSE-ODIHR;
- zajistit, aby se volby konaly v souladu s evropskými a mezinárodními standardy;
- dokončit nezbytné kroky v reformě veřejné správy, včetně změny zákona o státní službě a posílení ministerstva pro veřejnou správu, tak aby veřejná správa byla odpolitizována a

zvýšila se její profesionalita a aby jmenování a povyšování bylo prováděno transparentnějším způsobem na základě zásluh;

- posílit právní stát prostřednictvím přijetí a provedení strategie pro reformu soudnictví, jež zajistí nezávislost, účinnost a odpovědnost soudních orgánů;
- účinně provést vládní protikorupční strategii a akční plán, odstranit překážky ve vyšetřování, což se týká zejména vyšetřování soudců, ministrů a poslanců parlamentu; dosáhnout dobrých výsledků, pokud jde o aktivně vedená vyšetřování, trestní stíhání a počet rozsudků v případech korupce na všech úrovních;
- zesílit boj proti organizované trestné činnosti prostřednictvím posuzování hrozeb a aktivně vedeného vyšetřování, prohloubené spolupráce s regionálními partnery a partnery z EU a lepší koordinace donucovacích orgánů; dosáhnout dobrých výsledků v této oblasti;
- na základě široké konzultace zainteresovaných stran a s přihlédnutím k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva připravit, přijmout a provést národní strategii a akční plán pro majetková práva zabývající se restitucemi, náhradou majetku a legalizací;
- přijmout konkrétní kroky k posílení ochrany lidských práv, zejména práv žen, dětí a Romů, a účinně provádět protidiskriminační politiky;
- přijmout další opatření s cílem zlepšit zacházení se zadrženými na policejních stanicích, ve vazbě a věznicích; posílit soudní stíhání případů špatného zacházení a zlepšit uplatňování doporučení, která v této oblasti vydal veřejný ochránce práv.

Vyzýváme Albánii, aby pokračovala v konstruktivním zapojení do regionální spolupráce a v prohlubování dvoustranných vztahů se sousedními zeměmi. Je nutno pokračovat v hladkém plnění dohody o stabilizaci a přidružení a v této souvislosti je nutno věnovat patřičnou pozornost dodržování lhůt pro plnění závazků. Dále se země důrazně vyzývá, aby pokračovala v celkovém zvyšování své správní kapacity. Je nutno zlepšit spolupráci s občanskou společností. Albánie musí vyčlenit dostatečné prostředky na zajištění účinného fungování svých orgánů pro lidská práva a vystupňovat úsilí v oblasti ochrany menšin. Musí též posílit svobodu sdělovacích prostředků a jejich nezávislost a zmírnit široce rozšířené politické tlaky.

Komise bude sledovat postup nezbytných reforem v institucionálním rámci stanoveném dohodou o stabilizaci a přidružení a bude nadále poskytovat finanční podporu prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci. V roce 2011 předloží zprávu o pokroku Albánie v balíčku rozšíření pro rok 2011. Tato zpráva se zaměří především na provádění hlavních priorit, které je nutno splnit, aby mohla být zahájena přístupová jednání.

PŘÍLOHA 2

Závěry zpráv o pokroku Chorvatska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Bosny a Hercegoviny, Srbska, Kosova, Turecka a Islandu

Chorvatsko

Chorvatsko nadále plní **politická kritéria**. K pokroku došlo v mnoha oblastech, a to i na poli právního státu. Je však třeba pokračovat v úsilí a dále je zintenzívnit, zejména v oblasti reformy soudnictví a veřejné správy, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, respektování a ochrany menšin a návratu uprchlíků.

Demokracie a právní stát byly dále posíleny. *Vláda a parlament* nadále pracují efektivně. Je však nutno zlepšit schopnost parlamentu dohlížet na legislativní proces. Pokračuje reforma soudnictví, ale přetrvávají podstatné problémy týkající se zejména účinnosti, nezávislosti a odpovědnosti soudnictví.

V *reformě veřejné správy* bylo dosaženo omezeného pokroku. Zákon o všeobecném správním řízení vstoupil v platnost a byla přijata strategie rozvoje lidských zdrojů a akční plán pro veřejnou službu. Veřejná správa ale dosud trpí problémy, jako jsou složitá správní řízení, politizace a nedostatečné řízení lidských zdrojů. Pro dosažení viditelných výsledků je třeba pevnějšího politického odhodlání a lepší koordinace klíčových aktérů na ústřední, regionální i místní úrovni.

Pokračuje *reforma soudnictví*. Počet neprojednaných případů u soudů se snížil a díky změnám ústavy byla posílena nezávislost soudnictví. Hlavních výsledků očekávaných na základě reformního procesu však dosud nebylo dosaženo. Přetrvávají problémy zejména v souvislosti s uplatňováním průhledných kritérií pro jmenování soudců a státních zástupců, dalším snížením počtu nevyřízených případů, délkou řízení a výkonem soudních rozhodnutí. Určitého pokroku bylo dosaženo v projednávání válečných zločinů, včetně přezkoumání sporných rozsudků z 90. let. Stále nebyl vyřešen problém beztrestnosti, především za zločiny spáchané na etnických Srbech. Mnoho z těchto zločinů nebylo řádně vyšetřeno.

V *boji proti korupci* bylo dosaženo značného pokroku. Zlepšilo se vedení boje proti korupci i jeho celková koordinace. Úřad pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti aktivně pracoval a v několika důležitých případech vznesl obžaloby. Zvýšil se počet soudních rozsudků. Do ústavy bylo začleněno právo na přístup k informacím uchovávaným veřejnými orgány. V mnoha oblastech je však stále rozšířená korupce. Nedávno modernizované právní a administrativní struktury se musí ještě plně prověřit v praxi. Jedná se zejména o schopnost soudů řešit rostoucí počet stále složitějších případů. Je třeba dosáhnout prokazatelných výsledků v efektivním vyšetřování a stíhání a vydávání soudních rozhodnutí, zejména v případech korupce na vysoké úrovni. V oblasti předcházení střetům zájmů se dosáhlo jen malého pokroku. Bylo zaznamenáno omezené zlepšení v používání právních předpisů o přístupu k informacím. Stále přetrvávají nedostatky v oblasti financování politických stran a volebních kampaní.

K určitému pokroku došlo v oblasti **lidských práv a ochrany menšin**. Ochrana lidských práv je celkově zajištěna, avšak provádění odpovídajících předpisů se potýká s některými vážnými problémy. Co se týče *přístupu ke spravedlnosti*, byla zahájena rozsáhlá reforma správního soudnictví. Stát nyní financuje bezplatnou právní pomoc. Příslušné postupy jsou nicméně složité a celková míra poskytované pomoci je nízká. Pro oblast *vězeňství* byla přijata

legislativní opatření s cílem zlepšit prostřednictvím plánovaného zavedení probačního systému podmínky ve věznicích. Věznice zůstávají přeplněné a neposkytují dostatečnou ochranu zdraví. Co se týče *špatného zacházení*, veřejný ochránce práv stále dostával stížnosti na nepřiměřené používání síly ze strany policie.

Svoboda slova, včetně svobody a pluralismu sdělovacích prostředků, je právem zaručena a je zpravidla dodržována. Vydavatelé a novináři přesto nadále informují o politickém tlaku. Přetrvávají problémy s nezávislostí místních sdělovacích prostředků.

Jen omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *práv žen* a rovnosti žen a mužů. Postavení žen na trhu práce se nijak významně nezměnilo a míra nezaměstnanosti žen se drží na vysoké úrovni. Veřejný ochránce práv dětí aktivněji pracuje na podpoře a ochraně *práv dětí*. K tomu, aby tento orgán mohl plně vykonávat svou funkci, však postrádá dostatečné zdroje.

Určitého pokroku bylo dosaženo v ochraně *sociálně znevýhodněných a zdravotně postižených osob*. Kapacita úřadu veřejného ochránce práv zdravotně postižených osob je zvyšována a rozšiřuje se zejména jeho zastoupení v regionech. Projevuje se však nedostatek informací o právech a nárocích v oblasti sociálního zabezpečení, zdravotní péče a důchodů. Kritéria pro stanovování nároků jsou používána nejednotně a právní ustanovení upravující zvláštní práva jsou neucelená. Přejít z ústavní péče na komunitní pečovatelské služby pokračuje jen pomalu.

Byla přijata určitá opatření k zvýšení informovanosti o novém *antidiskriminačním zákoně*. Orgány a občané však mají jen omezené povědomí o jeho rozsahu a pouze omezený počet stížností na diskriminaci je projednáván u soudů. Určitého pokroku bylo dosaženo ohledně předpisů týkajících se zločinů z nenávisti, ale jejich provádění je teprve v rané fázi.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv*. V souvislosti s lepšími vztahy v regionu, zejména mezi Chorvatskem a Srbskem, lze pozorovat větší důraz na záležitosti menšin. Byla posílena ústavní ustanovení o menšinách. Pozornost byla i nadále věnována *romské menšině*, díky čemuž se zlepšil především její přístup k předškolnímu vzdělání. Navzdory úsporným finančním opatřením se jen mírně snížil objem finančních prostředků poskytovaných organizacím pracujícím s menšinami. Menšiny však stále čelí mnoha problémům. Chorvatsko musí pracovat na zvýšení tolerance vůči srbské menšině. Musí rovněž přijmout vhodná opatření na ochranu osob, které by se mohly stát obětí výhrůžek nebo diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Romská menšina čelí zvláště obtížným životním podmínkám, a také přetrvávají problémy v oblasti vzdělávání, sociální ochrany, zdravotní péče, zaměstnanosti a přístupu k osobním dokladům. Pokud jde o zaměstnanost, postavení menšin je nadále problematické – jsou stále nedostatečně zastoupeny ve státní správě, soudnictví, policii, ale i v širším veřejném sektoru.

Ve vztahu k *uprchlíkům* bylo dosaženo určitého pokroku. Uprchlíci pokračovali v návratu do Chorvatska. Bývalým nájemcům a držitelům nájemních práv je nadále poskytováno ubytování. Byl přijat revidovaný akční plán pro zrychlené provádění zpožděných vládních plánů na poskytování ubytování z roku 2009, které mají být plně provedeny do roku 2011. Bylo dosaženo určitého pokroku v rekonstrukci poškozených domů. Byl snížen vysoký počet nevyřízených odvolání proti zamítnutým žádostem o poskytnutí podpory na rekonstrukci. Pokračuje výkon rozhodnutí o potvrzování nároků na důchod. Pokrok v dosahování cílů z roku 2009 pro oblast bydlení je však pomalý. Dosud nebylo plně vyřízeno několik tisíc žádostí o poskytnutí ubytování a bude třeba také poskytnout ubytovací jednotky navracejícím

se uprchlíkům. Zbývá rozhodnout ve vysokém počtu žádostí o rekonstrukci domů. Je třeba vyvinout úsilí o vytvoření potřebných podmínek pro trvalý návrat uprchlíků.

Pokud jde o **regionální otázky a mezinárodní závazky**, Chorvatsko pokračuje ve spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Zvláštní pracovní skupina zřízená vládou musí nadále pracovat na nalezení chybějící dokumentace o dělostřeleckých útocích, kterou požaduje prokurátor úřadu ICTY, nebo alespoň určit její osud. Novým impulsem pro plnění Sarajevského prohlášení bylo setkání ministrů v Bělehradu v březnu 2010. Této schůzky se zúčastnila Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko, jež se dohodly na spolupráci ohledně zpřesnění statistiky uprchlíků. Země se též zavázaly, že do konce roku budou pracovat na řešení řady nevyřešených otázek.

Chorvatsko se i nadále aktivně podílelo na regionálních iniciativách, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). Chorvatský prezident zaujal k regionální spolupráci iniciativní přístup. Dvoustranné vztahy s dalšími přistupujícími zeměmi, včetně Srbska, a se sousedními členskými státy EU se nadále rozvíjejí. Po podpisu dohody o předání hraničního sporu mezinárodnímu rozhodčímu soudu se zlepšily vztahy se Slovinskem.

Chorvatské **hospodářství** velmi silně zasáhla celosvětová hospodářská a finanční krize. V prvním čtvrtletí roku 2009 se země dostala do recese a do poloviny roku 2010 nevykázala žádné jasné známky oživení. Významně se zvýšila nezaměstnanost, schodek veřejných financí a veřejný dluh. Velmi zranitelným místem hospodářství zůstává zahraniční dluh, jenž se dále zvýšil. Díky politice centrální banky se podařilo zachovat měnovou stabilitu a finanční sektor se s krizí vyrovnal poměrně dobře.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Chorvatsko je fungujícím tržním hospodářstvím. Mělo by být schopno vypořádat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, pokud bude odhodlaně provádět svůj souhrnný reformní program zaměřený na omezení strukturálních nedostatků.

Byla zachována široká politická shoda ohledně základních prvků tržního hospodářství. Plán hospodářské obnovy poskytl hospodářské politice střednědobé zaměření. Přínos plánu pro růst a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti země závisí na jeho účinném provedení. Vzhledem ke stávajícím omezením makroekonomická politika v zásadě dobře reaguje na dopady celosvětové hospodářské a finanční krize. Měnové politice se podařilo udržet směnný kurz a finanční stabilitu a zároveň uvolnit tlak na likviditu. Schodek běžného účtu se v důsledku recese zmenšil a dále poklesly inflační tlaky. Bankovníctví nadále vykazovalo odolnost vůči šokům.

Strukturální reformy však obecně postupovaly velmi pomalu, především v oblasti privatizace a restrukturalizace ztrátových podniků. Trh práce je stále vysoce nepružný – zaměstnanost a míra účasti, jež se během recese dále snížila, jsou nízké. V daňové oblasti orgány vyvinuly jen omezené úsilí ke zkrocení rostoucího schodku a zvýšení účinnosti veřejných výdajů. Platby sociálních převodů zůstaly vysoké a špatně zacílené a mnoho státních podniků nadále dostávalo státní podporu v podobě přímých i nepřímých příspěvků a záruk. Aby bylo dosaženo střednědobé udržitelnosti rozpočtu, je hlavním úkolem zlepšit rozpočtový proces a disciplínu a zvýšit účinnost veřejných výdajů. Investiční klima stále trpělo značnou regulační zátěží a mnoha parafiskálními odvody.

Chorvatsko zlepšilo svou **schopnost přebírat závazky vyplývající z členství**. Přípravy na splnění požadavků EU pokračují dobře a ve většině odvětví bylo dosaženo uspokojivého souladu s pravidly EU. Ve většině oblastí bylo dosaženo dalšího pokroku, a to i v kapitolách s již vysokou mírou sladění. V určitých oblastech je třeba vyvinout větší snahu, aby byla posílena administrativní kapacita nezbytná pro řádné provádění *acquis*.

Dobrého pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu zboží* a v této kapitole hodně pokročilo sladění s *acquis*. Je ale třeba vyvinout další úsilí, zejména ohledně posuzování shody, metrologie a dohledu nad trhem. Chorvatsko musí dokončit sbližování právních předpisů s *acquis* a posílit prováděcí kapacitu. Dobrý pokrok lze pozorovat v oblasti *volného pohybu pracovníků*, kde bylo dosaženo uspokojivé úrovně sladění právních předpisů. Dalšího úsilí je třeba zejména ke zvýšení koordinace systémů sociálního zabezpečení.

Pokroku bylo dosaženo též v oblasti *práva usazování a svobody poskytování služeb*, především ve vzájemném uznávání profesních kvalifikací a v poštovních službách. Obecně je soulad s *acquis* uspokojivý. Aby bylo sbližování právních předpisů dokončeno, je však zapotřebí vyvinout zvýšené úsilí, zejména v oblasti zmíněného vzájemného uznávání profesních kvalifikací a provedení směrnice o službách do vnitrostátního práva. Je potřeba pokračovat ve zlepšování správní kapacity.

K dalšímu pokroku došlo ve sbližování právních předpisů s *acquis* v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Je třeba vyvinout trvalé úsilí s cílem dokončit liberalizaci pohybu kapitálu a upevnit prosazování právních předpisů proti praní peněz.

Dobrý pokrok vykazuje *zadávání veřejných zakázek*, kde se zlepšila zejména kapacita hlavních zainteresovaných stran v oblasti koordinace a provádění příslušné politiky. Na všech úrovních systému zadávání veřejných zakázek je potřeba dále zvyšovat schopnost účinně uplatňovat právo.

Určitý pokrok lze pozorovat v kapitole *právo obchodních společností*. Sbližování s *acquis* pokračuje dobře. Je třeba vyvinout další úsilí v oblasti auditu.

V oblasti *práva duševního vlastnictví* lze pozorovat pokrok. Sbližování předpisů s *acquis* dosáhlo velmi vysoké úrovně a byl zaznamenán pokrok i v jejich vymáhání. Je třeba zvýšit celkové povědomí o těchto právech duševního vlastnictví.

Ke značnému pokroku došlo v oblasti *politiky hospodářské soutěže*, zejména v dokončování nabídkových řízení na restrukturalizaci loděnic. Obecně bylo dosaženo dobré úrovně souladu s *acquis*. Je však nutné s větším úsilím pracovat na přijetí plánů restrukturalizace loděnic v obtížích v souladu s *acquis* týkajícím se státní podpory. Agentura pro hospodářskou soutěž musí rovněž zlepšit prosazování předpisů proti kartelům i svou správní kapacitu, zejména v antimonopolní oblasti. Je třeba dokončit sladění chorvatského zákona o televizním a rozhlasovém vysílání. Národní plány restrukturalizace ocelářství je také třeba aktualizovat.

Výrazného pokroku bylo dosaženo v oblasti *finančních služeb*, a to jak ve sbližování právních předpisů, tak ve zlepšování správních zdrojů. Je však nadále třeba posilovat správní kapacitu regulačních orgánů.

Chorvatsko významně pokročilo v oblasti *informační společnosti a médií*, kde dosáhlo vysoké úrovně souladu s *acquis*. Je ale třeba vyvíjet stále úsilí o posílení kapacity dvou národních regulačních orgánů, aby byl právní rámec správně uplatňován. Dále je nutno pokračovat v liberalizaci všech segmentů trhů s elektronickými komunikacemi.

Dobrý pokrok lze pozorovat v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*, zejména díky zřízení a provozu platební agentury a organizace pro společný trh a vytvoření integrovaného správního a kontrolního systému. V těchto klíčových oblastech společné zemědělské politiky je však třeba nadále vyvíjet značné úsilí. Chorvatsko také musí plně sladit svůj systém podpory zemědělství s *acquis* a zvýšit absorpční kapacitu prostředků na rozvoj venkova.

Dobrého pokroku bylo dosaženo ve sbližování právních předpisů v oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*, zejména v přijímání a provádění sekundárních právních předpisů. Provedení *acquis* do vnitrostátních předpisů značně pokročilo ve všech odvětvích. Významného pokroku bylo dosaženo přijetím vnitrostátního programu modernizace podniků, které zpracovávají potraviny a vedlejší produkty živočišného původu. Je třeba nepolevovat v úsilí o provedení tohoto programu a o posílení správní a kontrolní kapacity a zřízení stanovišť hraniční kontroly.

Chorvatsko zaznamenalo dobrý pokrok ve sbližování svých právních předpisů s *acquis* v oblasti *rybolovu*. Značně pokročily přípravy na uplatňování rybářské politiky. Chorvatsko potřebuje zlepšit provádění právních předpisů, zejména těch pro správu loďstva, jeho inspekce a kontroly a strukturální politiku.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *dopravy*. Míra sladování je celkově dobrá. V oblasti letectví je nicméně třeba je dokončit. Za účelem provedení a prosazování *acquis* je nutno vyvinout další úsilí.

Dalšího pokroku bylo dosaženo též v kapitole *energetika*, kde je úroveň sblížení vysoká. Je ale nezbytné výrazně zapracovat na zvýšení výkonnosti státní správy a na posílení nezávislosti energetických regulačních orgánů.

Pokroku bylo dosaženo v *daňové oblasti*, zejména pokud jde o provozní kapacitu a využívání výpočetní techniky. Chorvatské právní předpisy pro přímé a nepřímé daně jsou z velké části v souladu s *acquis*. Další sladění je ale nezbytné zejména na poli DPH a spotřebních daní. Dále je třeba pracovat na posílení správní kapacity a na propojování počítačových technologií.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *hospodářské a měnové politiky*, kde je sblížení s *acquis* v podstatě dokončeno.

Pokud jde o *statistiku*, bylo dosaženo významného pokroku v modernizaci statistické infrastruktury. Bylo dosaženo dostatečné úrovně sbližování právních předpisů. Je třeba nadále pracovat na úplném sladění chorvatských statistik s požadavky EU.

V *sociální politice a zaměstnanosti* bylo dosaženo dobrého pokroku. Na tomto poli existuje dobrá úroveň sladění s *acquis*. Přetrvávají však některé nedostatky ve sbližování právních předpisů, zejména v převádění pracovněprávních směrnic a na poli rovnosti žen a mužů a boje s diskriminací. Správní kapacitu vyžaduje další posílení.

Chorvatsko učinilo pokrok v *politice podnikání a průmyslové politice*, zejména s ohledem na politické zásady a nástroje. Sbližování s *acquis* velmi pokročilo. Ke zlepšení podnikatelského prostředí je třeba dalšího vytrvalého úsilí. Je nutno usilovat také o restrukturalizaci ocelářství, zejména loďářského průmyslu.

Země dále pokročila v rozvoji *transevropských sítí*. Soulad s *acquis* je úplný.

Dobrý pokrok učinila též v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*, zejména v přípravě strategických dokumentů a určení orgánů a mechanismů odpovědných za provádění evropské politiky soudržnosti a nábor a školení nových zaměstnanců. V přípravě na uplatňování této politiky Chorvatsko pokročilo poměrně daleko. Ještě se ale však potřebuje zaměřit na vytváření propracovaných projektů a na absorpci finančních prostředků.

V oblasti *soudnictví a základních práv* zaznamenalo Chorvatsko dobrý pokrok. Reforma soudnictví pokračovala přijetím nových právních předpisů posilujících nezávislost soudů a dalším snížením počtu nevyřešených případů. Tato reforma však zůstává velkým projektem a je ještě nutno vyřešit důležité úkoly, zejména v souvislosti s účinností, nezávislostí a odpovědností soudů. Úsilí v boji proti korupci bylo vystupňováno a přineslo určité pozitivní výsledky, ale korupce je stále rozšířená v mnoha oblastech. Je třeba dosáhnout prokazatelných výsledků při efektivním vyšetřování, stíhání a vydávání soudních rozhodnutí, zejména v případech korupce na vysoké úrovni. Je třeba posílit preventivní opatření, například zvýšit průhlednost veřejných výdajů. Ochrana základních práv byla posílena, ale v praxi je nutno ji zlepšit, zejména pro menšiny a uprchlíky.

Chorvatsko dosáhlo značného pokroku v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*. Výrazně se zlepšil azylový systém, ale je třeba zaměřit se na integraci osob, jimž byla v Chorvatsku poskytnuta ochrana, a na ochranu nezletilých nelegálních migrantů. Dobrý pokrok byl zaznamenán ve vízové oblasti. Je ale nutno pokračovat ve sbližování právních předpisů s příslušným *acquis*. Pokroku bylo dosaženo také v oblasti vnějších hranic. Akční plán pro integrovanou správu hranic musí být nicméně částečně upraven a je potřeba více se soustředit na modernizaci vybavení. Významný pokrok lze pozorovat v justiční spolupráci v občanských a trestních věcech. Pokročila i protidrogová politika.

Pokrok ve *vědě a výzkumu* sice trvá, ale v důsledku hospodářské a finanční krize se zpomalil. Je třeba pracovat na dalším posílení výzkumné kapacity, na poskytování školení a na zvýšení investic do výzkumu ze strany průmyslu a malých a středních podniků. V *acquis* v oblasti *vzdělávání a kultury* nastal další pokrok. Bylo dosaženo dobré úrovně sbližení. Chorvatsko musí pokračovat v přípravách na řízení programů Celoživotní učení a Mládež v akci.

Dobrý pokrok se projevil v kapitole *životní prostředí*, a to jak ve sbližování, tak v provádění právních předpisů. Je třeba dokončit sladování legislativy v oblasti kvality vody a do určité míry i v oblasti změny klimatu. Musí se zlepšit provádění horizontálního *acquis* a spolupráce s nevládními organizacemi působícími v oblasti životního prostředí. Obecně se přípravy Chorvatska blíží k závěru. Země potřebuje dále posílit správní kapacitu, zejména na místní úrovni.

Ke značnému pokroku došlo v oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví*. Bylo dosaženo dostatečné úrovně sbližování právních předpisů. Při dalším posilování správní kapacity je však zapotřebí trvalého úsilí.

Ve vztahu k *celní unii* byl zaznamenán dobrý pokrok. Chorvatské celní předpisy jsou do značné míry sladěny s *acquis*. Chorvatsko dále pokročilo v oblasti informačních technologií, zejména v jejich propojování. Je třeba dalšího úsilí o odstranění posledních nesrovnalostí v chorvatských právních předpisech, o provedení protikorupční strategie a o přípravu na propojení informačních technologií.

Určitého pokroku bylo dosaženo také v oblasti *vnějších vztahů*. Chorvatsko dosáhlo pokročilé úrovně sbližení a pokračuje v koordinaci a sladování svých stanovisek na mezinárodních

fórech. Musí se však zaměřit na to, aby v plném rozsahu plnilo své mezinárodní závazky, pokud se uchyluje k bezpečnostním opatřením. Na rozvojovou politiku a humanitární pomoc je třeba uvolnit další zdroje.

Chorvatsko učinilo další pokrok v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Dále se účastní několika vojenských a civilních misí EU. Celkově dosáhlo vysoké úrovně sbližení. Musí dále zlepšit provádění a prosazování kontroly zbraní, což se týká i transparentnosti informací o zbraních.

V oblasti *finanční kontroly* lze pozorovat pokrok. Byla posílena nezávislost státního kontrolního úřadu. Nyní je třeba zaměřit se na udržitelnost reforem. Orgány, které jsou součástí struktury pro koordinaci boje proti podvodům, potřebují znásobit úsilí o účinné provedení strategie boje proti podvodům.

Projevil se další pokrok v oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení*. Dále se rozvinula institucionální kapacita pro uplatňování pravidel pro vlastní zdroje. Chorvatsko dosáhlo vysoké míry sladění právních předpisů, s výjimkou případu dávek z cukru. Země musí dále zvýšit svou koordinační kapacitu.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Bývalá jugoslávská republika Makedonie nadále v dostatečné míře plní **politická kritéria**. Po rozsáhlých reformách v roce 2009 bylo dosaženo dalšího, ačkoli nerovnoměrného pokroku. Vládní koalice je celkově stabilní a politické strany spolupracují. Určitý pokrok byl učiněn v reformě parlamentu, policie, soudnictví, veřejné správy a v oblasti respektování a ochrany menšin. V souvislosti s politickými kritérii je však ve většině oblastí třeba vyvíjet další úsilí, jedná se zejména o oblasti stále vzbuzující značné obavy – nezávislost soudnictví, reforma veřejné správy a svoboda slova ve sdělovacích prostředcích. Je třeba zlepšit politický dialog.

Zásadním prvkem **demokracie a právního státu** v zemi zůstává rámcová dohoda z Ochridu. K určitému pokroku došlo při provádění jazykového zákona a v úsilí o decentralizaci a spravedlivé zastoupení menšin. Ke splnění cílů této dohody a aby bylo zajištěno její provedení v plném rozsahu, je třeba vyvinout vytrvalé úsilí prostřednictvím dialogu.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v reformě *parlamentu*. Byly přijaty změny jednacího řádu, které zaručují práva opozice. Parlament přijal opatření na podporu své institucionální kapacity, zejména vytvořením Parlamentního institutu. Dialogu o vztazích mezi různými etnickými skupinami však bránila skutečnost, že se příslušnému parlamentnímu výboru nepodařilo pravidelně scházet.

Partneři ve *vládní koalici* nadále konstruktivně spolupracují a jsou odhodláni provádět reformy, jež připraví zemi na přistoupení k Evropské unii. Je však nutno vést další rozhovory o vztazích mezi etnickými skupinami. Je též třeba vyvinout další úsilí, aby proces decentralizace v souladu s rámcovou dohodou z Ochridu pokročil. Finanční rámec pro místní správu musí být průhlednější a spravedlivější. Musí být dále rozvíjena spolupráce vlády s národní radou pro evropskou integraci.

Určitý pokrok byl zaznamenán ve fungování *veřejné správy*. Byl přijat zákon o státních zaměstnancích. V platnost vstoupil zákon o vnitřních věcech týkající se reformy policie a byla přijata většina prováděcích předpisů. Je nicméně třeba dále vyvíjet značné úsilí, aby byla zajištěna transparentnost, profesionalita a nezávislost veřejné služby. Na všech úrovních

veřejné správy bylo zaznamenáno nepřiměřené politické vměšování do náboru a povyšování zaměstnanců. Právní rámec vyžaduje další zlepšení, zejména pokud jde o nábor zaměstnanců založený na výsledcích. Vzhledem k tomu, že mnoho pracovních míst na dobu určitou bylo převedeno na trvalé pozice, nemohl v mnoha případech takovýto nábor, který by zajistil dostatečnou konkurenci, proběhnout.

Pokud jde o *reformu soudnictví*, bylo dosaženo jen částečného pokroku. Díky lepšímu hospodaření s rozpočtem se zlepšila efektivita soudů. Jsou však obavy ohledně nezávislosti a nestrannosti soudů, protože nebylo dosaženo pokroku v zajištění toho, aby stávající právní ustanovení byla provedena v praxi. Proto je důležité upřednostňovat při náboru nových zaměstnanců absolventy akademie odborné přípravy soudců a státních zástupců.

V oblasti *politiky boje proti korupci* byl učiněn pokrok. Byly provedeny rozsáhlé policejní operace s využitím zvláštních vyšetřovacích opatření. Přestože právní a institucionální rámec se plně uplatňuje, je třeba dosahovat lepších výsledků v počtu úspěšných usvědčení v případech korupce na vysoké úrovni. Nejsou účinně prováděna stávající ustanovení o oznamování majetkových poměrů, konfliktu zájmů a financování politických stran. Je třeba zajistit dostatečnou zdrojovou základnu státní komise pro boj proti korupci. V mnoha oblastech je korupce stále rozšířená a představuje závažný problém.

Právní a institucionální rámec pro *lidská práva a ochranu menšin* se uplatňuje a *občanská a politická práva* jsou všeobecně respektována. Je však nutné plně prosazovat stávající právní záruky.

Byl uzavřen částečně otevřený blok věznice Idrizovo, kde panovaly nedůstojné a nelidské podmínky. Provádění strategie pro odstranění závažných nedostatků, které ještě existují ve vězeňských podmínkách, však pokračuje pomalu. Dohled nad donucovacími orgány stále není úplný. V oblasti svobody slova vzrůstají obavy ohledně politického vlivu na sdělovací prostředky a nepřiměřeného tlaku na novináře. Organizace občanské společnosti jsou jen omezeně zapojeny do vytváření politik.

Veřejný ochránce práv je nadále ústředním prvkem při ochraně a prosazování lidských práv. Jeho pracovní zátěž během vykazovaného období vzrostla. Snížil se ale podíl jeho doporučení, která veřejné orgány přijaly. Je tedy nutno posílit autoritu a zdroje tohoto orgánu.

Právní předpisy o ochraně *sociálních a hospodářských práv* jsou z velké části zavedeny. Pokračovalo provádění strategie proti domácímu násilí. Bylo dojednáno členství v Hospodářské a sociální radě, což usnadňuje sociální dialog. Byl přijat rámcový antidiskriminační zákon. Byla z něj ale vypuštěna sexuální orientace jako důvod k diskriminaci. Je třeba vypracovat strategický přístup pro rovné příležitosti a je nutno vyvinout další úsilí k provedení zákona o soudním systému pro mladistvé a Úmluvy OSN o právech dítěte.

V oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv* bylo dosaženo pokroku. Určitého pokroku bylo konkrétně dosaženo ve spravedlivém zastoupení menšin a vláda též podnikla kroky k začlenění různých etnických skupin do vzdělávacího systému. Přesto však je integrace etnických menšin stále omezená a je nutno vést intenzivnější dialog na podporu důvěry, zejména v oblastech kultury a jazyka. Pokud jde o práva Romů, snížil se počet osob nevlastních osobní doklady. Byla přijata opatření, aby nedocházelo k neopodstatněnému umisťování dětí do zvláštních škol. Romové se ale stále potýkají s velmi obtížnými životními podmínkami a diskriminací.

V oblasti **regionálních otázek a mezinárodních závazků** spolupracovala Bývalá jugoslávská republika Makedonie v plném rozsahu s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Vnitrostátní právní systém zpracovává případy, jež ICTY vrátil vnitrostátním orgánům.

Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Země proto potřebuje sladit svůj postoj s EU.

Země se i nadále aktivně podílí na iniciativách regionální spolupráce, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEEC), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA).

Bývalá jugoslávská republika Makedonie je aktivním partnerem v regionu a její dvoustranné vztahy se sousedy jsou obecně dobré. Po dokončení demarkace hranice s Kosovem nemá tato země nerozhodnuté pohraniční spory. Na vztahy s Řeckem však měl nadále nepříznivý vliv nevyřešený spor o název země. Země se pod záštitou OSN účastní rozhovorů o jeho řešení. Je třeba zdržet se všech činností a prohlášení, které by mohly mít negativní dopad na dobré sousedské vztahy. Za pozitivní krok lze označit přímá setkání na nejvyšší politické úrovni, ačkoli zatím nepřinesla konkrétní výsledky. Udržování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání vzájemně přijatelného řešení otázky názvu země pod záštitou OSN, má nadále zásadní význam.

V Bývalé jugoslávské republice Makedonie došlo jen k mírnému poklesu **hospodářství** díky tomu, že finanční sektor byl jen málo vystaven toxickým mezinárodním aktivům, a díky přílivu odolného soukromého kapitálu a stabilnímu veřejnému sektoru. Pokračovaly strukturální reformy. Strukturální nezaměstnanost je však stále velmi vysoká, především mezi mladými a nedostatečně vzdělanými lidmi, což zůstává důvodem ke značným obavám. Určitého malého zlepšení bylo dosaženo v řešení institucionálních nedostatků, ale vady právního státu stále negativně ovlivňují podnikatelské prostředí.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, země je nadále velmi uspokojivě plní. V určitých oblastech dále pokročila na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství, zejména díky snížení překážek pro vstup na trh a opuštění trhu a zlepšení kapacity soudů pro řešení hospodářských případů. Pokud důsledně provede reformní program zaměřený na omezení výrazných strukturálních nedostatků, měla by se ve střednědobé perspektivě dokázat vypořádat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie.

Země dosahuje obecné shody o základních prvcích hospodářských politik. K makroekonomické stabilitě přispěla i měnová politika, jež je fakticky vázána na euro. Po snaze o expanzi v roce 2008 se fiskální politika v roce 2009 více orientovala na uchování stability. Zlepšila se vnější bilance země, což je odrazem mírného oživení vývozu, poklesu dovozu z důvodu slabé domácí poptávky a silného přílivu soukromého kapitálu. Privatizace je v podstatě ukončena. Ve velké míře byla dokončena liberalizace cen a obchodu. Další pokrok se projevil ve zlepšení vstupu na trh a registrace a ve zjednodušení regulačního rámce. Dále se zkrátila délka konkurzního řízení a registrace majetku byla v podstatě dokončena. Finanční sektor se s krizí vyrovnal dobře a byla posílena nezávislost některých jeho regulačních a dozorčích orgánů.

Z důvodu prohlubujícího se rozpočtového schodku se zvýšila zadluženost veřejného sektoru. Kvalita veřejných výdajů se zhoršila, částečně kvůli poklesu střednědobých kapitálových

výdajů. Nezaměstnanost je stále velmi vysoká. Příliv přímých zahraničních investic, jenž byl již tak nízký, dále poklesl. Fungování tržního hospodářství stále bránily institucionální nedostatky, malá stabilita veřejné správy a nedostatky v budování právního státu. Předvídatelnost podnikatelského prostředí je snižována tím, že vláda před přijetím rozhodnutí nekonzultuje zainteresované strany. Soudnictví stále představuje překážku a regulačním a dozorčím orgánům se někdy stále nedostává potřebné nezávislosti a zdrojů k tomu, aby mohly účinně plnit své úkoly. Míra právní jistoty je stále nízká, což má negativní dopad na přitažlivost země pro zahraniční investice. Zásadním problémem zůstává stínová ekonomika.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie dosáhla určitého pokroku při zlepšování své **schopnosti převzít závazky vyplývající z členství**, především v oblastech, jako je volný pohyb zboží, právo obchodních společností, finanční služby a spravedlnost, svoboda a bezpečnost. Menší pokrok byl učiněn v některých dalších oblastech – zadávání veřejných zakázek, informační společnost a média a sociální politika a zaměstnanost. Celkově došlo při plnění priorit přístupového partnerství k dalšímu pokroku. Je však třeba vyvíjet trvalé úsilí o posilování správní kapacity na provádění a prosazování právních předpisů. Závazky přijaté v rámci dohody o stabilizaci a přidružení byly provedeny.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu zboží*. Část horizontálního a odvětvového *acquis* byla provedena do právních předpisů země. Správní kapacita orgánů dohledu nad trhem nepostačuje k tomu, aby bylo zajištěno prosazování technických právních předpisů. Malý pokrok byl zaznamenán v oblasti *volného pohybu pracovníků*. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva usazování a svobody poskytování služeb*, konkrétně v oblasti poštovních služeb. Přípravy na vzájemné uznávání profesních kvalifikací jsou v rané fázi. K celkovému pokroku došlo v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Přetrvávají omezení krátkodobého pohybu kapitálu a přeshraničních platebních převodů. Mírně pokročila správní kapacita a právní rámec pro boj proti praní peněz a částečně se zlepšily výsledky vymáhání tohoto rámce.

V oblasti *zadávání veřejných zakázek* došlo k pokroku. Úřad pro zadávání veřejných zakázek přijal strategii pro rozvoj systému zadávání těchto zakázek. Právní předpisy v oblasti koncesí a partnerství veřejného a soukromého sektoru nejsou v souladu s *acquis*. Správní kapacita pro uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek v praxi stále není uspokojivá. Dobrý pokrok byl zaznamenán v oblasti *práva obchodních společností*. Sbližování s *acquis* v oblasti auditů je stále na začátku. Určitého pokroku bylo dosaženo ve zlepšování právního rámce pro oblast *práva duševního vlastnictví*. Provádí se národní strategie pro duševní vlastnictví. Je ale třeba vyvinout další úsilí, co se týče vymáhání předpisů.

V oblasti *hospodářské soutěže* došlo k určitému pokroku. V oblasti státních podpor se mírně snížil počet rozhodnutí *ex-ante*. Je nicméně třeba posílit lidské a finanční zdroje antimonopolního oddělení Komise na ochranu hospodářské soutěže.

Celkově byl vykázán dobrý pokrok v oblasti *finančních služeb*. Pracuje se na zabezpečení regulace a dohledu v odvětví pojišťovnictví. Některé finanční služby jako leasing je nadále nutno regulovat nebo vykonávat nad nimi dohled.

K nerovnoměrnému pokroku došlo v oblasti *informační společnosti a médií*. Zlepšuje se sbližování s *acquis* EU i liberalizace trhu. Dosud ale nebyla zajištěna udržitelnost provozovatele veřejnoprávního vysílání. Právní předpisy týkající se médií stále nebyly uvedeny do souladu se směrnicí o audiovizuálních mediálních službách.

V oblasti *zemědělství a rozvoje venkova* došlo k pokroku. Politika pro rozvoj venkova je postupně sladována s požadavky EU. Přestože byly posíleny provozní struktury agentury pro finanční podporu v oblasti zemědělství a rozvoje venkova a agentury pro předvstupní nástroj pro rozvoj venkova, je třeba zlepšit kapacitu ostatních správních orgánů v tomto odvětví. Sbližování s *acquis* si vyžaduje další trvalé úsilí. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*, zejména co se týče připravenosti právních předpisů a jejich uplatňování ze strany provozovatelů potravinářských podniků. Je třeba posílit správní kapacitu, především s cílem zvýšit účinnost monitorovacích a kontrolních systémů.

Určitý pokrok lze pozorovat v oblasti *dopravní politiky*. Proces otevírání trhu železniční dopravě se potýkal s problémy. Je třeba dále pracovat na zlepšení fungování bezpečnostních orgánů, zejména výboru pro vyšetřování leteckých nehod.

Určitého pokroku bylo dosaženo v odvětví *energetiky*, kde byly přijaty nové strategie pro energetiku. Musí být však ještě schválen nový souhrnný zákon o energetice. Ceny elektřiny neodrážejí v úplné míře náklady. Přestože bylo dosaženo značného pokroku ve sporu s provozovatelem rozvodné soustavy (velký investor z EU), definitivní řešení stále nebylo nalezeno. Energetický regulační orgán a regulační úřad na ochranu před radiací musí získat úplnou funkční nezávislost.

Žádného pokroku nebylo dosaženo v harmonizaci právních předpisů v oblasti přímých a nepřímých *daní s acquis*. Určitý pokrok vykázala provozní kapacita daňové správy, zejména v poskytování služeb daňovým poplatníkům a účinnosti auditu. Stále slabá je kapacita auditu a vyšetřování v oblasti předcházení daňovým únikům.

K omezenému pokroku došlo v oblasti *hospodářské a měnové politiky*. Soulad s *acquis* není úplný a správní kapacita pro provádění politik je značně nevyrovnaná. Dobrého pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*. Zdroje Státního statistického úřadu jsou však stále nedostatečné a je potřeba zajistit spravedlivé zastoupení. Je naprosto nezbytné zajistit prostředky na sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Je nutno dále pracovat na zlepšování odvětvových statistik, zejména hospodářských.

Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti sbližování s *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Byl přijat rámcový antidiskriminační zákon, který ale obsahuje některé podstatné nedostatky a nebyl podpořen příslušnými organizacemi občanské společnosti. Dvoustranný a třístranný sociální dialog je stále slabý. Začleňování zdravotně postižených a ostatních sociálně vyloučených osob probíhá pomalu.

K určitému pokroku došlo v oblasti *podnikání a průmyslové politiky*. Značně se pokročilo ve snižování administrativních překážek a nákladů na provoz podniků. Byly zřízeny nové orgány, na jejichž provoz byly přiděleny značné prostředky. Větší finanční podporu ale potřebují strategie na podporu podniků a malých a středních podniků.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *transevropských sítí*. Země se trvale aktivně účastní činnosti dopravní observatoře pro jihovýchodní Evropu a Energetického společenství. Výrazně se zpomalil pokrok v budování koridoru X.

Určitý nerovnoměrný pokrok byl učiněn v oblasti *regionálního rozvoje a koordinace strukturálních fondů*. Výrazně se zpozdilo provádění operačního programu pro regionální rozvoj. Správní kapacitu odpovědných ministerstev, zejména technickou odbornost, je nutno

posílit. Je též třeba zlepšit přípravu a provádění projektů, aby byla v budoucnosti zajištěna absorpce prostředků z nástroje IPA. Sbližování s *acquis* v této oblasti je celkově v rané fázi.

Omezený pokrok se projevil v reformě *soudnictví* a ochraně *základních práv*. Určitý pokrok vykázal boj s *korupcí*. Soudní rada a Rada státních zástupců musí zajistit, aby v praxi byly dodržovány vysoké standardy nezávislosti a nestrannosti soudnictví. Policie provedla s využitím zvláštních vyšetřovacích opatření rozsáhlé protikorupční operace. Je však třeba dosáhnout lepších výsledků v případech korupce na vysoké úrovni. Nové právní předpisy pro konflikt zájmů a financování politických stran je nutno účinně provést. Pokud jde o základní práva, právní a institucionální rámec se sice plně uplatňuje, ale je třeba plně prosadit stávající právní záruky.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* lze pozorovat dobrý pokrok v azylové a vízové politice, otázce vnějších hranic a schengenském *acquis*. Byl vyřešen nárůst počtu žadatelů o azyl v EU, který se projevil v prvním období zavedení bezvízového režimu. V srpnu a září bylo nicméně zaznamenáno další zvýšení počtu žádostí o azyl. Úřady se nesmí přestat touto otázkou zabývat a musí pokračovat v informování občanů o právech a povinnostech plynoucích z bezvízového styku. Pokračovalo provádění reformy policie a zlepšila se mezinárodní policejní spolupráce. Je však třeba vyřešit úlohu ministerstva vnitra ve schvalování příkazů k zadržení a zabývat se účinností vnějších mechanismů dohledu.

V oblasti *vědy a výzkumu* lze pozorovat určitý pokrok. Zvýšila se účast v 7. rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj. Určitého pokroku bylo dosaženo ve sbližování *acquis* v oblasti *vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a kultury*. Řízení programů Celoživotní učení a Mládež v akci je stále nedostatečné.

Další pokrok se projevil v oblasti *životního prostředí*. Sbližování vnitrostátních právních předpisů pokročilo zejména v oblasti kvality ovzduší a hospodaření s odpady. Je však nutno mnohem usilovněji pracovat na sladění předpisů s *acquis* EU v oblasti vodohospodářství. Správní kapacita a investice si vyžadují značné zvýšení. V oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví* došlo k určitému pokroku. V oblasti veřejného zdraví došlo ke značnému pokroku u kontroly tabáku.

Určitého pokroku bylo dosaženo též v *oblasti celní unie*, zejména u správní a provozní kapacity. Kromě otázky tranzitu značně pokročilo sbližování celních předpisů s *acquis*. Je třeba posílit správní kapacitu celní správy pro provádění právních předpisů a boj proti přeshraniční trestné činnosti.

V oblasti *vnějších vztahů* bylo dosaženo pokroku, zejména ve společné obchodní politice. Pokrok se projevil v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Země dosáhla souladu s většinou prohlášení a společných postojů EU a prokázala trvalé odhodlání účastnit se operací společné bezpečnostní a obranné politiky. Je třeba vytrvalého úsilí k snížení počtu nelegálně držených zbraní.

Určitý pokrok byl učiněn v oblasti *finanční kontroly*. Byla posílena funkční a finanční nezávislost státního kontrolního úřadu, ale dosud není zakotvena v ústavě. Je třeba pracovat na vytvoření systémů finančního řízení a kontroly. V oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení* bylo dosaženo určitého pokroku při zlepšování provozní kapacity celních a daňových orgánů a státního statistického úřadu. Další úsilí je nutno vyvinout při potlačování podvodů v oblasti cla a DPH.

Bosna a Hercegovina

Při plnění **politických kritérií** pokročila Bosna a Hercegovina jen velmi omezeně. Určitého pokroku v budování právního státu, zejména v oblastech jako správa hranic a migrační politika, bylo dosaženo díky reformám zaměřeným na splnění požadavků v rámci uvolňování vízového režimu. Byla také přijata důležitá opatření na podporu usmíření a spolupráce v regionu, zejména týkající se návratu uprchlíků. Celkové provádění reform se ale ukázalo jako nedostatečné a domácí politické klima v předvolebním období se vyznačovalo nacionalistickou rétorikou. Političtí představitelé nesdílí společnou vizi o směru, kterým se země bude ubírat, což blokuje klíčové reformy související s EU a brání přibližování země k Evropské unii.

Podle OBSE/ODIHR proběhly všeobecné volby v souladu s mezinárodními standardy pro demokratické volby. Opětovně se však podle ustanovení daytonské/pařížské mírové dohody konaly s omezením volebního práva na základě etnické příslušnosti a trvalého pobytu. Dodržování demokratických zásad a právo na rovné zacházení bez diskriminace, zakotvené v Evropské úmluvě o lidských právech, jsou úhelným kamenem prozatímní dohody. Hluboké obavy stále vzbuzují průtahy v harmonizaci ústavy s touto úmluvou, kterou požaduje Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutí ve věci Sejdić-Finci v. Bosna a Hercegovina z prosince 2009.

Pokud jde o mezinárodní povinnosti, je nadále zásadní pokročit v plnění podmínek pro ukončení činnosti Úřadu vysokého představitele (OHR)⁵. Státoprávní systém Bosny a Hercegoviny stále zahrnuje mezinárodní přítomnost. V plnění požadavků nutných pro ukončení činnosti Úřadu vysokého představitele země učinila jen velmi malý pokrok. Nejdůležitější je rozdělení majetku mezi stát a ostatní správní úrovně, vyřešení otázky majetku resortu obrany a splnění povinností uložených v konečném rozhodnutí o statusu distriktu Brčko. Nad všemi těmito záležitostmi stojí potřeba zajistit stabilní a konstruktivní politické prostředí v zemi.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, příliš se nepokročilo při provádění *ústavní* reformy a při vytváření fungujících a účinných institucionálních struktur. Rada ministrů přijala akční plán pro provádění uvedeného rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, který však nepřinesl žádné výsledky.

Fungování státních výkonných a zákonodárných orgánů bylo nadále negativně ovlivňováno zohledňováním etnické příslušnosti. Správní kapacita *parlamentu* se zlepšila, ale jeho koordinace s Radou ministrů a s oběma etniky zůstává nedostatečná. Fungování *státních orgánů* na všech úrovních je stále podkopáváno neucelenou a nekoordinovanou tvorbou politik. Byla přijata opatření k zlepšení správní kapacity prostřednictvím jmenování některých vysokých úředníků, a to i v ředitelství pro evropskou integraci. Další klíčové pracovní pozice nicméně zůstávají neobsazeny. Je třeba urychleně přijmout celostátní zákon pro sčítání lidu, jenž je nezbytný pro další pokrok v evropské agendě i pro sociální a hospodářský rozvoj země.

⁵ Tyto požadavky se týkají pěti cílů, jimiž jsou 1. přijatelné a trvalé řešení otázky rozdělení majetku mezi stát a ostatní správní úrovně; 2. přijatelné a trvalé řešení otázky majetku obrany; 3. konečné rozhodnutí ohledně statusu distriktu Brčko; 4. fiskální udržitelnost a 5. upevnění právního státu (bylo prokázáno přijetím národní strategie pro vyšetřování válečných zločinů, zákona o cizincích a azylu a národní strategie pro reformu soudnictví) – jakož i dvou specifických podmínek: 1. podepsání dohody o stabilizaci a přidružení a 2. stabilizace politické situace.

Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *veřejné správy*, kde se provádí reformní strategie, i když pomalým tempem. Koordinace různých správních útvarů je nadále nedostatečná. Je třeba trvale usilovat o to, aby se zabránilo politickému vměšování a omezil význam politické příslušnosti při jmenování do funkce. Je též nutno zaměřit se na pokrok směrem k vytvoření profesionální, odpovědné, transparentní a efektivní veřejné služby založené na zásluhách a schopnostech. V celém státě funguje jediný veřejný ochránce práv, ale je třeba vyřešit rozpočtová omezení snižující jeho efektivitu.

Ve zdokonalování *soudního systému* dosáhla Bosna a Hercegovina omezeného pokroku. Byly přijaty nové právní předpisy k trestnímu řádu, ale ve snižování objemu nevyřešených případů se nijak výrazně nepokročilo. Provádění strategie pro reformu soudnictví a strategie pro vyšetřování válečných zločinů pokročilo jen minimálně. Hlavními překážkami pokroku na cestě k nezávislému soudnictví je i nadále složitý právní rámec, fragmentované soudnictví a chybějící jednotný rozpočet. Vysoký představitel prodloužil mandáty mezinárodních soudců a státních zástupců stíhajících válečné zločiny, protože příslušné orgány nebyly schopny dosáhnout v této věci dohody. Stíhání válečných zločinů vnitrostátním soudem zůstává uspokojivé, v entitách a kantonech se ale musí zlepšit.

Bosna a Hercegovina dosáhla jen omezeného pokroku v řešení *korupce*, která představuje závažný problém a je v mnoha oblastech stále rozšířená. Započalo provádění protikorupční strategie a akčního plánu. Bylo zřízena agentura odpovědná za dohled nad prováděním tohoto plánu, jejíž prozatímní ředitel byl již jmenován. Určitý pokrok byl zaznamenán v plnění doporučení vyslovených Skupinou států proti korupci. Soudy se případy korupce zabývaly jen pomalu a pouze v omezeném počtu případů na vysoké úrovni bylo zahájeno trestní stíhání. Obavy stále vzbuzuje nedostatečné provádění právních předpisů a problematická koordinace entit. Bosna a Hercegovina musí své odhodlání posílit a postupovat proti korupci rozhodněji.

V otázce *lidských práv a ochrany menšin* bylo dosaženo jen omezeného pokroku. Bosna a Hercegovina ratifikovala hlavní mezinárodní úmluvy o lidských právech, je však třeba trvale pracovat na zlepšení jejich provádění. Musí se posílit výkon vnitrostátních rozhodnutí, včetně rozhodnutí vydaných Ústavním soudem Bosny a Hercegoviny.

Občanská a politická práva jsou všeobecně respektována. Určitý pokrok byl zaznamenán v harmonizaci trestních sankcí v celé zemi. Dosud ale nebyl přijat rámcový zákon o bezplatné právní pomoci nezbytný pro dosažení souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech. Je nutno zajistit *přístup ke spravedlnosti* v občanských a trestních věcech. Podmínky ve *věznících* se zlepšily, ale přeplněnost a *špatné zacházení* se zadrženými nadále vyvolávají obavy.

Ústava státu i ústavy entit zaručují *svobodu slova* a sdělovacích prostředků, *svobodu shromažďování* a sdružování a *svobodu vyznání*. Stávající právní předpisy ale nejsou plně provedeny. Zvýšil se politický tlak na média i předpojatost médií na základě etnického původu. Zvýšil se také počet případů zastrašování novinářů. Reforma veřejnoprávního vysílání se zpožďuje. Nezávislost regulačního orgánu v oblasti komunikací je nadále narušována. Vlády entit přijaly dohody o spolupráci s *občanskou společností*. Je ale třeba vyvinout další úsilí k posílení dialogu s občanskou společností a k podpoře jejího rozvoje.

Jen k malému pokroku došlo v oblasti *hospodářských a sociálních práv*. Tato práva jsou stávajícím právním rámcem chráněna, ale jsou stále roztříštěná a nejsou dostatečně prováděna. Platí celostátní souhrnný antidiskriminační zákon, který však má jen omezený rozsah. Musí se výrazně zlepšit ochrana *žen* před všemi formami násilí i sociální ochrana *dětí*.

Systém sociálních dávek založený převážně na právech má negativní dopad na podmínky pro *zranitelné skupiny*, a to i pro duševně postižené osoby. Sociálnímu dialogu a výkonu pracovních práv brání neuznávání celostátních sociálních partnerů a fragmentovaný právní rámec.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv*⁶. Pokud jde o vztahy mezi etnickými skupinami, počet rozdělených škol („dvě školy pod jednou střechou“) se snížil a ve většině škol byly zavedeny společné devítileté učební osnovy. Problém však nadále představuje rozdělování dětí ve školách na základě etnické příslušnosti. Navzdory nárůstu finančních prostředků pro zavádění strategie pro *Romy* se tato menšina stále potýká s velmi obtížnými životními podmínkami a diskriminací. Nedostatečná evidence narozených obyvatel nadále brání jejich přístupu k základním sociálním a hospodářským právům. Je potřeba učinit další kroky, aby se zlepšilo uplatňování zákona o národnostních menšinách.

Určitého pokroku bylo dosaženo, pokud jde o *uprchlíky a vnitřně vysídlené osoby*. Byla přijata celostátní strategie zaměřená na podporu procesu navracení a na zajišťování řádného provádění přílohy VII daytonské/pařížské mírové dohody. Malého pokroku však bylo dosaženo v zajišťování integrace na místní úrovni a trvalého návratu uprchlíků.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, pokračuje provádění daytonské/pařížské mírové dohody. Spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii je nadále uspokojivá. V předvolebním období ale Republika Srbsko často zpochybňovala územní celistvost země. Kromě toho politické vedení Republiky Srbsko nadále ve svých prohlášeních popírá závažnost válečných masakrů civilního obyvatelstva.

Zlepšila se spolupráce soudů a státních zástupců z Bosny a Hercegoviny, Chorvatska a Srbska. Byly podepsány dvoustranné dohody o vzájemném uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v trestních věcech. Je třeba dalšího úsilí k posílení kapacity pro řešení případů válečných zločinů, zejména u kantonálních a obvodních soudů, a o zajištění dostatečných finančních prostředků. V tomto směru bude klíčová regionální spolupráce a odpovídající ochrana svědků.

Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Země proto potřebuje sladit svůj postoj s EU.

Novým impulsem pro plnění Sarajevského prohlášení bylo setkání ministrů v Bělehradu v březnu 2010. Této schůzky se zúčastnila Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko, jež se dohodly na spolupráci s cílem zpřesnit statistiky uprchlíků. Země se též zavázaly pracovat na tom, aby do konce roku našly řešení řady nevyřešených otázek.

Bosna a Hercegovina se i nadále aktivně podílí na regionální spolupráci, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). Vztahy Bosny a Hercegoviny s jejími sousedy se dále rozvíjejí díky několika významným regionálním iniciativám podporujícím usmíření. Otevřené ale zůstávají některé otázky hranice se sousedními zeměmi. Držitelé

⁶ Podle zákona na ochranu práv příslušníků národnostních menšin je v Bosně a Hercegovině 17 národnostních menšin. Tři státotvorné národy, tj. Bosňáci, Chorvaté a Srbové, nejsou národnostními menšinami.

kosovských pasů nadále jen obtížně získávají víza pro účast na regionálních setkáních v Bosně a Hercegovině.

Po recesi v roce 2009 zaznamenalo **hospodářství** Bosny a Hercegoviny v tomto roce mírné oživení, především díky vnější poptávce. Míra nezaměstnanosti zůstala velmi vysoká. V roce 2009 se výrazně zhoršila fiskální situace, protože veřejné finance se ocitly pod silným tlakem z důvodu poklesu příjmů a vysokých závazků v oblasti výdajů. Odhodlání uskutečnit strukturální reformy a zajistit zdravé veřejné finance není v celé zemi stejně silné. Pod tlakem rozpočtové nevyváženosti a programu MMF byla nedávno provedena některá opatření v oblasti fiskálních a strukturálních reforem. Rozpočet však stále není soběstačný a kvalita veřejných financí zůstává na nízké úrovni.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Bosna a Hercegovina jen málo postoupila směrem k fungujícímu tržnímu hospodářství. V souvislosti s reformami je třeba vynaložit značné další úsilí, aby země byla z dlouhodobého hlediska schopna odolávat konkurenčnímu a tržnímu tlaku v rámci Evropské unie.

Provádění dohody s Mezinárodním měnovým fondem o pohotovostním úvěru probíhá v podstatě uspokojivě. Podařilo se zachovat finanční a měnovou stabilitu. Režim pevných směnných kurzů i nadále požíval velké míry důvěryhodnosti. V roce 2010 byla obnovena důvěra v místní banky a domácnosti začaly opět směřovat své úspory do bankovního sektoru. V první polovině tohoto roku se mírně zvýšila průmyslová výroba. Začátkem roku dosáhla inflace (především vlivem mezinárodního vývoje cen) sice pozitivních, ale přesto nízkých hodnot. Díky prudkému nárůstu vývozu se snížila vnější nerovnováha. Bylo zaznamenáno určité omezené zlepšení podnikatelského prostředí, obzvláště v oblasti registrace podnikatelských subjektů.

Fiskální situace v Bosně a Hercegovině je ale nadále obtížná, a to především ve federaci. Odhodlání provádět dohodnuté fiskální korekce a strukturální reformy se v zemi projevovalo s různou intenzitou. Kvalita veřejných financí se držela na nízké úrovni s vysokým podílem běžných výdajů na HDP. Nijak nepokročila privatizace, restrukturalizace veřejných podniků ani liberalizace síťových odvětví. Pokračovala modernizace infrastruktury, i když pomalým tempem. Výrobní kapacita a konkurenceschopnost hospodářství jsou stále nedostatečné, jelikož nebyly dostatečně využívány domácí zdroje růstu. Strukturální nepružnost jako vysoké sazby sociálních odvodů a nízká mobilita pracovních sil omezují i nadále vytváření nových pracovních míst a účast na trhu práce. Vysoké a špatně cílené sociální transfery snižují motivaci k práci, což podtrhuje potřebu reformovat systém sociálních dávek. Nezaměstnanost zůstala velmi vysoká a velkou výzvu představuje i nadále stínová ekonomika. Neúčinnost správy a slabý právní stát mají nepříznivý vliv na podnikatelské prostředí.

Ve sladění právních předpisů a politik s **evropskými standardy** pokročila Bosna a Hercegovina jen omezeně. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblastech, jako je volný pohyb kapitálu, duševní vlastnictví, vzdělávání a výzkum, doprava, finanční kontrola, a v řadě záležitostí týkajících se spravedlnosti, svobody a bezpečnosti. Je třeba ještě zapracovat obzvláště v oblasti volného pohybu zboží, osob a služeb, cel a daní, hospodářské soutěže a státní podpory, zadávání veřejných zakázek, zaměstnanosti a sociální politiky, zemědělství a rybolovu, životního prostředí, energetiky a informační společnosti a médií.

Provádění prozatímní dohody (IA) je celkově nevyrovnané. Země tuto dohodu porušila, protože nedodržuje Evropskou úmluvu o lidských právech ohledně práva na rovné zacházení bez diskriminace⁷ a stále nezřídila orgán pro dohled nad státními podporami. Je nutno nadále posilovat správní kapacitu, aby mohlo být dosaženo uspokojivých výsledků v provádění dohody o stabilizaci a přidružení.

Určitého pokroku dosáhla Bosna a Hercegovina v oblasti *vnitřního trhu*. Pokud jde o *volný pohyb zboží*, přípravy mírně pokročily. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti ochrany spotřebitele. Je třeba trvale usilovat o sblížování právního rámce s právními předpisy EU a o rozvoj potřebné správní kapacity.

V oblasti *pohybu osob a služeb a práva usazování* byl učiněn omezený pokrok, a to i směrem k vytvoření jednotného hospodářského prostoru. Zatím nebylo zjednodušeno soudní řízení ani registrace obchodních společností.

K určitému pokroku došlo v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Aby bylo zajištěno řádné fungování kapitálových trhů v Bosně a Hercegovině, je nezbytné více sblížit právní předpisy s *acquis*. Jen malý pokrok lze pozorovat v oblasti *cel a daní*.

Bosna a Hercegovina dosáhla určitého pokroku v prosazování pravidel *hospodářské soutěže*. K žádnému pokroku však nedošlo v oblasti státní podpory, protože nebyl zřízen orgán pro dohled nad státními podporami. V oblasti *zadávání veřejných zakázek* bylo dosaženo omezeného pokroku. Určitý pokrok byl učiněn v přijímání zákonů v oblasti *práva duševního vlastnictví*.

V *sociální politice a politice zaměstnanosti* a veřejného zdraví došlo jen k malému pokroku. Přípravují se celostátní strategické dokumenty, ale právní předpisy a politiky jsou nadále neucelené. Dobrého pokroku bylo dosaženo v oblasti *výzkumu*. Byly vytvořeny rámcové zákony a strategie v oblasti *vzdělávání a kultury*, které ale ještě nebyly provedeny. Jednání o členství ve *Světové obchodní organizaci* pokračovala, proces ale stále není ukončen.

V řadě *odvětvových politik* dosáhla Bosna a Hercegovina určitého omezeného pokroku při plnění evropských standardů. Přípravy v oblasti *průmyslu a malých a středních podniků* jsou stále na počátku. Stále nebyla vypracována komplexní průmyslová strategie a nebyla provedena celostátní strategie pro rozvoj malých a středních podniků. Jen malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*, bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky a rybolovu. Byly přijaty prováděcí předpisy, ale nijak nepokročilo zřízení státního ministerstva zemědělství. Kvůli nedostatečnému provádění celostátních právních předpisů ve veterinární a rostlinolékařské oblasti a oblasti bezpečnosti potravin neplní Bosna a Hercegovina evropské standardy.

V přípravách v oblasti *životního prostředí* a změny klimatu zůstává Bosna a Hercegovina v počáteční fázi. Je nutno vytvořit harmonizovaný právní rámec pro ochranu životního prostředí a zřídit státní agenturu pro životní prostředí. V odvětví *dopravy* dosáhla Bosna a Hercegovina nerovnoměrného pokroku. K určitému rozvoji došlo u transevropských dopravních sítí a odvětví železnic a vnitrozemských vodních cest, ale pokrok byl omezený v odvětví silnic. Je třeba dořešit modernizaci dopravní infrastruktury. Nijak výrazně nepokročily přípravy v oblasti *energetiky*. Jakožto signatář Smlouvy o Energetickém

⁷ Článek 14 ve spojení s článkem 3 protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o lidských právech a článek 1 protokolu č. 12 k této úmluvě, který stanoví právo na rovné zacházení bez diskriminace.

společenství musí Bosna a Hercegovina provést příslušné právní předpisy EU. Aby byly zabezpečeny dodávky energie, je nutno vytvořit plně funkční celostátní přenosovou společnost a přijmout souhrnnou strategii pro energetiku.

Jen omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *informační společnosti a médií*. Harmonizace právního rámce pro veřejnoprávní vysílání dosud nebyla dokončena. Nezávislost regulačního orgánu v oblasti komunikací je neustále ohrožována a pomalé provádění reformy veřejnoprávního vysílání nadále vyvolává závažné obavy.

Určitý pokrok lze pozorovat v oblasti *finanční kontroly*. Zavádí se vnitřní audit, ale je nutno dále rozvíjet systémy finančního řízení a kontroly. Dosud nebyla zajištěna nezávislost vnějšího auditu. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*, pokud jde o klasifikace a registry. Zatím však nebyl přijat celostátní zákon pro sčítání obyvatelstva a domácností. Je nezbytné zlepšit statistiky národních účtů, podnikání a zemědělství. Spolupráce mezi statistickými orgány v zemi na celostátní úrovni a na úrovni entit zůstává nedostatečná.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* nastal pokrok v různých oblastech, i když nerovnoměrný. V rámci dialogu o uvolnění vízového režimu byly přijaty kroky ke splnění všech kritérií stanovených v plánu uvolnění vízového režimu. V oblasti vízové politiky se pokračovalo v plnění priorit. Vydávají se biometrické pasy. Provádění dohody o usnadnění vydávání víz mezi EU a Bosnou a Hercegovinou a dohody o zpětném přebírání osob nadále probíhá bez problémů.

Země pokročila v přípravách v oblasti *správy hranic, migrace a azylu*. Zlepšil se systém udělování azylu a mezinárodní ochrany, sledování migračních toků a spolupráce mezi jednotlivými agenturami. Infrastrukturu na některých hraničních přechodech je nicméně potřeba posílit. Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti předcházení *praní peněz*. Je třeba vyvinout další úsilí, zejména v prosazování právních ustanovení. V boji proti *drogám* bylo dosaženo určitého pokroku. Překážkou mu však je neschopnost soudů účinně se zabývat touto problematikou, jež zůstává závažným problémem.

V přípravách v oblasti *policie* Bosna a Hercegovina pokročila, i když nerovnoměrně. Dosahování větší účinnosti, lepších výsledků, spolupráci a výměně informací nadále brání neucelenost policejních sil Bosny a Hercegoviny. *Boj proti organizované trestné činnosti* zůstává nedostatečný z důvodu chybějícího celistvého institucionálního rámce. Organizovaná trestná činnost, jež ovlivňuje budování právního státu a podnikatelské prostředí, je stále vážným problémem. Určitého pokroku bylo dosaženo v boji proti *obchodování s lidmi*, pokud jde o zjišťování totožnosti obětí. Je nutno vyvinout větší úsilí v poskytování podpory obětem a při ochraně svědků. Bosna a Hercegovina se začala zabývat otázkou *boje proti terorismu* a za tímto účelem přijala souhrnnou strategii.

Pokud jde o *ochranu osobních údajů*, pokračují přípravy v této oblasti, ale je třeba usilovněji pracovat na prosazování právních předpisů. Dobře fungující ochrana osobních údajů je klíčová k tomu, aby Bosna a Hercegovina mohla uzavřít dohody s Europolem a Eurojustem.

Srbsko

Srbsko dosáhlo pokroku v plnění **politických kritérií**. Země podala žádost o členství v EU v prosinci 2009. V únoru 2010 vstoupila v platnost prozatímní dohoda a Srbsko dále pokročilo v plnění požadavků stanovených v dohodě o stabilizaci a přidružení. Proces ratifikace této dohody byl zahájen v červnu 2010. Pokračuje reforma soudnictví, ale objevily se závažné

nedostatky v postupu opětovného jmenování soudců a státních zástupců. Přes probíhající aktivní spolupráci Srbska s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) dvě zbývající osoby hledané tímto tribunálem, Ratko Mladić a Goran Hadžić, zůstávají na svobodě.

Valné shromáždění OSN přijalo 9. září na základě poradního stanoviska Mezinárodního soudního dvora o Kosovu společnou rezoluci předloženou Srbskem, kterou podpořila EU. V této rezoluci uznalo obsah uvedeného poradního stanoviska a přivítalo připravenost Evropské unie napomoci dialogu mezi stranami. Proces dialogu sám o sobě napomůže dosažení míru, bezpečnosti a stability v regionu, podpoří spolupráci a dosažení pokroku na cestě do Evropské unie a přispěje ke zlepšení života obyvatelstva. Všechny strany musí s odhodláním pracovat na tom, aby regionální fóra fungovala účinným a otevřeným způsobem.

Demokracie a právní stát byly dále posíleny. Pokročilo provádění nových ústavních ustanovení, například o statusu Vojvodiny. Je třeba vyvinout další úsilí k zajištění slučitelnosti některých ustanovení v ústavě s evropskými standardy, zejména v oblasti soudnictví.

Byla přijata další opatření s cílem zlepšit fungování *parlamentu*, konkrétně se jedná o přijetí nového zákona o Národním shromáždění a nového jednacího řádu. Je nicméně třeba usilovat o další zlepšení kvality právních předpisů. Právní předpisy upravující volby musí být úplně sladěny s evropskými normami.

Koaliční *vláda* je nadále stabilní a prokazuje, že evropská integrace je pro naprostou většinu jejích členů strategickou prioritou. Příprava a provádění nových právních předpisů se však musí zefektivnit.

Kapacita *veřejné správy* je celkově dobrá, ale reforma této oblasti postupuje pomalým a nerovnoměrným tempem. Je třeba pevnějšího odhodlání respektovat mandát nezávislých regulačních subjektů a poskytnout jim odpovídající zdroje.

Bylo dosaženo dobrého pokroku v přijímání právních předpisů pro *civilní dohled nad bezpečnostními složkami* a v provádění práv zaručených ústavou. Civilní dohled, a to i ze strany příslušných parlamentních výborů, musí však být posílen.

Srbsko pokračovalo v provádění reformy *soudnictví*: byli opětovně jmenováni všichni soudci a státní zástupci a vytvořena nová soudní síť. V postupu opětovného jmenování se ale objevily výrazné nedostatky, mimo jiné nebyl průhledný. Obě odpovědné rady byly zvoleny v provizorním složení bez použití objektivních kritérií. Soudci a státní zástupci se nemohli během tohoto postupu vyjádřit a neobdrželi dostatečné vysvětlení k přijatým rozhodnutím. Tím byla zpochybněna nezávislost soudnictví a mohl vzniknout prostor k politickému ovlivňování. Obě rady ještě nebyly zvoleny v konečném složení. Obavy nadále vzbuzuje velký počet neprojednaných případů. Celkově lze říci, že srbský soudní systém plní své priority jen částečně.

Boj proti *korupci* dále pokročil, protože v lednu 2010 zahájil činnost protikorupční úřad. Většina úředníků předložila novému úřadu požadovaná prohlášení o majetkových poměrech. V mnoha oblastech je však korupce stále rozšířená a představuje závažný problém. Vzhledem k tomu, že nebyl přijat nový zákon, je kontrola financování politických stran a volebních kampaní stále slabá. Protikorupční úřad musí vykázat výsledky, pokud jde o ověřování majetkových prohlášení a účinné plnění jeho úlohy. Počet pravomocných rozsudků, zejména

v případech na vysoké úrovni, je stále nízký. Obavy nadále vzbuzuje zadávání veřejných zakázek, privatizace a veřejné výdaje. Je třeba zlepšit ochranu informátorů.

Byly přijaty nezbytné právní předpisy pro oblast *lidských práv a ochrany menšin*. Ústava zaručuje *občanská a politická práva*, jež jsou obecně dodržována, ale jejich prosazování dosud není plně zajištěno. Příslušné právní předpisy se musí více sladit s evropskými standardy.

Jen malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *předcházení mučení a špatnému zacházení a v boji proti beztrestnosti*, kde je stále hlášena řada případů. *Přístup ke spravedlnosti* je obecně zajištěn. Stále ale chybí příslušné právní předpisy a účinnější systém bezplatné právní pomoci. V reformě *vězeňského systému* pokročilo Srbsko jen málo. Byla přijata strategie s cílem zabránit přeplňování věznic, ale špatné podmínky ve věznicích stále vzbuzují obavy.

Byla přijata ústavní a právní ustanovení na ochranu *svobody slova*. Existují také právní předpisy umožňující svobodně působit *médiím*. Stále však dochází k incidentům se slovními projevy nenávisti, výhrůžkami a tělesnými útoky, zejména na novináře. *Svoboda shromažďování a sdružování* je zaručena ústavou a je obecně dodržována.

Organizace občanské společnosti nadále hrály aktivní roli ve společenském, hospodářském a politickém životě Srbska a jsou důležité pro podporu demokratických hodnot. V nedávné době byl zřízen Úřad pro spolupráci s občanskou společností.

Svoboda náboženství je zaručena ústavou. Vztahy mezi jednotlivými náboženstvími se zlepšily. Hlavní překážkou pro výkon práv některých menších náboženských skupin ale stále je nedostatek transparentnosti a konzistentnosti při procesu registrace.

Právní předpisy o ochraně *sociálních a hospodářských práv* jsou z velké části zavedeny. Musí se zvýšit ochrana žen a dětí před násilím. Byl přijat zákon o rovnosti žen a mužů, jehož cílem je zlepšit postavení žen. Stíhání případů domácího násilí je však stále nedostatečné. Pokud jde o *práva dětí*, bylo dosaženo pokroku ve zlepšení ochrany dětí před zneužíváním a zanedbáváním. Existuje právní rámec zakazující jakoukoliv *diskriminaci* na pracovišti a zavádějící mechanismus na ochranu před diskriminací. V praxi ale k diskriminaci stále dochází, zejména v případě Romů, lesbických žen, gayů a bisexuálních či transgenderových osob, žen, národnostních menšin a zdravotně postižených osob.

V oblasti *majetkových práv* nebylo dosaženo žádného pokroku, protože stále chybí vhodný právní základ pro restituce majetku.

Byly vytvořeny právní předpisy pro *respektování a ochranu menšin a kulturních práv*. V červnu 2010 se konaly celkově dobře zorganizované volby do devatenácti národních rad pro menšiny. Tyto rady ještě nezahájily činnost.

Vztahy ve *Vojvodině* mezi příslušníky různých etnik jsou stabilní. Začalo provádění nedávno přijatého statutu a kompetenčního zákona, který provincii poskytuje rozsáhlou autonomii ve finančních záležitostech na místní úrovni a otázkách hospodářského rozvoje. Je nutno přijmout další právní předpisy. Situace v *jižním Srbsku* je celkově sice stabilní, ale napjatá. Celkově se snížil počet střetů mezi etnickými skupinami a v muslimské komunitě v *Sandžaku*. Napětí stále přetrvává zejména mezi dvěma utvořenými islámskými organizacemi a ohledně složení národní rady pro bosňáckou menšinu.

Určitého pokroku bylo dosaženo v řešení postavení *uprchlíků a vnitřně vysídlených osob*, ale v této oblasti je nutno ještě vyvinout značné úsilí. I přes řadu známek pozitivního vývoje žije

většina *romského obyvatelstva* nadále v extrémní chudobě. Potýká se také s diskriminací, zejména v přístupu k vzdělávání, sociální ochraně, zdravotní péči, zaměstnání a vhodnému bydlení.

Co se týče **regionálních otázek a mezinárodních závazků**, Srbsko projevilo konstruktivní přístup ve vztahu k vývoji v Bosně a Hercegovině. Žalobce Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) uvedl v poslední zprávě pro Radu bezpečnosti OSN, že Srbsko včas reagovalo na žádosti jeho úřadu o poskytnutí přístupu k dokumentům, do archivů a ke svědkům a že všechny žádosti byly vyřešeny. Podtrhl též profesionalitu a odhodlání operativních složek pracujících na dopadení uprchlíků. Přesto však učinil řadu doporučení pro praxi. Navzdory aktivně probíhající spolupráci Srbska s ICTY jsou dvě osoby dosud hledané tímto tribunálem stále na svobodě. Úplná spolupráce s ICTY je podle závěrů Rady z 25. října 2010 nadále podmínkou nezbytnou k členství v EU.

V záležitosti válečných zločinů v Kosovu byla zahájena dobrá spolupráce s misí EULEX. Stále však existují problémy s vydáváním osob do některých zemí v regionu a uznáváním rozsudků těchto zemí.

Novým impulsem pro plnění Sarajevského prohlášení bylo setkání ministrů v Bělehradu v březnu 2010, k němuž dalo Srbsko podnět. Této schůzky se zúčastnila Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko a všechny tyto země se dohodly na spolupráci s cílem zpřesnit zejména statistiky uprchlíků a dořešit otevřené otázky. Země se též zavázaly, že do konce roku naleznou řešení pro řadu nevyřešených otázek.

Srbsko se nadále aktivně podílelo na regionálních iniciativách, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). V roce 2010 je Srbsko předsednickou zemí CEFTA. Aktivně se též účastní příprav na budoucí strategii pro Podunají. Srbsko učinilo významný pokrok v dvoustranných vztazích v ostatními přistupujícími zeměmi, zejména s Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou a nadále udržovalo dobré vztahy s sousedními členskými státy EU. S Chorvatskem podepsalo dohodu o vydávání a spolupráci v trestních věcech. Regionální spolupráce však byla dotčena neshodami mezi Srbskem a Kosovem ohledně účasti Kosova na regionálních setkáních. Proto je co nejdříve nutno nalézt přijatelné a trvalé řešení pro účast obou těchto zemí v regionálních fórech. Je to nezbytné pro otevřenou a fungující regionální spolupráci. Srbsko stále nepřijímá kosovská celní razítka, která schválil UNMIK. V Kosovu Srbsko zachovalo paralelní struktury a uspořádalo tam souběžné volby do místních zastupitelstev.

Po hluboké recesi následkem celosvětové krize srbské **hospodářství** postupně obnovilo svoji stabilitu díky úspornému programu po dohodě s MMF. Tento program podpořila též EU a Světová banka. Od prvního pololetí roku 2010 dochází k ožívování hospodářské aktivity, ale obnova je pomalá a nestabilní. I přes řadu fiskálních opatření přijatých s cílem zabránit rozpočtové nekázni se stav veřejných financí nadále zhoršuje. Důležitým krokem ke zlepšení kvality veřejných financí byly změny zákona o rozpočtovém systému a zákona o důchodech, které přijala vláda. Ostatní strukturální reformy, zejména privatizace a restrukturalizace podniků, se kvůli nepříznivým tržním podmínkám dále zpozdily.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, další pokrok směrem k fungujícímu tržnímu hospodářství byl jen omezený. Srbsko musí usilovněji pracovat na restrukturalizaci svého hospodářství, aby se dokázalo ve střednědobém časovém horizontu vyrovnat s konkurenčními a tržními tlaky v rámci Evropské unie.

V zemi je široká politická shoda ohledně základních prvků tržního hospodářství. Přijetí včasných a vhodných opatření po dohodě s MMF bylo klíčové pro obnovu makroekonomické stability. Během recese se saldo zahraničního obchodu Srbska zlepšilo. Oživení hospodářské aktivity v roce 2010 vedlo ke zvýšení schodku běžného účtu, který byl však tlumen díky silnému vývozu a jen mírnému nárůstu dovozu. Devizové rezervy zůstaly poměrně vysoké i přes pravidelné intervence centrální banky za účelem zamezení kolísavosti směnného kurzu. Inflation byla obecně udržována v cílovém pásmu, protože centrální banka se přiklonila k restriktivní měnové politice. Banky mají i nadále odpovídající kapitál a vykazují dostatečnou likviditu. Ve změnách zákona o rozpočtovém systému a zákona o důchodech se vláda zavázala k fiskální konsolidaci ve střednědobém horizontu.

Srbsko ale nadále odkládá reformy, které mají vyřešit největší strukturální nedostatky. I přes postupné oživení hospodářství se trh práce stále zhoršuje: snižuje se zaměstnanost a nezaměstnanost roste. Navzdory nápravným opatřením, jež měla zabránit rozpočtovému poklesu během krize, a úpravě rozpočtového systému a důchodových právních předpisů na podporu fiskální disciplíny je nutno posílit střednědobou udržitelnost veřejných financí provedením reformy v oblasti zdravotnictví a veřejné správy. Privatizace veřejných podniků byla pozastavena v důsledku zrušení mnoha smluv o prodeji. V privatizaci státních podniků došlo k dalšímu zpoždění. Podnikatelské prostředí je nadále zatíženo nadměrnou byrokracií a malou předvídatelností právního prostředí, zejména pokud jde o účinné vymáhání majetkových práv, což komplikuje vstup na trh a odchod z něj. Nedostatky v hospodářské soutěži a v infrastruktuře zůstávají překážkou podnikatelské činnosti. Zásadním problémem zůstává stínová ekonomika.

Srbsko učinilo další pokrok v přizpůsobování svých právních předpisů **evropským standardům**. Také pokračuje v provádění ustanovení prozatímní dohody a dále pokročilo v plnění požadavků dohody o stabilizaci a přidružení. Správní kapacita je dobrá. Je však třeba vyvinout další úsilí, aby právní předpisy a politiky byly uvedeny v soulad s *acquis*. Je nutno zajistit provádění i prosazování právních předpisů, jež byly přijaty v souvislosti s EU.

Co se týče **vnitřního trhu**, Srbsko dosáhlo pokroku v plnění evropských standardů v oblasti *volného pohybu zboží*. Byly přijaty právní předpisy pro metrologii a také právní předpisy, kterými se do vnitrostátního práva provádějí některé směrnice „s novým přístupem“. Stále však chybí nový právní rámec pro dohled nad trhem. Je nutno dále posílit správní kapacitu a spolupráci mezi státními orgány. Je nutné vyvinout další úsilí a pokračovat v provádění *acquis* EU týkajícího se některých výrobků do srbských právních předpisů.

Srbsko mírně pokročilo vpřed v plnění standardů EU v oblasti *pohybu osob a služeb a práva usazování a práva obchodních společností*. Řada právních předpisů nebyla dosud schválena. V oblasti *volného pohybu kapitálu* Srbsko stále dosahuje mírného pokroku. Nerezidenti mohou s určitými omezeními uskutečňovat přímé investice. Země musí pokračovat v úsilí o splnění požadavků na postupnou liberalizaci, které jsou stanoveny v dohodě o stabilizaci a přidružení.

Srbsko již zdárně směřuje ke splnění *acquis* EU a prokazuje trvalé odhodlání provádět reformy v oblasti *cel a daní*. Byly splněny závazky plynoucí z prozatímní dohody. Je zapotřebí vyvinout další úsilí v oblasti postupů a správní kapacity. Vymáhací kapacita v daňové správě a výběr daní se zlepšily, ale v této oblasti je nutno dále pokročit. Srbsko musí učinit další kroky, aby byl zaručen soulad jeho daňových právních předpisů s kodexem chování pro zdaňování podniků.

Země učinila určitý pokrok v plnění evropských standardů v oblasti *hospodářské soutěže*. Byly přijaty prováděcí právní předpisy k právu hospodářské soutěže. Kromě toho by Srbsko mělo nadále pracovat na zlepšení výsledků při vymáhání předpisů. V soudnictví se nadále projevuje slabá znalost práva hospodářské soutěže a ekonomie. V oblasti *státní podpory* bylo dosaženo určitého pokroku. Byl vytvořen orgán pro dohled nad státními podporami, ale správní kapacita tohoto orgánu musí být posílena. Je též nutno zajistit účinné provádění práva.

Srbsko mírně pokročilo v přípravách na vytvoření účinného a plně nezávislého systému pro *zadávání veřejných zakázek*, který by zjednodušil postupy udělování těchto zakázek. Je třeba intenzivně pracovat na posílení kapacity pro provádění požadavků stanovených v *acquis* EU. V oblasti *duševního vlastnictví* bylo dosaženo pokroku, ale je nezbytné dále pracovat na sbližování s *acquis*. Pokud jde o vymáhání právních předpisů, musí dojít ke zlepšení koordinace příslušných agentur a je třeba investovat značné prostředky do vzdělávání soudců.

Pokračují přípravy na plnění evropských standardů v oblasti *zaměstnanosti a sociální politiky*. K pokroku došlo v oblasti *veřejného zdraví*. Vláda přijala strategický plán rozvoje ochrany zdraví na období 2010–2015, vypracovaný národní radou Srbska pro zdraví.

Srbsko učinilo určitý pokrok ve sbližování s evropskými standardy v oblasti *vzdělávání*. Bude třeba vypracovat celkovou strategii pro všechny úrovně vzdělávání, a to i celoživotní. V oblasti *vědy a výzkumu* bylo dosaženo dobrého pokroku ve sbližování právních předpisů. Je třeba vyvinout další úsilí o usnadnění integrace země do Evropského výzkumného prostoru a o posílení její národní výzkumné kapacity.

Jednání o vstupu Srbska do *Světové obchodní organizace* (WTO) se blíží ke konci. Dvoustranná jednání s většinou partnerů WTO byla již dokončena.

Co se týče *odvětvových politik*, v oblasti *průmyslu a malých a středních podniků* Srbsko značně pokročilo a plní evropské standardy. Příprava průmyslové strategie je ve velmi rané fázi.

Srbsko úspěšně pokračuje v plnění evropských standardů v oblasti *zemědělství, rozvoje venkova, bezpečnosti potravin a veterinární a rostlinolékařské politiky*. Právní rámec se stále zlepšuje. Je však třeba zlepšit provádění a vymáhání právních předpisů, a to zejména v oblasti bezpečnosti potravin. Správní kapacita je nedostatečná a je nutno zefektivnit přidělování prostředků. Inspekční orgány potřebují další vzdělávání. Do nově zřízených orgánů je nezbytné přijímat kvalifikované zaměstnance. Pokroku bylo dosaženo v provádění oficiálních kontrol laboratoří.

V oblasti *životního prostředí* Srbsko stále dosahuje mírného pokroku v plnění evropských standardů. Byl přijat národní program pro ochranu životního prostředí na období 2010–2019 a řada zákonů o kvalitě ovzduší a vody i o ochraně přírody a změně klimatu. Provoz zahájila nová agentura pro chemické látky. Musí však být ještě posílena kapacita pro provádění a vymáhání právních předpisů.

Určitého pokroku dosáhlo Srbsko v oblasti *dopravy*. Již se uplatňují ustanovení dohody o vytvoření společného evropského leteckého prostoru týkající se přístupu na trh. Dosud však nebyly přijaty rámcové právní předpisy v odvětví železniční dopravy. Je třeba posílit správní kapacitu.

V odvětví *energetiky* Srbsko dosáhlo ve sbližování s evropskými standardy určitého pokroku, který je ale nadále nerovnoměrný. Je nutné dále usilovat o oddělení činností a skutečné

otevření trhu a zároveň vypracovat takovou cenovou politiku, jež bude nabízet udržitelné tarify zohledňující náklady. Je třeba dále pracovat na posílení regulačního orgánu pro jadernou energii.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *informační společnosti a médií*. Právní rámec byl posílen, ale jeho provádění stále probíhá pomalu. Zvláštní obavy vzbuzuje nedostatečný vývoj trhu a regulace v odvětví elektronických komunikací. Přípravy v oblasti informační společnosti mírně pokročily. V audiovizuálním odvětví je nezbytné sladit právní předpisy týkající se médií s *acquis*; obavy nadále vzbuzuje řada ustanovení zákona o veřejných informacích.

Přestože Srbsko je stále na počátku zavádění osvědčených postupů do **vnitřní finanční kontroly veřejné správy** a vnějšího auditu, lze pozorovat určitý pokrok díky vytvoření ústřední harmonizační jednotky pro finanční kontrolu a provedení prvního auditu státních účtů Státním kontrolním úřadem.

Srbsko učinilo dobrý pokrok na cestě k plnění evropských standardů v oblasti *statistiky*, kde přijalo zákony o statistice, sčítání obyvatelstva a zemědělství. Přípravy na sčítání obyvatelstva značně pokročily, ale stále nebylo zajištěno jeho financování. Je třeba pokročit v několika statistických oblastech a vyvinout více úsilí pro posílení kapacity statistického úřadu.

Pokrok v **oblasti spravedlnosti, svobody a bezpečnosti** pokračuje. V prosinci 2009 byla zrušena vízová povinnost pro srbské občany, kteří jsou držiteli biometrických pasů.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *správy hranic*, zejména díky modernizaci vybavení a infrastruktury. Je ale nutno dále pracovat na odstranění rozdílů mezi jednotlivými hraničními přechody a na zlepšení kontroly na hranicích s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Černou Horou, Bosnou a Hercegovinou a Chorvatskem a zejména na správní hranici s Kosovem.

Jen malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *azyly*. Byl schválen seznam zemí bezpečných pro žadatele o azyl. Dosud však nebyl zřízen azylový úřad jako prvoinstanční subjekt pro podávání žádostí o azyl. Mnoho případů se uzavírá, protože žadatelé opustí srbské území nebo jsou nezvěstní. Určitého pokroku dosáhlo Srbsko v oblasti *migrace*. Bez větších problémů pokračovalo provádění dohody uzavřené mezi Srbskem a Evropskou unií o zpětném přebírání osob. Strategie řízení migrace však není účinně prováděna. Je nutno usilovat o zlepšení koordinace příslušných orgánů a o posílení jejich kapacity.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *předcházení praní peněz*. Byl přijat akční plán a vytvořen koordinační orgán. Dále pokračovalo úsilí o zlepšení spolupráce při vyšetřování a stíhání trestných činů na národní i mezinárodní úrovni. V praxi ale nebylo dosaženo dostatečných výsledků. Úřadu pro předcházení praní peněz chybí kapacita pro systematické odhalování podezřelých případů. Je třeba zlepšit podávání zpráv, zejména mimo bankovní sektor. Soudní a donucovací orgány postrádají při vyšetřování praní peněz a finanční trestné činnosti potřebné odborné znalosti. Jen zřídka jsou vydávány pravomocné rozsudky.

V oblasti boje proti *drogám* se projevil dobrý pokrok. Donucovací orgány pokračovaly ve vyšetřováních a zlepšily mezinárodní spolupráci, což vedlo k zadržení velkého objemu nedovolených drog. Stále však existují nedostatky v ostraze hranic s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Černou Horou, Bosnou a Hercegovinou a Chorvatskem a správní hranice s Kosovem.

Budování kapacit v rámci *policie* pokračovalo, konkrétně byly modernizovány zvláštní složky kriminální policie. Zlepšila se spolupráce mezi různými policejními strukturami, jakož i regionální a mezinárodní spolupráce. Strategické plánování a řízení lidských zdrojů je nicméně nutno zlepšit, a také je třeba zprůhlednit nábor zaměstnanců. Je třeba posílit vnitřní kontrolu.

Dobrý pokrok byl zaznamenán v boji proti *organizované trestné činnosti*. Zlepšila se spolupráce příslušných orgánů v rámci země i na regionální a mezinárodní úrovni, což přineslo dobré výsledky ve vysoce sledovaných vyšetřováních a vedlo k zadržení mnoha podezřelých osob. Konfiskace majetku se začala provádět systematičtěji a byla provedena v řadě případů. Dosud však nebyl přijat nový, podstatně revidovaný trestní řád. Je třeba dále posílit kapacitu donucovacích orgánů pro využívání moderních vyšetřovacích technik, zejména v oblasti vyšetřování finanční trestné činnosti.

Byly přijaty postupy na identifikaci obětí *obchodování s lidmi* a počet identifikovaných obětí je na vzestupu. Je ale nutno pozměnit strategický rámec, aby politika mohla lépe reagovat na vznikající trendy a zlepšila se spolupráce policie, prokuratury a soudů. Určitého pokroku Srbsko dosáhlo v boji proti *terorismu*, a to díky přijetí zákona o vojenském bezpečnostním úřadu a vojenském zpravodajském úřadu. Politiky prevence se však musí zlepšit. Zatím nebyla vytvořena databáze osob podezřelých ze spáchání teroristických činů.

V *ochraně osobních údajů* bylo dosaženo jen malého pokroku. V srpnu 2010 byla přijata strategie pro provedení zákona o ochraně osobních údajů. Navzdory určitému zlepšení úřad Pověřence pro informace veřejného významu a ochranu osobních údajů stále trpí nedostatkem finančních prostředků a lidských zdrojů. Ochrana osobních údajů je podmínkou nezbytnou k tomu, aby Srbsko mohlo uzavřít dohodu s Eurojustem a operativní dohodu s Europolem.

Kosovo

Kosovo dosáhlo pokroku, pokud jde o **politická kritéria**. Posílilo odhodlání provádět evropský program a reformu politiky a zřídilo ministerstvo pro evropskou integraci. Vláda úspěšně vedla dialog o procesu stabilizace a přidružení s Evropskou unií. Úřady musí nyní významně zrychlit tempo reform. Kapacita veřejné správy je stále nedostatečná a soudnictví nefunguje účinně. Právní stát vzbuzuje i nadále vážné obavy. Spolupráce s misí EU na podporu právního státu (EULEX) se zlepšila a orgány zahájily s podporou této mise řadu protikorupčních operací. V tomto úsilí, jež se musí zaměřit na organizovanou trestnou činnost, drogy a praní peněz, je třeba pokračovat. Po odstoupení prezidenta Kosova byly vyhlášeny volby.

Kosovo dosáhlo významného pokroku v decentralizaci. Byly vytvořeny čtyři nové obce, které již fungují. Na konci roku 2009 se konaly místní volby. Podle stanoviska mise Evropského parlamentu se volby konaly v klidném prostředí za značné účasti voličů, a to i z řad kosovských Srbů. Situace v severním Kosovu nicméně stále vzbuzuje obavy, protože zde došlo k řadě násilných incidentů. Proces decentralizace lze dokončit jen za účasti místního obyvatelstva. Je třeba více zapracovat na integraci všech komunit a na poskytování veřejných služeb ve všech obcích. V tomto ohledu je důležitá podpora místních společenství, která hrají konstruktivní roli i v konsolidaci právního státu. Stále fungují paralelní struktury, což brání postupu decentralizace.

V červenci Mezinárodní soudní dvůr vydal poradní stanovisko, v němž dospěl k závěru, že vyhlášením nezávislosti Kosova nebylo porušeno obecné mezinárodní právo ani rezoluce

Rady bezpečnosti OSN č. 1244 z roku 1999. Na základě rezoluce Valného shromáždění OSN ze dne 9. září EU potvrdila, že je připravena přispět k dialogu mezi Prištinou a Bělehradem s cílem podpořit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do Evropské unie a zlepšit život obyvatelstva. Všechny strany musí odhodlaně pracovat na tom, aby regionální fóra fungovala otevřeným a účinným způsobem.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, bylo dosaženo pokroku v posilování výkonných a parlamentních struktur, zejména těch, jež souvisejí s evropskou integrací. Je ale nutno více posílit právní stát, jehož stav nadále vzbuzuje vážné obavy.

V září ústavní soud rozhodl, že je v rozporu s ústavou, aby jedna osoba vykonávala zároveň úřad prezidenta a funkci předsedy politické strany. Na základě tohoto rozhodnutí prezident Kosova rezignoval a strana LDK následně opustila vládní koalici. Na 12. prosince 2010 byly vyhlášeny volby.

Parlamentní shromáždění ustavilo výbor pro veřejné účty. Výbor pro evropskou integraci zjednodušil svůj jednací řád a postupy. Kapacita v oblasti kontroly návrhů právních předpisů a provádění přijatých předpisů však stále není dostatečná. Parlamentní dohled nad vládou musí být dále posílen.

Hlavní *vládní struktury* byly vytvořeny a fungují v souladu s příslušnými ústavními ustanoveními. Ministerstvo pro evropskou integraci úspěšně zahájilo činnost a nyní musí posílit kapacitu a upevnit svoji úlohu jako koordinátora ostatních vládních ministerstev.

Reforma veřejné správy v Kosovu i nadále představuje zásadní výzvu. Právní rámec byl dále rozvinut, zejména byly přijaty zákony o veřejné službě a o mzdách. Je nutno výrazně posílit kapacitu veřejné správy, aby byla schopna poskytovat nezbytné služby všem občanům Kosova. Veřejná správa v Kosovu je stále nedostatečná.

Kosovo dosáhlo pokroku, pokud jde o reformu *soudního systému*. Byla zahájena rozsáhlá reforma soudnictví přijetím čtyř reformních zákonů o soudech, prokuratuře, kosovské soudní radě a kosovské radě státních zástupců. Zákon o soudech zavádí nový mzdový systém, který významně zlepšuje situaci soudců. Byla také dokončena проверка soudců a státních zástupců. Prezident jmenoval přes 340 soudců a státních zástupců do různých míst na všech úrovních soustavy soudů. Jmenoval též místní členy kosovské soudní rady, kteří zvolili jejího předsedu. První budoucí soudci a státní zástupci složili v kosovském soudním institutu závěrečné justiční a prokurátorské zkoušky v prosinci 2009. Objevily se však případy politického vměšování do soudního systému, zejména při opětovném jmenování soudců a státních zástupců. Počet nevyřízených případů je stále vysoký, zejména v občanských věcech včetně majetkových práv. Kosovské orgány musí věnovat patřičnou pozornost podpoře vyšetřování a soudnímu stíhání válečných zločinů. Je nezbytné vypracovat plány pro reformu soudnictví a vyčlenit na ni odpovídající prostředky. V řešení priorit v oblasti spravedlnosti je Kosovo stále na počátku.

Protikorupční právní rámec se zlepšil díky přijetí zákona o protikorupčním úřadu a zákona o oznamování a původu majetku veřejných činitelů ve vysokých funkcích a darů těmto osobám. Byl pozměněn zákon o předcházení střetům zájmů při výkonu veřejné funkce. Zákon o financování politických stran není plně v souladu s evropskými standardy. V boji proti korupci bylo dosaženo jen omezených výsledků. Obavy stále vzbuzuje především zadávání veřejných zakázek, systém soudů a donucovacích orgánů. EULEX nadále vykonával svůj výkonný mandát ve vysoce sledovaných případech. Probíhá řada vyšetřování případů

korupce. V dubnu byly provedeny prohlídky ministerstva dopravy a v červenci kosovská policie ve spolupráci s misí EULEX zatkla guvernéra centrální banky. Vláda při těchto vyšetřováních spolupracovala. Korupce v Kosovu je stále značně rozšířena a představuje velmi závažný problém. Právní rámec nebyl dokončen a není v souladu s evropskými standardy.

Ústava zaručuje *lidská práva a respektování a ochranu menšin* a vyjmenovává hlavní mezinárodní dohody a nástroje, jež jsou v Kosovu přímo použitelné. Účinnému uplatňování právních norem v této oblasti však brání institucionální uspořádání a nedostatek politické vůle. Pokračuje proces integrace srbské komunity. Příslušné orgány musí usilovněji pracovat na vyřešení klíčových problémů, jako je přístup k majetku, pohřešované osoby, návraty a vzdělávání.

V oblasti *občanských a politických práv* bylo dosaženo určitého pokroku. Vláda musí vystupňovat úsilí, pokud jde o *předcházení mučení*, případy údajného *špatného zacházení* a nepřiměřeného používání síly ze strany policie a *vězeňských dozorců*. Podmínky ve *věznících* nadále vzbuzují obavy. V *přístupu ke spravedlnosti* došlo jen k omezenému pokroku.

V praxi stále není zaručena *svoboda slova*. Je nutno posílit nezávislost a nestrannost provozovatele veřejného vysílání. Novináři jsou pro své reportáže stále cílem výhrůžek, a též obtížně získávají přístup k oficiálním dokumentům. Právní úprava *svobody sdružování* nepodporuje trvalý rozvoj a financování nevládních organizací. Kapacita *občanské společnosti* sledovat a vyhodnocovat výkon státní správy se zvětšuje. Občanská společnost je stále slabá a obce ani státní správa ji v rámci legislativního procesu systematicky nekonzultují.

Hospodářská a sociální práva stále nejsou plně zaručena. Právní rámec pro ochranu *žen* byl posílen. V oblasti soudního systému pro mladistvé bylo dosaženo určitého pokroku. Ochrana práv *dětí* je však stále nedostatečná. Vláda musí účinněji řešit dětskou práci a obchodování s dětmi. Je třeba zlepšit sociální integraci a ochranu znevýhodněných skupin, zejména opuštěných dětí, navrátilců a zdravotně postižených osob. Kosovo zahájilo informační kampaň proti *diskriminaci*, zaměřenou především na diskriminaci na základě věku a sexuální orientace. Antidiskriminační právní předpisy jsou stále nedostatečně prováděny. Zlepšilo se vykonávání soudních příkazů zaručujících *majetková práva*. Výrazný počet stále nevyřízených případů a další dlouhodobě nevyřešené otázky kladou vážné překážky navrácení majetku.

Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv*. Ministerstvo kultury zřídilo ředitelství pro kulturní dědictví. Pokračuje rekonstrukce posvátných míst. Kosovská policie převzala odpovědnost od mise KFOR za ochranu některých posvátných míst a kulturních památek. Zákon o kulturním dědictví však není plně uplatňován. Rada pro dohled, jež měla být zřízena podle zákona o zvláštních ochranných zónách z roku 2008, dosud nebyla vytvořena. Ministerstvo pro komunity a navrácení vyvinulo zvýšení úsilí s cílem napomoci návratu *uprchlíků a vnitřně vysídlených osob* z řad menšin. V celém Kosovu se zvyšuje počet osob, které se do země dobrovolně vracejí.

V prosinci 2009 Kosovo přijalo akční plán pro provádění strategie pro integraci Romů, Aškalů a egyptské komunity. Za účelem provádění této strategie vláda vytvořila příslušné struktury. Byl zahájen přesídlování rodin z oblastí v severním Kosovu zamořených olovem, takže mohl být uzavřen tábor Cesmin Llug/Česmin Lug. Tato akce musí být co nejrychleji dokončena. Důvodem k velmi vážným obavám jsou stále životní podmínky Romů, Aškalů a

egyptské komunity a jejich přístup ke vzdělání, zdravotní péči a sociální ochraně. Je třeba upevnit účast Kosova v programu „Dekáda romské integrace“.

Pokud jde o **regionální a mezinárodní závazky**, během sledovaného období pokračovalo Kosovo ve spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Více než deset let po ukončení ozbrojeného konfliktu se počet pohřešovaných osob odhaduje na 1 800. Úřady musí v této záležitosti prokázat větší úsilí. Kosovo se účastnilo zasedání vysokých představitelů EU a západního Balkánu, které se konalo v červnu v Sarajevu. Země však musí přijmout konstruktivní přístup k zajištění efektivní účasti na iniciativách spolupráce, jako je Rada pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA). Pokud jde o CEFTA, Kosovo se musí chovat pragmaticky a hledat konstruktivní cestu kupředu, aby zajistilo účinné provádění této dohody. Kosovská celní razítka, jež jsou podle zvláštního zmocnění generálního tajemníka OSN v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti č. 1244/99, neuznalo Srbsko ani Bosna a Hercegovina. Je nutno co nejdříve nalézt přijatelné a udržitelné řešení pro účast Kosova a Srbska v hlavních regionálních fórech. Je to nezbytné pro otevřenou a fungující regionální spolupráci.

Kosovské **hospodářství** bylo jen omezeně zasaženo hospodářskou krizí. Reálný HDP nadále rostl, k čemuž přispívaly zejména veřejné výdaje. Udržitelnost takového růstového profilu je ale rostoucí měrou ohrožována. Nezaměstnanost je stále velmi vysoká. Inflace je kolísavá, protože odráží nestálé ceny potravin a paliv. Formulování a provádění politik je nadále nepředvídatelné. Bylo dosaženo dohody s MMF ohledně programu, jenž má zamezit fiskálním rizikům a vrátit zemi na cestu k fiskální udržitelnosti. Podniky se neustále potýkají se slabým právním státem, nespolehlivými dodávkami elektřiny, špatnou infrastrukturou a omezeným přístupem k financování. Tyto faktory jsou překážkou účinného rozvoje podnikání i hospodářství.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Kosovo dosáhlo jen omezeného pokroku na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby byla země z dlouhodobého hlediska schopna odolávat konkurenčním tlakům a tržním silám v rámci Evropské unie, je třeba uskutečnit značné reformy a investice.

Podařilo se udržet obecnou shodu ohledně základních prvků tržně orientovaných hospodářských politik. Díky používání eura, nízké míře vnějšího zadlužení a úzké exportní základně bylo hospodářství jen v omezené míře vystaveno vnějším finančním šokům a poptávkovému šoku. Bankovní sektor se nadále rozvíjel, ale zároveň si zachoval stabilitu a ziskovost. Kosovská privatizační agentura pokračovala v privatizaci veřejných podniků. Byl dokončen první úspěšný projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru a vybrané konsorcium získalo dvacetiletou koncesi na výstavbu mezinárodního letiště v Prištině.

V důsledku vysokého růstu státních výdajů však se však zvyšuje zranitelnost různých politik. Veřejné finance značně zatěžuje zejména výstavba nové dálnice. Nedostatky ve formulování a provádění politik zvýšily již tak vysokou nejistotu v hospodářství. Hospodářské statistiky se sice lehce zlepšily, ale jsou nadále nedostatečné. Především mezi mladými lidmi přetrvává velmi vysoká nezaměstnanost. Schodek běžného účtu se v důsledku silné domácí poptávky a nedostatečně rozvinuté výrobní základy dále prohloubil. Veřejná energetická společnost je stále příjemcem výrazných dotací ze státního rozpočtu na dovoz elektřiny a získává půjčky na financování svých investic. Slabý právní stát, nejistota ohledně majetkových práv a vysoké úrokové sazby mají nadále negativní dopad na podnikatelské prostředí a hospodářský rozvoj. Zásadním problémem zůstává stínová ekonomika.

Kosovo dosahuje nejednoznačného pokroku ve sbližování právních předpisů a politik s **evropskými standardy**. Právní rámec byl dále propracován v oblastech, jako jsou cla, daně, volný pohyb zboží, statistika, migrace, vzdělávání a boj proti terorismu. Sbližování právních předpisů je v rané fázi v těchto oblastech: hospodářská soutěž, duševní vlastnictví, životní prostředí, zemědělství a bezpečnost potravin, integrovaná správa hranic, azyl, praní peněz a ochrana osobních údajů. Omezeného souladu s evropskými standardy bylo dosaženo v oblasti zaměstnanosti a sociální politiky, finanční kontroly, nedovoleného obchodování s drogami, obchodování s lidmi a organizované trestné činnosti.

V oblasti **vnitřního trhu** EU nastal určitý pokrok, co se týče rozvoje právního rámce pro *volný pohyb zboží*, a to včetně *ochrany spotřebitele*. Celkový právní rámec však musí být posílen. Bylo dosaženo jen omezeného souladu s evropskými standardy v oblasti *volného pohybu osob*, *svobody poskytování služeb* a *práva na usazování*. V oblasti *volného pohybu kapitálu* se již projevuje uspokojivý pokrok. Je ale třeba vyvinout další úsilí, aby byla regulace účinná.

Celní předpisy jsou obecně slučitelné s evropskými standardy a byla přijata opatření s cílem bojovat proti korupci. Je třeba zvýšit úsilí, aby se zamezilo pašování. V severním Kosovu je nutno posílit celní kontroly. Správní kapacita se sice zlepšila, ale stále je nedostatečná. K pozitivnímu vývoji došlo ohledně právních předpisů a budování kapacity v oblasti *daní*. Je nutno vyvinout další úsilí, aby bylo zaručeno účinné provádění platných zákonů a platba daní, rozšířena daňová základna a následně omezena rozsáhlá šedá ekonomika. Zvýšil se počet nevyřešených odvolání proti rozhodnutím celní a daňové správy.

V oblasti *hospodářské soutěže* nebylo dosaženo žádného pokroku v antimonopolní politice ani pravidlech pro poskytování státní podpory. Správní kapacita se zlepšila, ale provádění politiky hospodářské soutěže je celkově v rané fázi. Je třeba posílit spolupráci orgánů zabývajících se otázkami hospodářské soutěže. Komise pro hospodářskou soutěž se musí více zapojit do velkých privatizačních a restrukturalizačních projektů.

Kosovo dosud nepřijalo nový zákon o zadávání veřejných zakázek, vláda v této oblasti ale podnikla některé kroky. Provádění existujícího zákona v praxi vzbuzuje obavy. Je nutno posílit úlohu úředníků odpovědných za veřejné zakázky, aby se zvýšil dohled nad prováděním smluv o veřejných zakázkách. Je též třeba zesílit nezávislost a profesionalitu systému pro zadávání veřejných zakázek. Úřady musí v této oblasti vyvinout větší úsilí, aby potlačily korupci. Kosovské právní předpisy v oblasti koncesí se významně odchyľují od evropských standardů.

Pokud jde o *práva duševního vlastnictví*, dosud nebyly zavedeny zásadní právní předpisy. Je nutno intenzivně pracovat na vymáhání těchto práv a na zvyšování informovanosti. Režim práv duševního vlastnictví je v Kosovu v rané fázi a jeho provádění je velmi slabé.

Ve sbližování právních předpisů v oblasti *zaměstnanosti a veřejného zdraví* bylo dosaženo omezeného pokroku. Slabá správní kapacita a nevyhovující právní rámec zadržávají důvod k obavám. Sociální ochranu a začleňování v Kosovu stejně jako *sociální dialog* je třeba zlepšit. Právní rámec pro *vzdělávání* se přiblížil evropským standardům, ale pro provedení reformy je třeba zvýšit správní kapacitu. Kosovo vypracovalo pětiletý *výzkumný* program, který má v této oblasti zlepšit kapacity a tato oblast se stala prioritou.

Pokud jde o **odvětvové politiky**, je třeba účinněji podporovat vývoj *a malé a střední podniky*. Různé strategie v této oblasti by měly být lépe koordinovány. Mělo by být vynaloženo větší

úsilí v oblasti *zemědělství* a bezpečnosti potravin, zejména pokud jde o provádění přijatých právních předpisů a modernizaci zemědělskopotravinářských podniků. Byla přijata řada právních předpisů na *ochranu životního prostředí*. Provádění standardů EU pro tuto oblast je ale stále na počátku.

Dopravní infrastruktura stále není dostatečně rozvinutá. Kosovo zahájilo program výstavby silnic, který ale nezohledňuje plánované dopravní toky. Kromě toho velikost programu vylučuje investice do jiných způsobů dopravy, zejména do železnic. Sladování s evropskými standardy v letectví se zlepšilo. V prosinci 2009 Kosovo přijalo programy pro leteckou bezpečnost a kontrolu kvality.

V *energetice* existují značné problémy, pokud jde o vymáhání plateb za elektřinu a řízení neudržitelného růstu spotřeby energie. V dubnu Kosovo přijalo energetickou strategii na období 2009–2018. V říjnu 2010 byl se značným zpožděním schválen balíček klíčových zákonů pro toto odvětví (o energii, elektřině a energetickém regulačním orgánu).

K omezenému pokroku došlo v oblasti *informační společnosti a médií*. V rámci probíhajícího přezkumu příslušné legislativy je třeba posílit nezávislost a zdroje Regulační agentury pro telekomunikace, jakož i zaručit nezávislost Nezávislé rady pro sdělovací prostředky. Je třeba nalézt trvalé řešení, jak financovat provozovatele veřejnoprávního vysílání.

Ve *finanční kontrole* bylo dosaženo určitého pokroku. V zavádění mezinárodních standardů je Kosovo ale stále na počátku. Obavy stále vzbuzuje chybějící finanční nezávislost hlavního auditorského úřadu. V červenci Kosovo přijalo zákon o oficiálních *statistikách*. Správní kapacita je však stále nedostatečná a je třeba dále pracovat na zlepšení odvětvových statistik a zejména statistiky podnikání a makroekonomické statistiky.

Nerovnoměrný pokrok byl zaznamenán v oblasti **spravedlnosti, svobody a bezpečnosti**. Kosovo dosáhlo určitého pokroku, pokud jde o *integrovanou správu hranic*. Země přejala od KFOR odpovědnost za správu hranice s Albánií. Je ale třeba vyvinout značné úsilí, aby byla zajištěna správa hranic v souladu se standardy EU. Zvláštní výzvu představuje sever země. EULEX zintenzivnil činnost na hraničních přechodech Gate 1 a Gate 31. Jen omezeného pokroku dosáhlo Kosovo v oblasti *azylu*. Počet žádostí o azyl se sice výrazně zvýšil, ale celkově je stále nízký. Většina žadatelů o azyl, kteří odcestovali z Kosova do jiných cílových zemí, nebyla odpovídajícím způsobem zkontrolována kosovskými orgány.

Bylo dosaženo pokroku ve sladování s evropskými standardy pro *migraci*. Kosovo přijalo zákon o zpětném přebírání osob, jenž v podstatě splňuje požadavky EU. Země podepsala řadu dvoustranných dohod o zpětném přebírání osob. Příslušné orgány efektivně řeší žádosti o zpětné převzetí od evropských zemí. Je třeba, aby tímto směrem pokračovaly. Byla přijata revidovaná strategie pro začleňování repatriovaných osob a akční plán pro provádění této strategie.

Závažné obavy stále vzbuzuje *praní peněz*. Kosovo přijalo zákon proti praní peněz a financování terorismu. Spolupráce mezi celní správou a finančním zpravodajským střediskem se zlepšila. Středisko také lépe spolupracuje s bankami. Kosovo je ale jen na počátku přijímání a provádění evropských standardů v této oblasti. Kapacita pro vyšetřování a trestní stíhání případů praní peněz je stále slabá. Kosovské orgány nemají dostatečnou kapacitu k tomu, aby převzaly odpovědnost za vedení případů praní peněz. V potírání hospodářské a finanční trestné činnosti bylo celkově dosaženo jen omezeného pokroku.

V oblasti boje proti *nedovolenému obchodu s drogami* se dosáhlo jen omezeného pokroku. Bylo zvýšeno zabezpečení skladů zadržených drog. Úřady provedly řadu úspěšných operací. Objem zadržených drog a počet zatčených a stíhaných osob je však stále na nízké úrovni. Úsilí o potlačení obchodu s drogami je stále na počátku.

Kosovo dosáhlo určitého pokroku v oblasti *policejní práce*. Daří se udržovat veřejný pořádek. Intronizace patriarchy srbské pravoslavné církve proběhla v klidné atmosféře. Byla schválena nová organizační struktura kosovské policie, a to včetně popisů práce velitelů. Byla přijata strategie a akční plán pro kontrolu a zabavování malých a lehkých zbraní. Zvýšil se počet zabavených nelegálně držených zbraní. Aby mohlo Kosovo účinněji bojovat proti závažné trestné činnosti, musí vybudovat policii, která bude ve své práci výrazně využívat zpravodajských informací.

V oblasti boje proti *organizované trestné činnosti* se dosáhlo jen omezeného pokroku. Kosovo přijalo strategii pro předcházení trestné činnosti. Pro stíhání organizované činnosti byli jmenováni zvláštní státní zástupci. V této oblasti byla uzavřena řada dvoustranných dohod s třetími zeměmi. Kosovo ale musí vytvořit účinný rámec pro ochranu svědků. Nebyly vydány žádné odsuzující rozsudky v případech na vysoké úrovni. Objevily se případy zastrašování soudců a státních zástupců. Organizovaná trestná činnost je stále důvodem k velmi závažným obavám. Příslušné orgány musí prostřednictvím vyšetřování a zatýkání podezřelých osob, zabavování majetku a vydávání odsuzujících rozsudků vystupňovat úsilí o potlačení organizovaných kriminálních skupin působících na západním Balkáně a v Evropě. Kosovo musí v této oblasti vykázat konkrétní výsledky.

Pokud jde o *obchodování s lidmi*, došlo jen k omezenému pokroku. V případech pašování lidí bylo zatčeno mnoho osob. Kosovo přijalo mezinárodní standardy pro zacházení s oběťmi obchodování s lidmi. Počet odhalených případů a identifikovaných obětí obchodování je však stále nízký a plně neodráží rozsah tohoto jevu. Pachatelé nejsou vždy odpovídajícím způsobem potrestáni. Kapacita kosovských orgánů pro vyšetřování, stíhání a usvědčování v případech obchodování s lidmi musí být posílena. Určitý pokrok byl učiněn v oblasti *protiteroristických opatření*. Kapacita protiteroristické jednotky kosovské policie se zvýšila.

V oblasti *ochrany osobních údajů* Kosovo dosáhlo jen omezeného pokroku. Byl přijat zákon o ochraně osobních údajů, ale zatím nebyl zřízen úřad pro dohled nad ochranou údajů. O svých právech na ochranu osobních údajů nejsou fyzické osoby v Kosovu dostatečně informovány. Pokrok v této oblasti je klíčový pro mezinárodní spolupráci Kosova v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.

Turecko

Turecko nadále v dostatečné míře plní **politická kritéria**. Nedávné ústavní reformy vytvořily podmínky pro pokrok v řadě oblastí, jako je soudnictví a základní práva, a nyní musí být v souladu s evropskými standardy provedeny. Projekt „demokratické otevření“, zaměřený zejména na řešení kurdské otázky, dosud nesplnil očekávání.

Soubor ústavních změn, schválený v referendu 12. září, je krok správným směrem, protože se zabývá řadou priorit přístupového partnerství v oblasti soudnictví, základních práv a veřejné správy. Vypracování a přijetí ústavních reforem ale nepředcházely konzultace s politickými stranami ani s občanskou společností obecně. Nyní bude zásadní, aby tento balíček byl proveden v souladu s evropskými standardy a transparentním a otevřeným způsobem. V oblasti základních práv je stále třeba vyvíjet výrazné úsilí. Svobodu tisku v praxi

podkopává vysoký počet žalob proti novinářům a nepřiměřený tlak na sdělovací prostředky. Projekt „demokratické otevření“, který vláda vyhlásila v srpnu 2009 s cílem řešit zejména kurdskou otázku, vláda uskutečnila jen částečně. Provádění této politiky brání rovněž rozhodnutí ústavního soudu o zákazu Strany demokratické společnosti (DTP) a nárůst teroristických útoků páchaných Kurdskou stranou pracujících.

Pokud jde o **demokracii a právní stát** v Turecku, pokračovalo vyšetřování údajné kriminální sítě Ergenekon. Toto vyšetřování a šetření několika dalších plánů na převrat je příležitostí k tomu, aby Turecko posílilo důvěru v řádné fungování svých demokratických institucí a právního státu. Obavy však vzbuzuje otázka poskytnutí soudních záruk všem podezřelým. Turecko stále nepřizpůsobilo evropským standardům své právní předpisy týkající se postupu při zákazu politických stran a odůvodnění tohoto zákazu.

Pokud jde o *reformu veřejné správy*, bylo dosaženo určitého pokroku díky přijetí ústavních změn týkajících se zejména zřízení úřadu veřejného ochránce práv, ochrany osobních údajů a přístupu k informacím. Je nutné vyvíjet další úsilí v oblasti reformy veřejné služby.

Co se týče *civilního dohledu nad bezpečnostními složkami*, bylo dosaženo pokroku. Ústavní balíček omezuje pravomoci vojenských soudů a umožňuje přezkum rozhodnutí Nejvyšší vojenské rady. Velitelé armádních sil se však i nadále vyjadřovali k otázkám, zejména soudním, které nespadají do jejich pravomoci. Nebylo dosaženo žádného pokroku, pokud jde o parlamentní dohled nad rozpočtem na obranu.

V oblasti *soudnictví* bylo dosaženo pokroku v provádění strategie reformy soudnictví. Přijetí ústavních změn ohledně složení Vysoké rady soudců a státních zástupců je krok správným směrem. Této radě však stále předsedá ministr spravedlnosti, který má poslední slovo ohledně vyšetřování. Při přípravě a přijímání prováděcích předpisů bude nutno vést účinný dialog se všemi zúčastněnými stranami, což přispěje k provádění uvedených reforem v souladu s evropskými standardy a transparentním a otevřeným způsobem.

Bylo dosaženo pokroku v rozvoji komplexní protikorupční strategie a souvisejícího akčního plánu. V mnoha oblastech je však stále rozšířená korupce. Turecko musí vykázat výsledky, pokud jde o vyšetřování, obžaloby a odsouzení.

V oblasti **lidských práv a ochrany menšin** byl vykázán určitý pokrok, zejména pokud jde o svobodu shromažďování, práva žen a dětí a kulturní práva. Je však stále třeba vyvíjet výrazné úsilí zejména v oblasti svobody slova a vyznání.

Co se týče *dodržování mezinárodního práva v oblasti lidských práv*, musí být fungování orgánů pro lidská práva uvedeno do úplného souladu se zásadami OSN.

Pozitivní trend v oblasti předcházení mučení a špatnému zacházení pokračuje. V některých ostře sledovaných případech porušování lidských práv byly vyneseny odsuzující rozsudky. Stále je však hlášeno nepřiměřené použití síly ze strany donucovacích orgánů, což vzbuzuje obavy.

Pokračuje reforma vězeňství. Jedním z největších problémů je však vysoký podíl vězňů ve vyšetřovací vazbě. Je třeba zlepšit zdravotní služby ve věznicích.

Turecké právní předpisy dostatečně nezaručují *svobodu slova*, jak je stanovena v Evropské úmluvě o lidských právech a judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Obavy vyvolává vysoký počet případů vedených proti novinářům. Výkon svobody tisku v praxi ovlivňuje

nepřiměřený politický tlak na sdělovací prostředky a právní nejistota. Obavy vyvolávají též časté zákazy internetových stránek.

Ohledně *svobody shromažďování* bylo dosaženo určitého pokroku. Demonstrace, které v minulosti vedly k nepokojům, například oslavy svátku Newroz (což je kurdský nový rok) nebo 1. května, letos proběhly klidně a byly dobře koordinovány s příslušnými orgány. Při některých demonstracích na jihovýchodě země v souvislosti s kurdskou otázkou bylo však opětovně zaznamenáno nepřiměřené použití síly ze strany bezpečnostních složek.

Právní rámec pro *svobodu sdružování* je v podstatě v souladu s evropskými standardy. Úřady však provádějí nepřiměřené kontroly a nadále usilují o rozpuštění sdružení lesbických žen, gayů a bisexuálních či transgenderových osob.

Pokud jde o *svobodu vyznání*, svoboda konat náboženské obřady je nadále obecně respektována. Pokračuje provádění zákona o nadacích i přes určité zpoždění a procesní problémy. Je nadále veden dialog s alevity a nemuslimskými společenstvími, i když dosud nepřinesl výsledky. Členové menšinových náboženství jsou nadále terčem výhrůžek extremistů. Musí být vytvořen právní rámec sladěný s Evropskou úmluvou o lidských právech tak, aby všechna nemuslimská náboženská společenství a společenství alevitů mohla fungovat bez zbytečných omezení dotýkajících se mimo jiné vzdělávání duchovních.

Plně se uplatňuje právní rámec zaručující *práva žen* a rovnost žen a mužů. Tento rámec byl posílen změnou ústavy, jež umožňuje přijímat opatření pro pozitivní diskriminaci žen. Je ale nutné trvale vyvíjet další úsilí, aby se tento právní rámec projevil v politické, sociální a hospodářské praxi. Zajištění práv žen a rovnosti žen a mužů v praxi jsou nadále zásadními problémy Turecka. Vraždy ze cti, předčasné a vynucené sňatky a domácí násilí zůstávají závažným problémem. Je třeba zajistit jednotné uplatňování právních předpisů v celé zemi. Je nutno dále zvyšovat vzdělanost a informovanost ohledně ženských práv a rovnosti žen a mužů.

V oblasti *práv dětí* se dosahuje pokroku. Turecko sladilo svůj právní rámec soudního systému pro mladistvé s mezinárodními standardy. Rozdíl v poměru chlapců a děvčat navštěvujících základní školu se stále snižuje, ale v některých částech země přetrvává. Míra předčasného ukončení školní docházky nadále vzbuzuje obavy. Je třeba dále posílit úsilí ve všech oblastech včetně vzdělávání, dětské práce, zdraví, správní kapacity a koordinace a vybudovat v celé zemi účinný soudní systém pro mladistvé.

Změny ústavy rozšiřují *práva tureckých odborů*, zejména ve veřejné službě. Současný právní rámec ale obsahuje omezující ustanovení, jež nejsou v souladu s evropskými standardy ani s úmluvami Mezinárodní organizace práce. Překážkou při přijímání nových právních předpisů je nedostatek shody mezi sociálními partnery a vládou.

Přístup Turecka k *respektování a ochraně práv menšin a kulturních práv* stále vykazuje omezení. Je třeba ještě dosáhnout plného respektování a ochrany jazyka, kultury a základních práv v souladu s evropskými standardy. Turecko musí dále pracovat na zvyšování tolerance vůči menšinám a podporovat jejich začleňování.

Byly učiněny některé pozitivní kroky k posílení kulturních práv, zejména v turecké politice pro veřejnoprávní vysílání v jiných jazycích než turečtině. Používání těchto jazyků v politickém životě, ve vzdělávání a v kontaktech s veřejnými službami však i nadále podléhá omezením.

O *romské* otázce se více veřejně diskutuje a uskutečňují se konkrétní opatření s cílem vyřešit některé problémy, jimž tato komunita čelí. Vzhledem k tomu, že však neexistuje celková politika umožňující pokročit v sociálním začleňování Romů, se tato menšina stále často setkává s diskriminačním zacházením v přístupu ke vzdělání, bydlení, zdravotním a veřejným službám.

Co se týče *východní a jihovýchodní části země*, vládní projekt „demokratické otevření“ nesplnil očekávání, protože v praxi bylo provedeno jen málo opatření. Je důležité, aby úsilí o vyřešení kurdské otázky bylo podporováno širokými konzultacemi. Právní předpisy proti terorismu je třeba pozměnit, aby se zamezilo nepřiměřenému omezování výkonu základních práv. Vysoký počet nášlapných min nadále vzbuzuje obavy. Stále nebyl zrušen systém strážců vesnic.

Od června došlo k nárůstu teroristických útoků páchaných Kurdskou stranou pracujících (PKK), které si vyžádaly mnoho životů. PKK je na seznamu EU teroristických organizací. Turecko a EU prohloubily dialog o boji proti terorismu.

Pokračuje odškodňování *vnitřně vysídlených osob*, bohužel však neefektivním způsobem. Vláda dosud nevypracovala celkovou národní strategii k vyřešení otázky vnitřně vysídlených osob, jejichž potřebami se musí usilovněji zabývat. Je nutno posílit právní rámec zabývající se uprchlíky a žadateli o azyl, jakož i provádění oběžníků týkajících se postupu podávání žádostí. Je důležité nadále zlepšovat obecné podmínky v záchytných zařízeních pro cizince.

Pokud jde o *regionální otázky a mezinárodní závazky*, Turecko nadále vyjadřuje veřejnou podporu jednáním pod záštitou generálního tajemníka OSN mezi vedoucími představiteli řeckého a tureckého společenství na Kypru s cílem dosáhnout úplného urovnání *kyperského problému*. I přes opakované výzvy Rady a Komise Turecko však stále nesplnilo závazky stanovené v prohlášení Evropského společenství a jeho členských států z 21. září 2005 a v závěrech Rady (včetně závěrů z prosince 2006 a prosince 2009). Nesplnilo závazek provést v plném rozsahu a nediskriminačním způsobem dodatkový protokol k dohodě o přidružení a neodstranilo všechna omezení volného pohybu zboží ani omezení týkající se přímého dopravního spojení s Kyprem. Nebylo dosaženo žádného pokroku v normalizování dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou.

Pokud jde o *vztahy s Řeckem*, byly oživeny snahy o zlepšení dvoustranných vztahů, což přineslo některé pozitivní výsledky v oblasti obchodu, vzdělání, dopravy, energetiky, kultury a životního prostředí. Byly zintenzivněny dvoustranné informativní rozhovory. Řecko vzneslo mnoho formálních stížností na pokračující narušování svého vzdušného prostoru Tureckem, mimo jiné přelety nad řeckými ostrovy. Stěžovalo si též na narušení svých výsostných vod.

EU a Turecko vedly dialog o oblastech společného zájmu na *západním Balkáně*. Turecko v tomto regionu uskutečnilo řadu iniciativ, včetně třístranných rozhovorů se Srbskem a Bosnou a Hercegovinou. Vztahy s Bulharskem jsou nadále pozitivní.

Turecké **hospodářství** bylo tvrdě zasaženo celosvětovou finanční krizí, ale rychle nahradilo ztráty, protože od druhé poloviny roku 2009 vykazuje celkově silný růst. Díky rozpočtu veřejných financí a centrální bance se podařilo dostatečně podpořit celkovou poptávku, zejména prostřednictvím výrazného uvolnění fiskální a měnové politiky. Vysoká míra růstu je spojena s rychlým nárůstem schodku obchodní bilance a schodku běžného účtu, klesající nezaměstnaností (která je ale stále vyšší než před krizí) a rostoucími inflačními tlaky. Strategií pro opuštění krizových intervenčních politik je dosáhnout silného, trvalého a vyváženého růstu. Byla vytvořena metoda fiskálního řízení, která má potenciál časem výrazně zlepšit

fiskální výkonnost. Jeho schválení parlamentem se však zpozdilo. V provádění strukturálních reforem byl učiněn nerovnoměrný pokrok, ale nižší reálné úrokové sazby a pevnější základy hospodářské politiky by měly dát prostor ke zrychlení strukturálních reforem.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Turecko je fungujícím tržním hospodářstvím. Země by měla být ve střednědobém horizontu schopna odolávat konkurenčnímu tlaku a tržním silám v rámci Unie za předpokladu, že bude pokračovat v uskutečňování svého rozsáhlého programu reforem.

Po krizi se podařilo udržet shodu v zásadních otázkách hospodářské politiky. Protikrizová opatření zmírnila hospodářský propad, ačkoli zvýšila rozpočtový schodek a zadluženost Turecka. Postupně jsou ukončovány. Úkolem zůstává včas a cíleně odstranit pevně ukotvené stimuly tak, aby byly maximalizovány výhody plynoucí z předchozích let fiskální konsolidace a celkové střednědobé udržitelnosti rozpočtu a dosaženo silného, trvalého a vyváženého růstu. Privatizace pokročila, i když kvůli celosvětovému hospodářskému prostředí pomalejším tempem. Finanční sektor prokázal díky předchozím reformám pozoruhodnou odolnost. Došlo k výraznému oživení investic a bylo dosaženo určitého omezeného pokroku ve zvyšování lidského a fyzického kapitálu země. Turecku se částečně podařilo diverzifikovat své obchodní aktivity směrem k novým trhům, což do určité míry pomohlo zmírnit dopad krize. Obchodní a hospodářská integrace s EU je nadále vysoká.

Z důvodu obnoveného růstu výrazně roste jak vnější nerovnováha, tak finanční potřeby, přestože přístup k vnějšímu financování je nadále neproblematický. Inflační tlaky se značně zvýšily, především kvůli tlakům vzešlým z energetických vstupů a z rozmachu hospodářské činnosti. Zásadními podmínkami pro zmírnění rizika prudkého růstu a následného úpadku je zvýšení transparentnosti rozpočtu, posílení rámce inflačních cílů a zachování finanční stability. Míra nezaměstnanosti je vyšší než před krizí a působením demografických faktorů se bude v příštích letech pravděpodobně udržovat na vysoké úrovni. Malá schopnost vytvářet nová pracovní místa je zcela jasně spojena s nepoměrem mezi poptávkou po vhodných kvalifikovaných pracovních silách a jejich nabídkou a také s nadměrnou regulací trhu práce. Odchodu z trhu brání překážky a konkurzní řízení jsou poměrně složitá. Krize dále ztížila přístup malých a středních podniků k financování. Právní prostředí, především soudní řízení, nadále způsobuje praktické problémy a znesnadňuje zlepšování podnikatelského prostředí. Stávající regulace výrobních trhů a trvající neprůhlednost přidělování státní podpory nepřispívají ke zlepšení podnikatelského prostředí. Velkým problémem zůstává šedá ekonomika.

Turecko nadále zlepšovalo svou **schopnost přebírat závazky vyplývající z členství**. Ve většině oblastí dosáhlo pokroku, ale v některých nevyváženého. Sbližování právních předpisů pokročilo v některých oblastech, např. v oblasti volného pohybu zboží, práv duševního vlastnictví, antimonopolní politiky, energetiky, podnikové a průmyslové politiky, ochrany spotřebitele, statistiky, transevropských sítí a vědy a výzkumu. Jinde, jako v oblasti životního prostředí, práva obchodních společností, zadávání veřejných zakázek, práva usazování a volného pohybu služeb, je třeba v dosahování souladu pokračovat. Pokud jde o celní unii, musí se dokončit sbližování. Není vyřešeno časté a dlouhodobé narušování obchodu, například kontroly posuzování shody, požadavky v oblasti dovozních a vývozních licencí, účinné vymáhání práv duševního vlastnictví, požadavky na registraci nových léčivých přípravků a diskriminační daňové zacházení. Je důležité, aby Turecko plně provedlo závazky plynoucí z celní unie a odstranilo vysoký počet překážek bránících výrobkům z EU ve volném pohybu. Rovněž je zásadní, aby Turecko ve většině oblastí zlepšilo správní kapacitu tak, aby mohlo dodržovat *acquis*.

Co se týče *volného pohybu zboží*, sbližování právních předpisů je vcelku na dobré úrovni, ale byl zaznamenán jen omezený pokrok. Volnému pohybu zboží brání technické překážky obchodu a nové překážky se objevují. Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu pracovníků*, kde zůstává sbližování právních předpisů v rané fázi. Sbližování v oblasti *práva usazování a svobody poskytování služeb* je na počátku. Velmi omezený pokrok byl zaznamenán ve vzájemném uznávání profesních kvalifikací. V oblasti služeb a usazování k pokroku nedošlo. V oblasti *volného pohybu kapitálu* byl zaznamenán pokrok, zejména ve sbližování s *acquis* týkajícího se boje proti praní peněz. Právní rámec proti financování terorismu zatím nebyl dokončen. Turecko neučinilo pokrok na poli pohybu kapitálu a plateb ani platebních systémů.

V oblasti *zadávaní veřejných zakázek* lze pozorovat určitý pokrok, především co se týče institucionálního uspořádání a správní kapacity. Je třeba přijmout strategii pro sbližování a Turecko musí dále sladit své právní předpisy, zejména pro technické služby, koncese a partnerství veřejného a soukromého sektoru. V oblasti *práva obchodních společností* se projevil jen omezený pokrok. Nebyl přijat nový obchodní zákoník. Je třeba více posílit správní kapacitu a právní a institucionální rámec týkající se auditu stále nefunguje. Soulad s *acquis* v oblasti *práva duševního vlastnictví* je poměrně dobrý. Skutečnost, že Turecko souhlasilo se zahájením dialogu o právech duševního vlastnictví s Komisí, je jedním z klíčových prvků přístupových jednání. V této oblasti však dosud nebyly přijaty potřebné právní předpisy ani odrazující trestní sankce a je třeba zlepšit koordinaci a spolupráci.

Pokud jde o *politiku hospodářské soutěže*, úroveň souladu právních předpisů týkajících se antimonopolní politiky je vysoká. Pravidla hospodářské soutěže Turecko účinně vymáhá. V oblasti státní podpory byl učiněn výrazný krok vpřed přijetím zákona o státní podpoře, kterým se zřizuje kontrolní orgán. Nyní je třeba, aby tento orgán co nejdříve zahájil činnost.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *finančních služeb*, protože orgány dohledu zavedly další omezující opatření. Obecně je úroveň souladu s *acquis* stále jen částečná. Pokud jde o *informační společnost a média*, v oblasti elektronické komunikace a informačních technologií regulační orgán pro telekomunikace dosáhl výrazných výsledků při provádění předpisů. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti audiovizuální politiky, ale rozvoji trhu stále brání několik překážek. Je nutno ještě změnit právní předpisy pro elektronickou komunikaci, služby informační společnosti a audiovizuální politiku.

Bylo dosaženo omezeného pokroku v *zemědělství a rozvoji venkova*. Politika podpory zemědělství se jen velmi málo přiblížila ke společné zemědělské politice. Byly učiněny první kroky k vytvoření integrovaného správního a kontrolního systému. Turecku se však nepodařilo úplně odstranit technické překážky bránící obchodu s produkty ze skotu. Skutečnost, že již uplynula lhůta na akreditaci agentury pro předvstupní nástroj pro rozvoj venkova, je též problematická. Dalšího pokroku musí být dosaženo v oblasti statistiky zemědělství, zemědělské účetní datové sítě, politiky kvality a ekologického zemědělství. Pokud jde o *bezpečnost potravin a veterinární a rostlinolékařskou politiku*, bylo dosaženo pokroku zejména přijetím hlavních rámcových předpisů. Nová strategie pro sbližování by měla usnadnit transpozici a provádění příslušného *acquis*. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *rybolovu* u řízení zdrojů a rybářského loďstva, inspekce a kontroly a v provádění mezinárodních dohod. Je třeba pracovat na sbližování právních předpisů, vytváření správních struktur a tržní politiky, strukturálních akcích a státní podpoře.

Určitého pokroku bylo dosaženo ve sbližování předpisů v *odvětví dopravy*. Pokročilá úroveň sbližení právních předpisů bylo dosaženo v odvětví letectví, námořnictví a silnic. Naproti

tomu žádného pokroku nebylo dosaženo v otevření trhu s železniční dopravou a zvýšení bezpečnosti této dopravy. Nedostatečná komunikace mezi středisky řízení letového provozu Turecka a Kyprské republiky nadále závažně ohrožuje bezpečnost leteckého provozu. V odvětví námořní dopravy země nijak nepokročila v tom, aby se stala stranou mezinárodních úmluv. Správní a prováděcí kapacita zůstává omezená.

V odvětví *energetiky* bylo dosaženo dobrého pokroku ve sbližování v oblasti elektřiny, obnovitelné energie, energetické účinnosti i zabezpečení dodávek energie. Je zapotřebí vyvinout další úsilí v oblasti zemního plynu, jaderné energie a jaderné bezpečnosti, ochrany před radiací a státní podpory.

Pokud jde o oblast *daní*, byl učiněn určitý pokrok ve sbližování právních předpisů, zejména směrem ke zrušení diskriminačních postupů u tabáku. Zvýšení spotřební daně na alkoholické nápoje je však v rozporu s akčním plánem dohodnutým s Komisí, jenž je klíčovým požadavkem k tomu, aby se mohlo pokročit v přístupových jednáních. Je třeba vynaložit úsilí, aby byla posílena daňová správa, potlačena šedá ekonomika a zvýšila se míra dobrovolného dodržování předpisů. Jen nepatrný pokrok byl zaznamenán u přímých a nepřímých daní.

U *hospodářské a měnové politiky* probíhají přípravy velmi dobře. Je třeba pracovat na dalším sbližování předpisů. To platí především pro centrální banku, jež by měla získat úplnou nezávislost, a pro zákaz zvýhodněného přístupu veřejného sektoru k finančním institucím.

K dobrému pokroku došlo v oblasti *statistiky*, kde celková úroveň sbližování značně pokročila. Úřad TurkStat pokračoval ve zlepšování koordinace statistického systému. Značného pokroku bylo dosaženo, pokud jde o obchodní rejstřík a odvětvové statistiky. Je třeba dále sblížit předpisy o národních účtech a statistice zemědělství.

Turecko dosáhlo určitého pokroku v oblasti sbližování s *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Balíček ústavních změn výrazně zlepšuje sociální dialog ve veřejném sektoru a otevírá cestu pozitivní diskriminaci žen, dětí a starých a zdravotně postižených osob. Obecně je však úroveň sbližování omezená a je třeba posílit správní kapacitu. Zatím nebyla provedena reforma zaručující odborům plná práva v souladu s evropskými standardy a úmluvami Mezinárodní organizace práce. Řadu obav vyvolává nehlášená práce, nízká míra zaměstnanosti žen a vymáhání právních předpisů v oblasti zdraví a bezpečnosti. Chybí též obecný politický rámec pro boj s chudobou.

V oblasti *politiky podnikání a průmyslové politiky* bylo dosaženo dalšího pokroku a úroveň sbližování je dostatečná, zejména díky průmyslové strategii a akčnímu plánu, lepší dostupnosti nástrojů politiky podnikání a průmyslové politiky a přijetí odvětvových strategií a plánů. Omezené zlepšení lze spatřovat v oblasti podnikatelského prostředí a v pokračujícím úsilí o provádění kontrol a hodnocení.

Pokroku bylo dosaženo u *transevropských sítí*, Turecko konkrétně vstoupilo do pokročilejší fáze jednání o budoucí transevropské dopravní síti. Určitý pokrok byl zaznamenán u energetických sítí.

Pokrok, přestože nerovnoměrný, byl zaznamenán v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*. Byl zejména dokončen právní a institucionální rámec pro provádění složek III a IV nástroje předvstupní pomoci. Zlepšilo se zapojení zainteresovaných stran na nižší než celostátní úrovni do přípravy realizace projektů. Na celostátní úrovni je stále třeba pracovat na zlepšení správní kapacity orgánů odpovědných za provádění předvstupních fondů,

aby tyto fondy byly využívány efektivněji a též aby se Turecko připravilo na využívání strukturálních fondů.

V oblasti *soudnictví* bylo celkově dosaženo pokroku. Přijetí ústavních změn ohledně složení Vysoké rady soudců a státních zástupců je krok správným směrem. To lze říci i o omezení pravomoci vojenských soudů. Při přípravě a přijímání právních předpisů bude nutno vést účinný dialog se všemi zúčastněnými stranami a obecně s občanskou společností. Provedení těchto reforem v souladu s evropskými standardy bude zásadní. Pokud jde o *boj proti korupci*, bylo dosaženo pokroku v rozvoji souhrnné protikorupční strategie a souvisejícího akčního plánu. Pokročilo též zřizování subjektu pro dohled a kontrolu nad jejich prováděním. Účinné provádění je však nezbytné a Turecko musí dosáhnout výsledků, pokud jde o vyšetřování, obžaloby a odsouzení.

Pokrok, přestože nerovnoměrný, byl zaznamenán v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*. Výrazného pokroku bylo dosaženo na cestě k ukončení jednání o dohodě o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem. Je třeba vytvořit jasné institucionální uspořádání a poskytnout dostatečné prostředky pro oblast migrace a azylu. V oblasti drog a celní spolupráce lze pozorovat určitý pokrok. Omezený pokrok byl zaznamenán v otázkách vnější hranice a schengenských pravidel i organizované trestné činnosti a terorismu. Jen malého pokroku bylo dosaženo v oblasti vízové politiky. Žádný pokrok nebyl učiněn v justiční spolupráci v občanských a trestních věcech. Celkově lze říci, že je klíčové urychleně přijmout návrhy právních předpisů a ratifikovat podepsané mezinárodní dohody.

Turecko je dobře připraveno v oblasti *vědy a výzkumu* a dosáhlo značného pokroku při integraci do Evropského výzkumného prostoru. Celkově se účast Turecka v rámcových programech a jeho míra úspěšnosti zvyšuje. Je nutno dále pracovat na udržení této míry během celého 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj.

Určitý pokrok lze vysledovat v oblasti *vzdělávání a kultury*, zejména u *vzdělávání*. Školní docházka se celkově zvyšuje a mírně se zlepšuje i poměr dívek. Turecko též dosahuje lepších výsledků v plnění společných evropských kritérií. V oblasti kultury bylo dosaženo určitého pokroku, což však nelze tvrdit o sbližování právních předpisů.

V oblasti *životního prostředí* se pokročilo v dalším sbližování předpisů. Turecko značně zlepšilo nakládání s odpady, ale naproti tomu jen omezený pokrok lze pozorovat u průřezových právních předpisů, kvality ovzduší a vody, průmyslového znečištění, chemických látek a správní kapacity. Země ale učinila jen velmi omezený pokrok v oblasti změny klimatu a nijak nepokročila v ochraně přírody. Turecko dosáhlo pokroku, co se týče správní kapacity, protože zavedlo postupy pro koordinaci. Je třeba navýšit investice.

Určitého pokroku bylo dosaženo ve sbližování s *acquis* pro *ochranu spotřebitele a zdraví*. Správní kapacita se však musí zvýšit. Je třeba vyvinout větší úsilí v ochraně spotřebitele, o posílení spotřebitelského hnutí a o zajištění řádného vymáhání této ochrany. Koordinace a spolupráce zainteresovaných stran jsou nadále nedostatečné. Bylo dosaženo dobrého pokroku ve sbližování předpisů ohledně veřejného zdraví. Prosazování je však stále nedostatečné.

V oblasti *cel* je míra sblížení vysoká, a to pokud jde o právní předpisy i správní kapacitu. V rozporu s *acquis* je však umístění bezcelních obchodů v místech vstupu do země a požadavek, aby dodavatelé výrobků volně se pohybujících v EU předkládali informace o původu zboží před celním odbavením. Dosud nebyly sladěny předpisy o zónách volného obchodu, dozoru a celních kvótách. Je třeba více pracovat na zlepšení kontrol prováděných z hlediska rizik a zjednodušení postupů s cílem usnadnit zákonný obchod a snížit počet

fyzických kontrol. Je nutno dodržet závazky ohledně účinného vymáhání práva duševního vlastnictví a bojovat proti padělanému zboží.

Turecko dosáhlo vysoké úrovně souladu právních předpisů v oblasti *vnějších vztahů*, ale musí ještě pracovat na mnoha oblastech, zejména co se týče zeměpisného pokrytí všeobecného systému preferencí.

Země pokračovala ve sbližování s *acquis* v oblasti *společné zahraniční a bezpečnostní politiky* EU a vedla též dialog a konzultace s EU o otázkách zahraniční politiky. Její pozice v Radě bezpečnosti OSN ohledně dalších sankcí proti Íránu nicméně neodpovídala pozici EU. Turecko usilovně pracovalo na dalším zlepšení vztahů se sousedními zeměmi, například s Irákem včetně kurdské regionální vlády a Sýrií. Vztahy s Izraelem se po incidentu s flotilou mířící do Gazy výrazně zhoršily. Protokoly podepsané s Arménií o normalizaci vztahů dosud nebyly ratifikovány.

Turecko výrazně přispívá ke společné bezpečnostní a obranné politice a usiluje o větší zapojení v jejím rámci. Je třeba ještě vyřešit otázku spolupráce mezi EU a NATO, které by se účastnily všechny členské státy EU nad rámec dohod Berlín plus. Stanovisko Turecka k členství ve Wassernaarském ujednání se neshoduje s postojem EU.

V oblasti *finanční kontroly*, kde bylo dosaženo poměrně pokročilé úrovně souladu s *acquis*, došlo jen k omezenému pokroku. Byly vytvořeny prováděcí předpisy k zákonu o veřejné vnitřní finanční kontrole, ale je nutno provést revizi strategického dokumentu a akčního plánu veřejné vnitřní finanční kontroly. Dosud nebyl přijat zákon o tureckém účetním dvoru, který by harmonizoval vnější audity s příslušnými mezinárodními standardy. Turecká koordinační struktura pro boj proti podvodům (AFCOS) zatím nemá funkční síť. Je potřeba vytvořit trvalé struktury umožňující kontakt s Komisí ohledně ochrany eura před paděláním. Úroveň souladu Turecka se základními zásadami a institucemi *acquis* v oblasti *finančních a rozpočtových* ustanovení je velmi dobrá, ačkoli příprava v oblasti *acquis* vlastních zdrojů je pouze na počátku.

Island

První zpráva o pokroku Islandu potvrzuje hodnocení vyjádřené stanoviskem Komise z února 2010, že Island splňuje politická kritéria. Island je fungující demokracie se silnými institucemi a s hluboce zakořeněnými tradicemi zastupitelské demokracie. Islandský soudní systém je dobře zaveden a soudnictví má vysokou úroveň. Co se týče lidských práv a ochrany menšin, Island chrání základní práva a ve vysoké míře spolupracuje s mezinárodními mechanismy na ochranu lidských práv.

V uvedeném stanovisku byla však zjištěna řada nedostatků. Ze zprávy vyplývá, že Island přijal některá opatření k jejich vyřešení.

Pokud jde o **politická kritéria**, koaliční vláda si ve sledovaném období zachovala stabilitu i přes obtížnou hospodářskou situaci a rozporné názory islandských politických stran a obyvatelstva na perspektivu vstupu do EU. Na konci sledovaného období se však podpora vstupnímu procesu zvýšila a většina obyvatelstva se vyjádřila ve prospěch vedení přístupových jednání.

Určitého pokroku bylo dosaženo v identifikaci osob odpovědných za pád islandského bankovního systému a v řešení jeho politických a správních důsledků. Tato situace výrazně

zasáhla fungování islandských demokratických orgánů. Nezávislá vyšetřovací komise vydala ve své zprávě zveřejněné v dubnu 2010 řadu doporučení, jak stabilizovat finanční systém a zvýšit nad ním dohled. Souběžně s tím úřad zvláštního státního zástupce provedl po finanční krizi několik vyšetřování.

Znatelného pokroku bylo dosaženo v dalším zlepšení právního rámce týkajícího se konfliktů zájmů a financování politických stran. Novelizací zákona o soudech byla pozměněna pravidla pro jmenování soudců s cílem posílit nezávislost soudnictví. Probíhá realizace doporučení zvláštní vyšetřovací komise, provádí se pozměněný rámec pro konflikt zájmů a začaly se používat revidované postupy pro jmenování soudců. V pozdější fázi bude třeba vyhodnotit dopad těchto opatření.

Vláda i parlament nadále fungují dobře. Vláda přijala další opatření na posílení veřejné správy. Vyjednávací výbory pověřené celkovou koordinací přístupového procesu pracují bez problémů.

Rámcová úmluva Rady Evropy o ochraně národnostních menšin zatím nebyla ratifikována.

Islandské **hospodářství** upadlo do hluboké a dlouhé recese a vyhlídky na byt' jen mírné oživení jsou nadále nejisté. Míra nezaměstnanosti se zvýšila a výrazně se zhoršil stav veřejných financí, protože došlo k prohloubení rozpočtového schodku a výraznému zvýšení již tak vysokého veřejného dluhu. Naproti tomu inflace postupně a plynule klesá. Kombinace omezitelných makroekonomických politik se zaměřuje na stabilizaci směnných kurzů a fiskální konsolidaci. Zásadním problémem je stále špatně fungující finanční sektor a rozsáhlá nerovnováha v rozvahách soukromého sektoru i velmi vysoká úroveň vnějšího dluhu. Probíhá program Mezinárodního měnového fondu.

Co se týče **hospodářských kritérií**, Island lze považovat za fungující tržní hospodářství. Nedostatky finančního sektoru a omezení pohybu kapitálu však stále brání účinnému přidělování zdrojů. Island by mohl obnovit svoji schopnost vypořádat se ve střednědobé perspektivě s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci jednotného trhu za předpokladu, že bude pokračovat v odstraňování existujících strukturálních nedostatků za pomoci vhodných makroekonomických politik a strukturálních reforem.

Reakce politik je vcelku odpovídající a podporuje obnovení vyšší míry makroekonomické stability, ačkoli vyhlídky na rychlé obnovení hospodářského růstu jsou nadále nejisté. Fiskální konsolidace pokračovala, rozpočtový schodek se začal zmenšovat a veřejný dluh byl restrukturalizován s cílem stabilizovat jeho profil a snížit riziko směnných kurzů. Inflace poklesla a postupně byly sníženy klíčové úrokové sazby. Vyšší přebytek obchodní bilance přispěl k mírnému zhodnocení domácí měny. Zvýšily se devizové rezervy, avšak zejména díky oficiálnímu vnějšímu financování. Trh práce nadále vykazoval pružnost a míra účasti je stále poměrně vysoká. Země má dobrou základní infrastrukturu, bohaté přírodní zdroje a vzdělané obyvatelstvo.

Hospodářství se však stále potýká s následky finančního kolapsu. Musí se ještě výrazně snížit výdaje státního rozpočtu, který se potýká s vysokými podmíněnými závazky plynoucími z obtížné situace finančního sektoru (výše celkového hrubého veřejného dluhu dosahuje téměř 90 % HDP). Přes úpravu reálných mezd se míra nezaměstnanosti výrazně zvýšila. Obnova bankovníhonictví pokročila, ale banky stále trpí špatnou kvalitou aktiv, která narušuje jejich schopnost financovat hospodářství. Rozsáhlá nerovnováha v rozvahách soukromého sektoru ohrožuje finanční stabilitu. Kromě toho rozhodnutí nejvyššího soudu o nezákonnosti úvěrů

indexovaných devizovým kurzem vzbudilo nejistotu, hlavně pokud jde o zacházení s půjčkami v podnikatelském sektoru. To by mohlo dále oslabit finanční situaci domácích bank, protože by musely nést dodatečnou zátěž místo vypůjčovateli. Proces restrukturalizace dluhu podnikatelského sektoru pokračuje jen pomalu a převis dluhu omezuje rozsah nových investic, a tak brání obnově. Z důvodu politických diskusí a nedostatku financování stále probíhá přezkum investic do velkých infrastrukturních projektů. Rozvoji podnikatelského prostředí nadále bránily kontroly kapitálu, poměrně vysoké úrokové sazby a obtížný přístup k financování, zvláště pro malé a střední podniky.

V této první zprávě o pokroku byla **schopnost** Islandu **převzít závazky vyplývající z členství** posuzována na základě jeho účasti v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a s přihlédnutím k výjimkám podle dohody o EHP. Celková úroveň přípravy na splnění požadavků plynoucích z *acquis* EU je stále dobrá, zejména díky uvedenému členství Islandu v Evropském hospodářském prostoru.

Spor ohledně banky Icesave nebyl ještě vyřešen. V referendu v březnu 2010 byl zamítnut zákon, kterým se schvalují státní záruky na půjčky poskytnuté vládami Spojeného království a Nizozemska za kompenzaci pro své občany, kteří měli spořicí účty v bance Icesave. Kontrolní úřad ESVO zaslal v květnu 2010 islandské vládě výzvu, což je první krok v řízení o nesplnění povinnosti proti Islandu. Podle úřadu se Island neposkytnutím minimální záruky vkladatelům do nizozemských a britských poboček Icesave dopustil porušení směrnice o systémech pojištění vkladů. Evropská komise souhlasí s právním rozbořem, který tento úřad provedl. Jednání zástupců tří dotčených vlád dosud nepřineslo výsledky.

Přípravy na převzetí závazků vyplývajících ze členství ve střednědobém horizontu pokračovaly v oblastech, na které se částečně vztahuje Dohoda o EHP, i v jiných kapitolách. Island nadále dosahuje vysoké míry souladu s *acquis* a v oblastech, na které se vztahuje Dohoda o EHP, jeho podstatnou část uplatňuje. Konkrétně se jedná o volný pohyb zboží a pracovníků, právo usazování a svobodu poskytování služeb, volný pohyb kapitálu, veřejné zakázky, právo obchodních společností, právo duševního vlastnictví, hospodářskou soutěž, finanční služby a informační společnost a média.

Je však třeba pracovat na dalším sbližování s *acquis* EU, zejména v oblastech, na něž se Dohoda o EHP nevztahuje, a na jeho provádění a vymáhání. Rovněž je třeba poukázat na to, že v přístupovém procesu budou pravděpodobně způsobovat problémy následující oblasti: finanční služby, zemědělství a rozvoj venkova, rybářství, volný pohyb kapitálu a životní prostředí.

Úsilí vlády o vyřešení dopadů hospodářské a finanční krize vyústilo do výrazných rozpočtových škrtů. Je třeba věnovat pozornost zajištění toho, aby na nezbytné přípravy spojené s procesem přistoupení k EU zůstaly k dispozici dostatečné zdroje.

Island nadále dosahuje z velké části souladu s *acquis* v oblasti *volného pohybu zboží*. Zatím však nebyly plně zavedeny některé prvky právních předpisů pro výrobky v rámci starého přístupu a horizontálních opatření.

Uspokojivé úrovně souladu bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu pracovníků*. Je třeba dokončit přípravy na koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Právní předpisy v oblasti *práva usazování a svobody poskytování služeb* se plně uplatňuje, s výjimkou směrnice o službách a poštovní směrnice.

V oblasti *volného pohybu kapitálu* Island uplatňuje *acquis* s určitými výjimkami. V úzké spolupráci s MMF se islandské orgány zavázaly, že postupně odstraní omezení vztahující se na pohyb kapitálu a plateb. Omezení kapitálových toků byla nicméně prozatím prodloužena do srpna 2011 a byla snížena maximální výše cizí měny, již lze zakoupit za účelem cestování. Bude třeba vyvinout výrazné a trvalé úsilí o odstranění stávajících omezení pohybu kapitálu, což platí i pro zahraniční investice do rybářství.

Island provedl hlavní část *acquis* pro *zadávání veřejných zakázek* a celková úroveň sblížení je velmi dobrá. Je však nutno dále posílit správní kapacitu, aby bylo zajištěno řádné provádění politik zadávání veřejných zakázek.

Dobrého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva obchodních společností*. Zatím ale nebylo dosaženo úplného souladu s účetními standardy. Island nadále v zásadě vykazuje soulad s *acquis* v oblasti *práva duševního vlastnictví*, je ale nutno vytvořit celkovou politiku pro jeho vymáhání.

Island dosáhl vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *hospodářské soutěže*, kde byly vytvořeny příslušné správní struktury. Dosud nebyla vyhodnocena opatření státní podpory přijatá v reakci na finanční krizi.

Stále nebylo zajištěno úplné provedení *acquis* v oblasti *finančních služeb* ani posíleného rámce dohledu. V některých klíčových oblastech, jako je pojišťovnictví a trh s cennými papíry, nebylo jeho uplatňování dokončeno.

Island již dosáhl vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *informační společnosti a médií*, kde značnou část *acquis* již uplatňuje. Musí být ale ještě provedena ustanovení o reformě telekomunikací, směrnice o audiovizuálních mediálních službách a politiky plynoucí z nedávného přijetí Digitální agendy pro Evropu.

V oblasti *zemědělství a rozvoje venkova* nebyly přípravy zahájeny. Je třeba vytvořit struktury zohledňující změny ve státní správě, jako bylo například zřízení platební agentury v souladu s požadavky EU a integrovaného správního a kontrolního systému.

Bylo dosaženo určitého pokroku v oblasti *bezpečnosti potravin a veterinární a rostlinolékařské politiky*, zejména při transpozici právních předpisů o obecné bezpečnosti potravin. Je však třeba usilovat o posílení správní kapacity a kapacity laboratoří. Přetrvávají podstatné rozdíly oproti systému EU, pokud jde o balíček předpisů o hygieně, přípravky na ochranu rostlin, nové potraviny a geneticky modifikované potraviny.

Ohledně sblížování se společnou *rybářskou politikou* EU nebyl zaznamenán žádný vývoj. Zvláštní pozornost je třeba věnovat *acquis* pro oblast vnitřního trhu, konkrétně je nutno se zaměřit na právo usazování, svobodu poskytování služeb a volný pohyb kapitálu v odvětví rybolovu a zpracování ryb, kde stávající omezení nejsou v souladu s *acquis*. Zatím nebyly vytvořeny mechanismy pro provádění a kontrolu podpůrných opatření **Společenství**.

V oblasti *dopravy* stále platí omezení zahraničních investic do letecké a námořní dopravy. Island již dosáhl vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *energetiky*, jehož značnou část již uplatňuje. Mírně pokročilo sblížování s *acquis* v oblasti ropných zásob, nezávislosti regulačního orgánu a energetické účinnosti.

Nebyl zaznamenán žádný vývoj v oblasti *daňových právních předpisů*. Island již dosáhl dobré úrovně správní kapacity. Nebyly však dosud vytvořeny kontaktní úřady ani propojeny informační technologie.

Island již dosáhl vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *hospodářské a měnové politiky*. Stále přetrvává několik nedostatků, zejména co se týče plné nezávislosti centrální banky a zákazu hotovostního financování veřejného sektoru.

Pokud jde o *statistiku*, je třeba v souladu s metodikou EU zlepšit dostupnost statistických údajů zejména v oblasti statistiky podnikání, makroekonomické statistiky a statistiky zemědělství. Není zajištěno provedení velkých plánovaných statistických operací, jako je zjišťování struktury zemědělských podniků a sčítání lidu, domů a bytů, protože byly dále omezeny lidské zdroje i finanční prostředky.

Island již provádí značnou část *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Zatím ale nebyla vypracována komplexní strategie zaměstnanosti.

I přes obtížnou hospodářskou situaci dobře probíhají přípravy v oblasti *politiky podnikání a průmyslové politiky*. Jako problematické se jeví zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování. Bylo dosaženo značného sblížení se standardy EU v oblasti *transevropských sítí*.

Pokud jde o *regionální politiku a koordinaci strukturálních nástrojů*, Island teprve zahájil přípravy na provádění nástrojů politiky soudržnosti. Je třeba provést řádnou analýzu potřeb, v jejímž rámci bude určen orgán odpovědný za provádění politiky soudržnosti.

Islandské *soudnictví* stejně jako *ochrana základních práv* mají vysokou úroveň. Země přijala některá opatření k vyřešení nedostatků zjištěných ve stanovisku z února 2010, která se týkají především jmenování soudců a konfliktu zájmů. Musí se však ještě vyhodnotit, jakým způsobem byla doporučení obsažená ve stanovisku provedena. Právní předpisy ohledně práv občanů a ochrany údajů dosud nejsou v souladu s *acquis*.

Island uplatňuje Schengenskou úmluvu a dosáhl pokročilé úrovně souladu s *acquis* v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*. Právní předpisy v některých oblastech dosud nebyly plně sladěny s *acquis* a je třeba podepsat či ratifikovat příslušné mezinárodní nástroje.

Island značně pokročil na cestě k přistoupení do EU a integraci do *Evropského výzkumného prostoru*. Úroveň souladu se standardy EU v oblasti *vzdělávání a kultury* je vysoká. Island se nadále aktivně podílel na otevřené metodě koordinace v oblasti vzdělávání a účastnil se programů Unie, mimo jiné programu Celoživotní učení, Mládež v akci a Erasmus Mundus.

Politika životního prostředí na Islandu je ve značné míře sblížena s *acquis* EU prostřednictvím Dohody o EHP. Další pokrok byl zaznamenán v oblasti kvality ovzduší a udržitelného rozvoje. Dosud nebylo dosaženo souladu s *acquis* v oblasti změny klimatu a ochrany přírody, zejména pokud jde o ochranu velryb, tuleňů a divokého ptactva, přírodních stanovišť a ochranu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Stále nebyly ratifikovány zásadní mnohostranné dohody o životním prostředí.

Island již provedl výraznou část *acquis* v oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví*. Je třeba dokončit transpozici nového *acquis* v oblasti ochrany spotřebitele a zjednodušit zpracovávání oznámení ze systému RAPEX.

Celní předpisy Islandu jsou do značné míry v souladu s *acquis*. Je třeba dosáhnout výrazného dalšího sblížení v oblasti právních předpisů a postupů týkajících se bezcelního obchodu. Islandské informační systémy dosud nebyly propojeny se systémy EU.

Určitého pokroku bylo dosaženo také v oblasti *vnějších vztahů*. Island se začal připravovat na posouzení svých závazků týkajících se potřeby pozměnit či vypovědět mezinárodní smlouvy. Zahájil též přípravy ohledně společné obchodní politiky. Je třeba přijmout opatření k zajištění toho, aby se objem oficiální rozvojové pomoci poskytované Islandem dále nesnižoval. Značného pokroku a obecně vysoké míry souladu s *acquis* dosáhl Island v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*.

Pokud jde o *finanční kontrolu*, je třeba provést posouzení nedostatků v oblasti finančního řízení a kontrolních systémů i vnitřního a vnějšího auditu s cílem zapracovat mezinárodně přijímané standardy platné v EU. Stále ještě nebyly zintenzivněny přípravy ohledně ochrany finančních zájmů EU. Určitý pokrok se projevil v oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení*, kde Island začal zkoumat, kde je nutno dosáhnout požadovaného souladu s *acquis*.